

งานของพ่อ

โดย
นางสาวพัชรี พัฒนจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

งานของพ่อ

โดย
นางสาวพัชรี พัฒนจันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

FATHER'S WORK

**By
Miss Patcharee Pattanajan**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Fine Arts Program in Visual Arts Education

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “งานของพ่อ” เสนอ
โดย นางสาวพัชรี พัฒนจันทร์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชญ์ สุภนิมิตร
2. อาจารย์ ดร.อภิรักษ์ จิตรกร

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ญาณวิทย์ กุญแจทอง)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันติสุข)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิชญ์ สุภนิมิตร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อภิรักษ์ จิตรกร)

...../...../.....

54901307 : สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

คำสำคัญ : พ่อ/การทำงาน/การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการทำงาน

พัชรีย์ พัฒนจันทร์ : งานของพ่อ. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ พิษณุ สุกนิมิตร และ ดร.อภิรักษ์ จิตรกร. 92 หน้า.

ข้าพเจ้าต้องการถ่ายทอดภาพความประทับใจและ ประสบการณ์ที่มีคุณค่าที่สุดในชีวิต ที่มีต่อพ่อ เป็นเรื่องราว ที่ได้เห็นในปัจจุบัน เวลาพ่อทำงานอย่างเหน็ดเหนื่อยเป็นประจำทุก ๆ วัน ตั้งแต่เช้าจนค่ำ ได้เห็นถึงภาระกิจของพ่อในการทำงาน ปัจจุบันความเจริญทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของคนทำงานจนเกิดเป็นภาพการทำงานที่เปลี่ยนไปด้วย โดยมีการทำงานเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานที่ทันสมัยเข้ามาช่วย ความทันสมัยเกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัวค่อย ๆ แทรกซึมจนวิถีชีวิตการทำงานแบบเดิม ๆ ที่ยากลำบากกลับหายไปจนหมดสิ้น

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ “งานของพ่อ” เนื้อหา แสดงถึงเรื่องราวความประทับใจในงานของพ่อภาระกิจของพ่อที่ทำงานในช่วงต่าง ๆ ในปัจจุบัน แสดงเครื่องมือเครื่องใช้บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ในขณะที่พ่อทำงาน สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบ จิตรกรรมไทยร่วมสมัยแบบ 2 มิติ ตัดเส้นแบบอย่างไทย โดยใช้เทคนิค การสลัดสีต่าง ๆ คล้ายดิน โคลนสาดกระเซ็น การสลัดสีทำให้เกิดพื้นผิว แสดงพื้นผิวทำงานร่วมกับเนื้อหารายละเอียดของตัวภาพ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจน หม่นหมอง ให้ความรู้สึกฝัน ๆ แบบประทับใจ

จากความประทับใจในงานของพ่อที่มีความเปลี่ยนแปลงข้าพเจ้าจึงมีแนวความคิดสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย เพื่อแสดงภาพ บรรยากาศ ความประทับใจในการทำงานแบบใหม่ของพ่อ สิ่งที่พ่อทำในขั้นตอนการทำงานในแต่ละช่วงที่นำเทคโนโลยีเข้ามา แสดงถึงเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ แสดงบรรยากาศความประทับใจในความทรงจำที่พบเห็น สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวพ่อ ไม่ว่าจะเป็นผืนนา จากป่าและ สิ่งมีชีวิตที่อยู่รอบตัวพ่อ สุนัข นก เหล่านี้ ได้แสดงให้เห็น ถึงความสุขในวิถีชีวิตคนทำงานที่ยังคงมีอยู่ในชีวิตสมัยใหม่เช่นเดิม

สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1..... 2.....

54901307: VISUAL ARTS EDUCATION

KEY WORDS: FATHER / RICE FARMING / RICE FARMING TECHNOLOGY CHANGING

PATCHAREE PATTANAJAN: FATHER'S WORK. EMERIRUS PROF. PISHNU SUPANIMIT, AND APINAPUS CHITAKORN, Ph.D. 92 pp.

I would like to convey the impression and the most valuable experience in my life toward my father, the following the story of my father in the present, that is his exhausted mission in rice farming as daily routine from the morning until the evening. As I have seen his work in rice farming, however, rice farming technology has been changing which causes the change in lives of farmers. Then, my father rice farming is also changing. Modern technologies and tools are used to help in farming. Therefore, the modernization occurs involuntarily and gradually penetrates until undergo trouble traditional farming disappears until the end.

The creative thesis, "Father's Work" that shows the impression of father's mission in rice farming in each period of time in present, and the tools atmosphere, environment while he is working in farm. I have created two dimensional Thai contemporary painting; with Thai style bold the drawing lines and using splashing colors techniques that is similar to the splashing mud and soil. Splashing colors causes the surface, display with the content of the image, cause of unclear, glumness as a sense of an impressive dream.

From the impression in my father's work with the changes, I got the creative concept of Thai contemporary painting, to display the image of atmosphere, including the impression toward his new way of rice farming, the using of technologies in his process, in each period of time. While, showing tools, equipment, and the atmosphere surrounded him including farmland, forest scene and creatures around him such as dogs, birds. These all show the happiness in life of exist farmer in modern life as before.

Program of Visual Arts Education

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2015

Thesis Advisors' signature 1. 2.....

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานที่สำเร็จลุล่วงในครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกพระคุณของบรมครู บิดามารดาผู้ให้กำเนิด เลี้ยงดู ขัดเกลาอบรมบ่มนิสัย มอบความรักความอบอุ่นในชีวิตและกำลังใจให้มีความมานะอดทน โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคนานัปการ และให้ยึดหลักการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ สุภนิมิตร ศาสตราจารย์ปรีชา เกาทอง รองศาสตราจารย์ญาณวิทย์ กุญแจทอง รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันตีสุข ดร.อภินิภศ จิตรกร ที่ทำหน้าที่เสนอความรู้ใหม่ ๆ ที่พัฒนาสติปัญญา ช่วยชี้แนะแนวทางการสร้างสรรค์ผลงาน รวมทั้งให้คำปรึกษา แก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากปัญหาในการทำงาน และกัลยาณมิตรที่พยายามส่งเสริมผลักดัน ช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านด้วยความปรารถนาดีเสมอมา ทำให้การศึกษาสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์.....	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการทำวิทยานิพนธ์.....	3
ขั้นตอนการศึกษา.....	3
เวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	4
วิธีการศึกษา.....	4
แหล่งข้อมูล.....	4
อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า.....	4
ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการวิจัย.....	4
การเสนอผลงาน.....	5
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์.....	6
อิทธิพลที่ได้รับจากการทำนา.....	7
อิทธิพลที่ได้รับจากเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา.....	15
อิทธิพลที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม.....	17
อิทธิพลที่ได้รับจากพิธีกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมความเชื่อ ต่าง ๆ ในการทำนา.....	28
อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม.....	35

3	การดำเนินการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์.....	48
	การรวบรวมข้อมูล.....	48
	การสร้างภาพร่างผลงาน	48
	การสร้างภาพร่างลายเส้น.....	51
	การเตรียมพื้นเฟรม.....	53
	การตัดเส้นตัวภาพ.....	54
	ขั้นตอนการลงสี.....	54
	องค์ประกอบในการสร้างสรรค์.....	58
4	การพัฒนาและคลี่คลายผลงาน.....	72
	ระยะของการเปลี่ยนแปลงผลงานศิลปะ.....	72
	ระยะที่ 1.....	72
	ระยะที่ 2.....	75
	ระยะที่ 3.....	77
	ระยะที่ 4.....	78
	ผลงานชุดวิทยานิพนธ์.....	80
5	สรุปและ อภิปรายผล.....	87
	บรรยากาศในการแสดงผลงาน.....	89
	รายการอ้างอิง.....	90
	ประวัติผู้วิจัย.....	92

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางวิเคราะห์แรงบันดาลใจจากผลงานศิลปิน.....	43
2	ตารางวิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	70
3	ตารางวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	85

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพนาไร่.....	7
2	น่าน้ำฝน.....	8
3	การทำนาทุ่งหรือนาเมือง.....	8
4	การทำน่าน้ำใส.....	9
5	การหว่านข้าวหน้าน้ำตม.....	10
6	การปักดำข้าวด้วยรถดำนา.....	13
7	การจัดวางต้นกล้าเตรียมดำนา.....	13
8	การไถบดด้วยเครื่องดีดิน.....	14
9	การดีดินเพื่อหมักดินทำเทือก.....	14
10	รถไถนากับพ่อและเพื่อนคู่ใจ.....	15
11	รถเกี่ยวข้าว.....	16
12	การถ่ายเทข้าวจากรถเกี่ยวข้าว.....	16
13	เครื่องสูบน้ำ.....	16
14	พ่อแบกเครื่องสูบน้ำ.....	16
15	รถดำนา.....	16
16	พระปรางค์สามยอดลพบุรี.....	17
17	แผนที่จังหวัดลพบุรี.....	18
18	แม่น้ำลพบุรี.....	19
19	แปลงนาของพ่อตำบลบางคู.....	20
20	แปลงนาของพ่อตำบลบางคู.....	20
21	เจ้าหลง.....	21
22	เจ้าหลงกับพ่อออกไปทำงาน.....	21
23	เจ้ากาแฟกับเจ้าน้ำตาลตอนเด็ก.....	22

24	เจ้าน้ำตาล.....	22
25	การไถเตรียมดินมีนกกมาหาอาหาร.....	22
26	พื้นที่มีการปลูกต้นกล้วยริมคันนา.....	22
27	นกเอี้ยงสาริกา.....	22
28	ฝูงนกเอี้ยง.....	22
29	นกเอี้ยงหงอน.....	23
30	นกเอี้ยงโครงคอดำ.....	24
31	นกยางโทนใหญ่.....	25
32	ฝูงนกยางโทนใหญ่.....	25
33	นกปากห่าง.....	26
34	ต้นมะพร้าวชายทุ่ง.....	27
35	ต้นมะพร้าวในทุ่งนา.....	28
36	ต้นกล้วยที่ปลูกตามคันนา.....	28
37	รูป Vincent Van Gogh.....	35
38	ไร่ร่อนแดงอาร์เลต์เมื่อฤดูใบไม้ผลิ ปี 2431.....	36
39	ภาพเขียนของ Vincent Van Gogh.....	36
40	Vegetable Gardens in Montmartre.....	37
41	รูปภาพ คำรง วงศ์อุปราช.....	37
42	ผลงานของ คำรง วงศ์อุปราช.....	38
43	ผลงานของ คำรง วงศ์อุปราช.....	38
44	ผลงานของ คำรง วงศ์อุปราช.....	39
45	ผลงานของ คำรง วงศ์อุปราช.....	39
46	ภาพถ่าย วรวิทย์ แก้วสินวม.....	40
47	ผลงานของ วรวิทย์ แก้วสินวม.....	41
48	ผลงานของ วรวิทย์ แก้วสินวม.....	41

49	ผลงานของ วรวิทย์ แก้วสีนวม.....	42
50	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 1	49
51	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 2.....	49
52	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 3.....	49
53	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 4.....	49
54	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 5.....	49
55	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 6.....	49
56	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 7.....	49
57	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 8.....	49
58	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 9.....	50
59	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 10.....	50
60	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 11.....	46
61	แบบร่างแนวคิดแบบที่ 12.....	50
62	แบบร่างแนวคิดวิทยานิพนธ์แบบที่ 1.....	50
63	แบบร่างแนวคิดวิทยานิพนธ์แบบที่ 2	50
64	แบบร่างแนวคิดวิทยานิพนธ์แบบที่ 3	51
65	แบบร่างแนวคิดวิทยานิพนธ์แบบที่ 4	51
66	แบบลายเส้นวิทยานิพนธ์แบบที่ 1	51
67	แบบลายเส้นวิทยานิพนธ์แบบที่ 2.....	51
68	แบบลายเส้นวิทยานิพนธ์ แบบที่ 3.....	52
69	แบบลายเส้นรายละเอียดของต้นกล้วย.....	52
70	แบบลายเส้นวิทยานิพนธ์ แบบที่ 4.....	52
71	ผสมสี.....	53
72	รองพื้นเฟรมด้วยสีครีม.....	53
73	สร้างพื้นผิวด้วยสีน้ำเงินเข้ม.....	53

74	สร้างพื้นผิวจนเต็มบนเฟรม.....	53
75	สลักสี่ที่เตรียมไว้ 3-5 สี.....	53
76	สลักสี่.....	53
77	ตัดเส้นรถเกี่ยวข้าวด้วยสีครีม.....	54
78	ตัดเส้นรถเกี่ยวข้าวด้วยสีครีม.....	54
79	ลงสีในรูปภาพ.....	54
80	ลงสีสุนัขกับพ่อ.....	54
81	การเขียนนก.....	54
82	ลงสีในรูปภาพ.....	55
83	ลงสีในรูปภาพรายละเอียดของรถเกี่ยว.....	55
84	ลงสีในรูปภาพพ่อกับสุนัข.....	55
85	ลงสีนก.....	55
86	ลงสีนก.....	55
87	รายละเอียดของรถเกี่ยวข้าว.....	55
88	ลงสีบรรยากาศและตัวรถเกี่ยวข้าว.....	56
89	การลงสีนกเอี้ยง.....	56
90	รายละเอียดของสุนัข.....	56
91	การเขียนนกปากห่าง.....	56
92	ลงสีรายละเอียดภาพพ่อ.....	57
93	ภาพต้นกล้วยและนกเอี้ยง.....	57
94	ลงสีรดน้ำ.....	57
95	เพิ่มน้ำหนักสี.....	57
96	เขียนรูปสุนัข.....	58
97	ลงสีต้นมะพร้าว.....	58
98	ลงสีนกเอี้ยง.....	58

99	ลงสีนกกระยาง.....	58
100	รูปทรงของเครื่องเกี่ยวข้าว.....	60
101	รูปทรงของเครื่องเกี่ยวข้าว.....	61
102	รูปทรงของเครื่องเกี่ยวข้าว.....	61
103	รูปทรงของรดน้ำ.....	62
104	รูปทรงของต้นกล้วย.....	62
105	รูปทรงของต้นมะพร้าว.....	62
106	รูปทรงของกลุ่มเป็ด.....	63
107	รูปทรงของนกกระยาง.....	63
108	รูปทรงของนกเอี้ยง.....	63
109	รูปทรงของสุนัข (เจ้าหลง).....	64
110	รูปทรงของสุนัข (เจ้าหลง).....	64
111	รูปทรงของสุนัข (เจ้าหลง).....	64
112	รูปทรงของสุนัข (เจ้าหลง).....	64
113	ภาพแสดงพื้นที่ว่าง.....	65
114	ภาพแสดงพื้นที่ว่าง.....	65
115	ภาพร่างลายเส้นวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3.....	66
116	การตัดเส้นไทย.....	66
117	การตัดเส้นไทย.....	66
118	เส้นแนวนอน.....	67
119	เส้นแสดงการเคลื่อนไหวของตัวภาพ.....	67
120	การคลุมโทนสี.....	68
121	การคลุมโทนสี.....	68
122	ดินโคลนกระเด็นบนรถไถนา.....	68
123	ดินโคลนกระเด็นบนรถไถนา.....	68

124	การเตรียมพื้นก่อนสลักดี.....	69
125	การเตรียมพื้นก่อนสลักดี.....	69
126	สลักดีทีละสี.....	69
127	สลักดีครบทั้ง 5 สี.....	69
128	ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ชั้นที่ 1.....	72
129	ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ชั้นที่ 2.....	73
130	ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ชั้นที่ 3.....	73
131	ผลงานศิลปะนิพนธ์ชั้นที่ 1.....	74
132	ผลงานศิลปะนิพนธ์ชั้นที่ 2.....	74
133	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1.....	75
134	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2.....	76
135	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3.....	76
136	การแก้ไขพื้นที่ว่างระยะที่ 3 ภาพที่ 1.....	77
137	การแก้ไขพื้นที่ว่างระยะที่ 3 ภาพที่ 2.....	77
138	การแก้ไขพื้นที่ว่างระยะที่ 3 ภาพที่ 3.....	78
139	การใส่รายละเอียดในบรรยากาศให้ชัดเจนระยะที่ 4 ชั้นที่ 1.....	78
140	การใส่รายละเอียดในบรรยากาศให้ชัดเจนระยะที่ 4 ชั้นที่ 2.....	79
141	การใส่รายละเอียดในบรรยากาศให้ชัดเจนระยะที่ 4 ชั้นที่ 3.....	79
142	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	81
143	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	82
144	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	83
145	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4.....	84
146	การตีพิมพ์สูจิบัตรเพื่อเผยแพร่.....	88
147	กล่าวเปิดงานนิทรรศการ กลุ่ม nana.....	89
148	สมาชิกกลุ่ม nana.....	89

149	ถ่ายภาพคู่กับผลงาน.....	89
150	อธิบายแนวคิดของผลงาน.....	89
151	ภาพกลุ่มคณาจารย์และสมาชิกกลุ่ม.....	89
152	ภาพกลุ่มคณาจารย์และสมาชิกกลุ่ม.....	89

บทที่ 1

บทนำ

มนุษย์เริ่มอารยธรรมเมื่อ 4-5 พันปีก่อน พร้อมกับการทำนาปลูกข้าว มนุษย์กินข้าวเป็นอาหารหลักมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชีย จนมีตำนานที่เกี่ยวข้องมากมายแสดงให้เห็นว่าข้าวมีความสำคัญยิ่งใหญ่ สำหรับคนไทยข้าวคือสิ่งสำคัญของชีวิต คนไทยทำนาปลูกข้าวเป็นเวลานานข้าวจึงเป็นจิตวิญญาณของคนไทย¹

ครอบครัวของข้าพเจ้าก็เป็นครอบครัวหนึ่งที่มีอาชีพทำนา ทุก ๆ เช้าได้เห็นพ่อออกจากบ้านตั้งแต่เช้ามีดพร้อมกับสุนัขจิ้งจอกที่ติดตามกันไปเป็นเพื่อน จนเป็นภาพที่ชินตา แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงคือความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จากเดิมเมื่อสมัยปู่ย่าตายายนั้นการทำนาจะใช้วัวควาย เทียมเกวียน และไถนา เวลาเก็บเกี่ยวก็ใช้คนลงแขกเกี่ยวข้าว ปัจจุบันมีรถแทรกเตอร์เป็นควายเหล็ก เวลาเกี่ยวข้าวก็มีรถเกี่ยวข้าวแทนคนลงแขก จากเดิมเคยทำนาได้ผลผลิตน้อยปัจจุบันทำนาได้มากขึ้นผลผลิตเพิ่มขึ้นหลายเท่า จึงเป็นความประทับใจในการทำงานของพ่อที่มีความเปลี่ยนแปลงและความมุ่งมั่นของพ่อที่มีต่อการทำนา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความประทับใจในความทรงจำที่พบเห็นเรื่องการทำนาที่เป็นงานของพ่อ เป็นประสบการณ์ในวัยเด็กจนเติบโต ข้าพเจ้าได้เห็นถึงภาระกิจของพ่อในการทำนา ออกจากบ้านเป็นประจำทุก เช้า-ค่ำ เหน็ดเหนื่อยเพื่อหวังความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบายของคนในครอบครัว สร้างความภาคภูมิใจแก่ข้าพเจ้าที่ได้เกิดเป็นลูกชานา

ในอดีตข้าพเจ้าเห็นพ่อทำงานอย่างเหน็ดเหนื่อยจากการทำนาซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ่งยากลำบาก ผลผลิตต่ำ รายได้น้อย ภาพเช่นนั้นเริ่มมีการเลือนลางหายไป เมื่อความเจริญเทคโนโลยีเข้ามาช่วย และเกิดความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของคนทำนาจนเกิดเป็นภาพชินตาในปัจจุบัน

¹วิมลพรรณ ปิตธวัชชัย, ข้าวของพ่อ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: ดี เอ็มจี, 2548), 174

เมื่อวิถีชีวิตของคนทำนาเปลี่ยนแปลงไปการทำนาของพ่อก็เปลี่ยนไปด้วย โดยมีการนำเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาที่ทันสมัย จากเดิมที่เคยใช้ควายไถนาก็เปลี่ยนมาใช้รถแทรกเตอร์ จากเดิมใช้คนลงแขกเกี่ยวข้าวก็หันมาใช้รถเกี่ยวแทน การดำนาใช้คนลงแขกดำนาก็ใช้รถดำนาแทนคน ความทันสมัยเกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัว ค่อย ๆ แทรกซึมจนวิถีชีวิตการทำนาแบบเดิม ๆ หายไปจนหมดสิ้น

จากความประทับใจในงานของพ่อที่มีความเปลี่ยนแปลง ข้าพเจ้าจึงมีแนวความคิดสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยแสดงภาพความประทับใจในการทำนาของพ่อ สิ่งที่พ่อทำในขั้นตอนการทำนาในแต่ละช่วงที่นำเทคโนโลยีเข้ามา แสดงถึงเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ แสดงบรรยากาศความประทับใจในความทรงจำที่พบเห็น สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวพ่อ

วัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าต้องการถ่ายทอดภาพความทรงจำและประสบการณ์ที่มีคุณค่าในชีวิต ที่ข้าพเจ้ามีต่อพ่อเป็นเรื่องราวของภาพที่ได้เห็นจนจินตนาการเวลาพ่อทำนาอย่างเหน็ดเหนื่อยประจำทุกเช้า-ค่ำ สร้างเป็นผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยขึ้นด้วยการใช้เทคนิคการสัคดีต่าง ๆ คล้ายดินโคลน กระดาษเประเป็นแล้วตัดเส้นเขียนสีน้ำอะครีลิคบนผ้าใบที่แสดงถึงบรรยากาศความประทับใจในการทำงานของพ่อ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวพ่ออุปกรณ์การทำงาน สัตว์ต่าง ๆ ขณะที่พ่อทำงาน ผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าจึงเป็นงานจิตรกรรมร่วมสมัยที่แสดงถึงความประทับใจในการทำงานของพ่อที่ทำเพื่อลูกเพื่อครอบครัว

สมมติฐานของการศึกษา

ขั้นตอนและกระบวนการทำงานต่าง ๆ ของชาวนาในประเทศไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีความเป็นมา และมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี มีวิวัฒนาการ ส่งผลต่อการทำนาของพ่อในปัจจุบัน ค้นหาวิธีการทดลองสร้างเทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประกอบการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยที่มีความสอดคล้องและให้ความรู้สึกประทับใจ สวยงามและเกิดความรู้สึกสุนทรีย์ภาพ ทั้งหมดคือมูลเหตุที่สร้างความประทับใจ ทำให้ข้าพเจ้าสร้างสรรค์งานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย มีเนื้อหาของภาพเกี่ยวกับการทำนาในงานของพ่อ

ขอบเขตของการทำวิทยานิพนธ์

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นเรื่องราวความประทับใจในงานของพ่อที่เป็นชวานาจากประสบการณ์ที่ได้เห็นจากภารกิจของพ่อที่ทำอย่างเหน็ดเหนื่อยทุกคำเข้าเพื่อหวังความเป็นอยู่ที่ดีสุขสบายของคนในครอบครัว ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกประทับใจ และภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าต้องการแสดงเนื้อหาการทำนาในช่วงต่าง ๆ ของพ่อในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยให้การทำนาของพ่อมีความสะดวก รวดเร็ว และได้ผลผลิตสูง เนื้อหาในภาพแสดงการใช้เทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการทำนาของพ่อ

2. ขอบเขตด้านรูปแบบ

เป็นผลงานการสร้างสรรค์จิตรกรรมไทยร่วมสมัย แสดงถึงบรรยากาศความประทับใจในสิ่งแวดล้อมจากการทำนาของพ่อในแต่ละช่วงของการทำนา เช่น การไถนาเตรียมดินด้วยรถแทรกเตอร์ การดำนาที่ใช้รถมาเป็นอุปกรณ์ช่วยดำนาแทนคน การเก็บเกี่ยวด้วยการใช้รถเกี่ยวแทนการลงแขกเกี่ยวข้าว และเครื่องมือ เครื่องใช้ รวมถึง สัตว์ สิ่งของ ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องและมีความผูกพันกับพ่อ

3. ขอบเขตด้านเทคนิค

กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงาน “งานของพ่อ” เทคนิคที่ใช้เป็นการเขียนภาพจิตรกรรมไทยร่วมสมัย แบบ 2 มิติ แบบอย่างไทย มีแสงเงาที่ชัดเจนใช้โทนสีแบบกลมกลืนเป็นเอกภาพ นำเสนอเทคนิคการเขียนภาพที่ใช้พื้นหลัง ทำงานร่วมกับเนื้อหารายละเอียดของภาพ ให้เกิดความไม่ชัดเจน มะเลืองมะลั่ง ให้ความรู้สึกฝัน ๆ ประทับใจในสิ่งที่พบเห็นจากประสบการณ์ ผสมกับจินตนาการ ด้วยการสลับสีให้เกิดพื้นผิวคล้ายกับโคลนตมสาดกระเซ็นกระจายทั้งภาพ ควบคุมน้ำหนักสีให้เกิดความเป็นเอกภาพ ส่วนเนื้อหาของตัวภาพใช้เทคนิคการตัดเส้น โจงน้ำสีบาง ๆ เพื่อแสดงพื้นผิวของภาพ

ขั้นตอนของการศึกษา

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากการ รวบรวมข้อมูลทางภาพถ่าย และการสัมภาษณ์ จากผู้ทำอาชีพการทำนาจากในครอบครัวของข้าพเจ้าโดยเน้นงานที่พ่อทำ และกลุ่มชวานาทางภาคกลาง จังหวัดลพบุรี

2. ศึกษาการสร้างเทคนิคต่าง ๆ จากศิลปินที่สร้างผลงานในแนวทางเดียวกัน
3. ทดลองสร้างสรรค์เทคนิคนำมาประยุกต์ใช้สร้างสรรค์ผลงานในลักษณะงานจิตรกรรม

ไทยร่วมสมัย

เวลาที่ใช้ในการทำวิจัย

เริ่มงานวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2556

วิทยานิพนธ์แล้วเสร็จ ภายในเดือน สิงหาคม พ.ศ.2559

วิธีการศึกษา

1. รวบรวมข้อมูลจากการทำนาของพ่อ การใช้เทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ของพ่อ ที่ส่งผลต่อการทำนา
2. ศึกษาเทคนิคต่าง ๆ จากศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานในแนวทางเดียวกัน
3. ทดลองสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ นำผลที่ได้มาใช้สร้างผลงานที่สมบูรณ์

แหล่งข้อมูล

เอกสารอ้างอิง จากวารสาร และบทความวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น ทางเว็บไซต์ สารคดี และสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ ที่ส่งเสริมความรู้ด้านการทำนา

รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ สัมภาษณ์ กลุ่มชาวนาแถบภาคกลางจังหวัดลพบุรีและรวมถึงครอบครัวของข้าพเจ้าซึ่งเป็นชาวนา โดยเน้นเรื่องการทำนาของพ่อ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

กล้องบันทึกภาพ

เครื่องบันทึกเสียง

วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการเขียนภาพต่าง ๆ เช่น แปรง พู่กันเบอร์ต่าง ๆ สีรองพื้นและสีสำหรับเขียนภาพ เฟรมตามขนาดที่ต้องการ

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการวิจัย

(โดยประมาณ) 50,000.00 บาท

การเสนอผลงาน

นำผลงานที่สำเร็จสมบูรณ์จัดแสดง

ชั้นที่ 1 ขนาด 1.20 x 1.60 เซนติเมตร

ชั้นที่ 2 ขนาด 1.40 x 1.80 เซนติเมตร

ชั้นที่ 3 ขนาด 1.60 x 2.00 เซนติเมตร

ชั้นที่ 4 ขนาด 1.40 x 1.80 เซนติเมตร

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของข้าพเจ้านั้นเกิดขึ้นจากความประทับใจในตัวบิดาของข้าพเจ้าที่มีความมานะ ขยัน อดทนในการทำงาน จากประสบการณ์ที่สัมผัสมองเห็นความเป็นไป ความเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้เห็นพ่อทำนา มีอุปสรรคมากมายในอดีตจากการที่ต้องใช้แรง วัว ควายและแรงคนในการทำงานน้อยยากแสนลำบาก จนถึงปัจจุบันได้มีความเจริญทางเทคโนโลยีการเกษตรเข้ามา ทำให้งานของพ่อมีการพัฒนา สะดวกสบายยิ่งขึ้น ทำให้นาของพ่อมีความอุดมสมบูรณ์ได้ผลผลิตที่ดี ด้วยปัจจัยด้านความเปลี่ยนแปลงนี้จึงทำให้ข้าพเจ้าเกิดความประทับใจและต้องการถ่ายทอดประสบการณ์ความประทับใจในงานของพ่อ โดยสร้างสรรค์ผลงานเป็นภาพการทำงานของพ่อ มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาแสดงบรรยากาศในท้องทุ่งนาและภาพสัตว์ต่าง ๆ ที่อยู่รายล้อมตัว

ความสำคัญในงานของพ่อ

งานของพ่อนั้นมีความสำคัญกับข้าพเจ้าและครอบครัวอย่างยิ่ง อาชีพการทำนาเป็นอาชีพที่สุจริตเป็นอาชีพที่หล่อเลี้ยงชีวิตทุกคนในครอบครัว และมากกว่านั้นคือสามารถหล่อเลี้ยงประชาชนในชาติได้ และข้าพเจ้ายังเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญเป็นการสร้างเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติ ในด้านความรู้สึกรักของข้าพเจ้านั้นภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นลูกชานา เป็นลูกของพ่อ

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะครั้งนี้ ข้าพเจ้าต้องการอ้างอิงอิทธิพลที่ได้รับจากสิ่งต่าง ๆ โดยรอบไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปินผู้สร้างผลงานที่ใกล้เคียงที่มีเรื่องราวและเทคนิคต่าง ๆ นำมาประยุกต์ใช้และคิดค้นเพิ่มเติม เพื่อแสดงถึงเหตุและผล ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างชัดเจนยิ่งขึ้นข้าพเจ้าจึงศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลงานการสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าดังนี้

1. อิทธิพลที่ได้รับจากการทำนา
2. อิทธิพลที่ได้รับจากเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา
3. อิทธิพลที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม
4. อิทธิพลที่ได้รับจากวัฒนธรรมความเชื่อต่าง ๆ ในการทำงาน
5. อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปะกรรม

1. อิทธิพลที่ได้รับจากการทำนา

อิทธิพลที่ได้รับจากการทำนาของพ่อ ข้างพเจ้าได้ทำการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือในเรื่องของการทำนาในอดีตที่ผ่านมาและได้ทำการสัมภาษณ์จากงานที่ทำนาในปัจจุบันทำให้ได้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีการทำนาและเครื่องมือในการช่วยทำนา

1.1 การทำนาในอดีต

วิธีการทำนาของคนไทยมีพัฒนาการมาตามลำดับในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ปรากฏว่ามีการทำนาหลากหลายวิธี และบางวิธีก็ยังคงใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบันนี้

1.1.1 การทำนาไร่ เป็นวิธีการปลูกข้าวแบบดั้งเดิมบนเขาหรือตามป่าดง โดยอาศัยน้ำฝน มีขั้นตอนเหมือนการปลูกข้าวไร่ในปัจจุบัน ตั้งแต่การเลือกพื้นที่ตามที่ลาดเชิงเขาหรือในป่าดง ซึ่งพื้นดินมีอินทรียวัตถุที่เกิดจากการทับถมของใบไม้และซากพืช เมื่อตัดโค่นต้นไม้ถางป่า และเผาไร่แล้ว จึงทำหลุมและหยอดเมล็ดข้าวลงในดินก่อนที่ฤดูฝนมาถึง ใช้พันธุ์ข้าวที่มีอายุเก็บเกี่ยวได้พอดีกับสิ้นฤดูฝน ชาวไร่จะเก็บรักษาข้าวที่ได้ไว้บริโภคในครัวเรือน เมื่อปลูกต่อเนื่องจะทำให้ดินจืด ชาวไร่ส่วนมากจึงใช้พื้นที่ปลูกข้าวเพียง 2-3 ปี แล้วหาพื้นที่ปลูกใหม่ ซึ่งเป็นการทำไร่เลื่อนลอยในปัจจุบัน

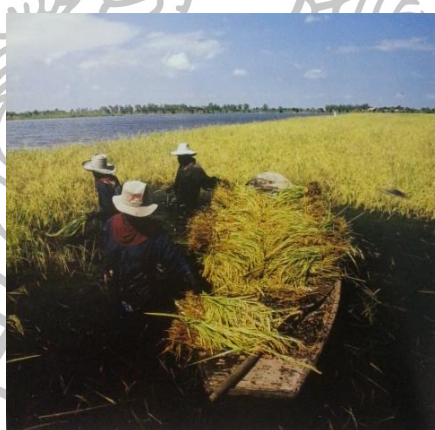
ภาพที่ 1 นาไร่

1.1.2 การทำน่าน้ำฝน เป็นวิธีการทำนาในที่ดอนและที่ราบโดยอาศัยน้ำฝนเช่นเดียวกับการทำนาไร่เริ่มจากการตัดโค่นต้นไม้และขุดลากไม้ออก จากนั้นจึงทำคันนาโดยแบ่งพื้นที่เป็นแปลงๆ สำหรับกักเก็บน้ำฝนไว้หล่อเลี้ยงต้นข้าว เตรียมดินโดยการไถและคลาด หากพื้นที่นั้นอยู่ใกล้แหล่งน้ำ ลำห้วย หรือลำธาร ชาวนาจะทำลำรางเพื่อระบายน้ำเข้านา ถ้าพื้นที่ที่อยู่ใกล้ลำน้ำใหญ่มีน้ำไหลตลอดปี เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวมาปีแล้ว ชาวนาจะปลูกข้าวอีกครั้งหนึ่ง โดยทอนน้ำเข้านา การทำนาคั้งที่สองนี้เรียกว่า การทำนาปรัง

ภาพที่ 2 นาข้าวฝน

1.1.3 การทำนาหุ้งหรือนาเมือง เป็นการทำนาอาศัยน้ำฝนในที่ราบลุ่มที่อาจจะประสบสภาพน้ำท่วมได้ การปลูกจะใช้การหว่านข้าวและมีขั้นตอนคล้ายคลึงกับวิธีการปลูกข้าวหน้าน้ำลึกและข้าวขึ้นน้ำในปัจจุบัน โดยเตรียมดินเมื่อเข้าสู่ฤดูฝนเมื่อนาได้รับน้ำฝนพอดินอ่อนตัว จึงไถและหว่านเมล็ดข้าวแห้งลงในนา พันธุ์ข้าวที่ใช้ทำนาเมืองเป็นพันธุ์ข้าวที่เจริญเติบโตเร็ว ยึดตัวได้เร็วทันน้ำ มีทั้งพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ ที่มีน้ำลึกประมาณ 1-1.5 เมตร และพันธุ์ข้าวที่สามารถเจริญเติบโตได้ในพื้นที่ ที่มีน้ำลึกถึง 4-5 เมตร นอกจากพันธุ์ข้าวหน้าน้ำลึกจะมีระบบรากเหมือนพันธุ์ข้าวทั่วไปแล้ว ยังมีรากออกตามข้อและปล้อง ตลอดขึ้นไปจนถึงผิวหน้า

ภาพที่ 3 การทำนาหุ้งหรือนาเมือง

1.1.4 การทำนาเชิงเลนหรือนาน้ำลต เป็นนาที่ทำกันตามชายฝั่งแม่น้ำหรือริมคลอง ซึ่งเป็นที่ลาดลุ่ม มีกระแสน้ำขึ้นลง ชาวนาจะยกเป็นแปลง มีคันนาสูงพื้นน้ำเพื่อกันน้ำท่วม นาเชิงเลนจัดเป็นนาชนิดที่สามารถควบคุมน้ำได้ และทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง เพราะได้รับตะกอนที่ไหลปนมากับน้ำ

1.1.5 การทำนาสวน นาคำ หรือนาปัก เป็นการทำนาในร่องสวนหรือในไร่ที่ปลูกไม้ล้มลุกหรือพืชผัก วิธีปลูกจะใช้วิธีปักดำจากต้นกล้าที่เตรียมไว้ ข้าวที่ได้จากทำนาสวนจัดเป็นข้าวชนิด

เพราะมีน้ำหล่อเลี้ยงอยู่เสมอ และเนื่องจากมีพื้นที่ปลูกไม่มากนักจึงได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี เมื่อข้าวสุกสามารถเก็บเกี่ยวได้ตามเวลา คุณภาพข้าวดีมากจึงซื้อขายกันในราคาสูง

1.1.6 การทำน่าน้ำตมหรือเพาะเลย เป็นการทำนาหว่านแบบข้าวนาเมือง โดยใช้วิธีแช่ข้าวในไหงอกก่อนเหมือนที่ใช้หว่านกล้า เพราะใช้วิธีหว่านข้าวแห้งหรือหว่านสำรวยไม่ทัน เนื่องจากพื้นที่มีฝนตกชุก ดินเปียกแฉะเกินไป หลังจากเตรียมดินโดยไถครั้งที่หนึ่งหรือสองครั้งแล้วจึงหว่านเมล็ดข้าวที่งอกลงไป ในอดีตวิธีนี้ได้ผลผลิตที่ดี เพราะถ้าดินแห้งหลังจากหว่านข้าว จะทำให้ข้าวที่งอกตายได้ง่าย และถ้าน้ำมาเร็วและลมแรงต้นข้าวก็จะหล่นลอยได้เนื่องจากรากข้าวยังไม่เกาะดิน

1.1.7 การทำน่าน้ำใส เป็นการปลูกข้าวโดยวิธีหว่านอีกวิธีหนึ่ง เมื่อน้ำเข้านาเร็ว ระดับน้ำสูงประมาณ 0.5 เมตร หรือสูงกว่านี้ จะไม่สามารถทำนาหว่านข้าวแห้งได้ วิธีการที่จะให้เมล็ดข้าวที่หว่านในน้ำลึกลงกคี่จะต้องปล่อยให้ น้ำใสเสียก่อน ถ้าน้ำขุ่นเมล็ดข้าวที่จมอยู่ใต้น้ำไม่ได้รับแสงแดด จะไม่แตกใบ หรือเมื่อแตกใบแล้วอาจมีโคลนตมจับทำให้ข้าวเน่าตาย การทำน่าน้ำใสจะแบ่งแปลงนาเป็นแปลงขนาดเล็ก โดยใช้คันดินกั้นเพื่อไม่ให้ต้นข้าวอ่อนหล่นลอยไปเมื่อมีลมพัด ชาวนาบางรายใช้วิธีหว่านแบบน้ำขุ่น เพื่อให้โคลนตมจับเมล็ดข้าวทำให้รากข้าวหยั่งลึกเกาะดินได้ดี วิธีการหว่านทั้งในน้ำใสและน้ำขุ่นนี้ชาวนาจะทำต่อเมื่อจำเป็นและไม่ได้หวังผลมากนัก¹

ภาพที่ 4 การทำน่าน้ำใส

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการค้นคว้าข้อมูลเรื่องการทำนาในอดีตอย่างคร่าว ๆ ก่อนที่ความเจริญทางเทคโนโลยีจะเข้ามาช่วยให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

¹สุกัญญา สุขฉายา, ข้าวขวัญของแผ่นดินมูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, (กรุงเทพฯ; อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด, 2549), 135

1.2 การทำนาในปัจจุบัน

ในปัจจุบันชาวนาไทยมีวิธีการปลูกข้าวหลายแบบตามสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต วิธีการปลูก ได้แก่ แบบหว่านข้าวแห้ง แบบปักดำ แบบหว่านน้ำตามแผนใหม่ และแบบลุ่มตอซัง

1.2.1 การปลูกข้าวแบบหว่านข้าวแห้ง เป็นวิธีการปลูกข้าวแบบดั้งเดิม ต้นข้าวที่ปลูกด้วยวิธีนี้มีระบบรากลึกและแข็งแรง สามารถทนต่อสภาพแล้งและน้ำท่วมฉับพลันได้ดี แต่ก็มีปัญหาคือมีวัชพืชมากและได้ผลผลิตต่ำ ชาวนาในปัจจุบัน นิยมปลูกแบบนี้มากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่นาอาศัยน้ำฝน เช่น นาข้าวขั้นน้ำ นาข้าวทอนน้ำลึก และนาขั้นน้ำฝน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2.2 การปลูกข้าวแบบปักดำ เป็นวิธีการปลูกข้าวที่นิยมทำกันทั่วไปเหมาะกับพื้นที่นาชลประทานที่สามารถควบคุมน้ำได้มีคันนาเพื่อกักน้ำและเป็นพื้นที่นาที่ได้ปรับระดับให้ราบเสมอกันไม่เหมาะกับพื้นที่นาขั้นน้ำฝน ชาวนาต้องเตรียมต้นกล้าก่อนที่จะย้ายไปปลูกในแปลงที่มีคันนาด้วยวิธีปักดำ ซึ่งเป็นวิธีปลูกข้าวที่ประณีต เพราะต้องคัดเลือกต้นกล้าที่แข็งแรงไม่เป็นโรคไปปักดำ แต่เป็นวิธีที่มีวัชพืชนานาน้อยและให้ผลผลิตดีเนื่องจากเป็นวิธีที่ต้องใช้แรงงานในการถอนกล้าและปักดำมากทำให้ต้นทุนการผลิตสูง

1.2.3 การปลูกข้าวแบบหว่านน้ำตามแผนใหม่ ปัจจุบันได้มีการพัฒนาวิธีการปลูกข้าวแบบหว่านน้ำตามแผนใหม่ขึ้น โดยดัดแปลงจากการทำน่าน้ำตมในอดีต การปลูกข้าวแบบนี้เป็นการปลูกข้าวจากเมล็ดโดยตรง เช่นเดียวกับการปลูกแบบหว่านข้าวแห้ง แต่มีวิธีการปฏิบัติที่ประณีตกว่าคือหว่านเมล็ดข้าวที่เพาะให้งอกแล้วลงในแปลงที่มีการเตรียมดิน ทำเทือก และปรับระดับผิวดินเป็นอย่างดีแล้ว การปลูกข้าวแบบหว่านน้ำตามแผนใหม่มีข้อดีหลายประการคือ ได้ผลผลิตสูงใช้ต้นทุนการผลิตต่ำ แต่มีข้อเสียที่มีวัชพืช

ภาพที่ 5 การหว่านข้าวนาขั้นน้ำตม

1.2.4 การปลูกข้าวแบบล้มตอซัง เป็นวิธีการปลูกข้าว ที่ใช้ประโยชน์จากตอซังข้าวที่เหลืออยู่ในนาหลังการเก็บเกี่ยว โดยการจัดการให้ตอซังที่ขีบบนตอซังที่ยังมีชีวิตอยู่พัฒนาเป็นต้นข้าวตอซัง เจริญเติบโต ออกรวง และสร้างเมล็ด จนสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ การปลูกข้าวแบบล้มตอซังมีข้อดีหลายประการ คือ ไม่ต้องเผาฟางและตอซังก่อนปลูกข้าว ไม่ต้องเตรียมดินไม่ต้องใช้เมล็ดพันธุ์ใช้น้ำ เวลาและปัจจัยการผลิตน้อยทำให้ลดต้นทุนการผลิต ประหยัดทรัพยากร และช่วยรักษาสภาพแวดล้อม แต่มีข้อเสีย คือ ตอซังบนตอซังมีระยะการพัฒนาดังที่แตกต่างกัน ทำให้ต้นข้าวในนาเกิดไม่พร้อมกัน มีระยะการเจริญเติบโตแตกต่างกัน จึงมักให้ผลผลิตต่ำและคุณภาพเมล็ดข้าวไม่สม่ำเสมอ²

จากข้อมูลดังกล่าวมานั้นการทำนาที่พ่อของข้าพเจ้าทำนั้นมีสามลักษณะคือ การทำนาปลูกข้าวแบบปักดำและการปลูกข้าวแบบน้ำตมแผ่นใหม่และมีเพิ่มขึ้นมาอีกอย่างคือการทำนาโยนเป็นทำนาแบบใหม่เชิงประยุกต์ในปัจจุบันในข้อมูลเบื้องต้นที่กล่าวมานั้นเป็นเพียงการทำนาในอดีตที่ผ่านมา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่านั้น จากนี้ข้าพเจ้าจะขอลำถึงงานของพ่อที่ทำนาแปลงต่างๆ การทำนา การลงทุน และขั้นตอนการทำงานของพ่อจากการสัมภาษณ์

1.3 การทำนาของพ่อในปัจจุบัน

พ่อของข้าพเจ้า นายสุวัฒน์ พัฒนจันทร์ เป็นบุตรคนโตของ นายสุวรรณ พัฒนจันทร์ และนางสังเวียน พัฒนจันทร์ 1 ในบุตรทั้งหมด 7 คน พ่อได้สมรสกับ นางเฉลียว พัฒนจันทร์ และได้มีบุตรชาย 1 คน บุตรหญิง 1 คน อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 74 หมู่ 4 ตำบลบางคู อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี

สถานที่การทำนาของพ่อจำนวนพื้นที่ ผลผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ รายได้ และค่าใช้จ่ายในแต่ละแปลงในปีที่ผ่านมา

1. หมู่ 1 ตำบลบางคู อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ทำนา 14 ไร่ 3 งาน ได้ผลผลิตในแต่ละครั้ง 13 ตัน เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้คือ กข. 41 ใช้วิธีการทำนาแบบการทำนาหว่านน้ำตม ราคาข้าวที่ได้ 7,300 บาทต่อ 1 ตัน รวมเป็นรายได้ 94,900.- บาท

2. หมู่ 1 ตำบลบางคู อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ทำนา 12 ไร่ 1 แปลง 11 ไร่ 1 แปลง ได้ผลผลิตแต่ละครั้งรวม 21 ตัน เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้คือ กข. 41 ใช้วิธีการทำนาแบบนาหว่านน้ำตม ราคาข้าวที่ได้ แปลงที่ได้ 6,700 ต่อ 1 ตัน แปลงที่ 2 ได้ 7,100 ต่อ 1 ตัน รวมเป็นรายได้ 145,100.- บาท

3. หมู่ 11 ตำบลบางคู อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ทำนา 46 ไร่ ได้ผลผลิตในแต่ละครั้ง 26 ตัน ได้น้อยกว่าทุกครั้งที่ทำเพราะเมล็ดพันธุ์ที่ใช้ซื้อจากศูนย์ทางราชการเมล็ดพันธุ์ข้าวไม่

² สุกัญญา สุจฉายา, ข้าวขวัญของแผ่นดินมูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, (กรุงเทพฯ; อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด, 2549), 135

สมบูรณ์ ผลผลิตลดลง 1/3 จากที่เคยได้ ใช้วิธีการทำนาแบบนาหว่านน้ำตม ราคาข้าวที่ได้ 7,300 บาท ต่อ 1 ตัน รวมเป็นรายได้ 189,800.- บาท

4. หมู่ 5 ตำบลบางคู อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ทำนา 2 ไร่ ได้ผลผลิตในแต่ละครั้ง 2 ตัน เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้พันธุ์ข้าวหอมปทุม วิธีการทำนาแบบนาโยน เมล็ดพันธุ์ที่ได้เก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ในการทำนาครั้งต่อไป ไม่ได้ขาย บางส่วนนำไปโรงสี เพื่อทำการสีข้าวไว้กินเอง

รวมรายรับทั้งหมดต่อครั้ง 429,800.- บาท

1 ปีทำนา 3 ครั้งรวมเป็นรายรับต่อปี 1,289,400.- บาท

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการทำนาในแต่ละครั้ง

เมล็ดพันธุ์ ใช้ 5 กิโลกรัมต่อ 1 ไร่ 80 ไร่ เป็นเงิน 70,000.- บาท

ปุ๋ยเคมี ใช้ 1 ลูก ต่อ 1 ไร่ ราคาลูกละ 500 บาท 80 ไร่ เป็นเงิน 40,000.- บาท

ยากำจัดวัชพืชรวมค่าฉีด 500 บาท ต่อไร่ 80 ไร่ เป็นเงิน 40,000.- บาท

ค่าไถและรูด 400 ต่อไร่ 80 ไร่ เป็นเงิน 32,000.- บาท

ค่าน้ำมันในการวิดน้ำเข้านา 500 บาท ต่อไร่ 80 ไร่ เป็นเงิน 40,000.- บาท

ค่าฉีดฮอร์โมนเร่งโต 700 บาท ต่อ 10 ไร่ 80 ไร่ เป็นเงิน 5,600 บาท

ค่ารถเกี่ยว 500 บาท ต่อ 1 ไร่ 80 ไร่ เป็นเงิน 40,000.- บาท

ค่าขนบรรทุกข้าว 200 บาท ต่อ 1 ตัน จำนวน 62 ตัน เป็นเงิน 12,400.-บาท

ค่าบำรุงอุปกรณ์ 500 บาท ต่อ 10 ไร่ 80 ไร่ เป็นเงิน 4,000.- บาท ต่อการทำนา 1 ครั้ง

รวมรายจ่ายต่อครั้งเป็นเงิน 284,000.-บาท

รายจ่ายรวมทั้งปี 3 ครั้งเป็นเงิน 852,000.-บาท

เงินคงเหลือต่อปี $1,289,400 - 852,000 = 437,400.-$ บาท

วิธีการและขั้นตอนการทำนาของพ่อจากการสัมภาษณ์

1. การทำนาแบบปักดำโดยใช้รถดำนา

การเตรียมเมล็ดพันธุ์พ่อคัดสรรเมล็ดที่เหมาะสมกับพื้นที่การทำนาแต่ละพื้นที่ต่างกัน ในการทำนาแบบปักดำพ่อใช้เมล็ดพันธุ์หอมปทุมธานี 1 จำนวน 1 ถึง ต่อ 1 ไร่ การเพาะกล้า ใช้เครื่องโรยเมล็ดพันธุ์ลงในถาด ใส่น้ำขนาด 1 ฟุต ยาว 2 ฟุต เรียงกัน เพาะทิ้งไว้รดน้ำวันละสองครั้ง ในพื้นที่เพาะกล้ากางแกลบกันแดดเพื่อให้น้ำแห้งเร็ว ทิ้งไว้ประมาณ 10 - 15 วัน จนต้นกล้าโตจึงนำกล้าออกจากถาดเตรียมนำมาใส่เครื่องปักดำ 1 ไร่จะใช้เวลาการปักดำ ประมาณ 30 นาที ต่อ 1 ไร่

ภาพที่ 6 การปักดำข้าวด้วยรถดำนา

ภาพที่ 7 การจัดวางต้นกล้าเตรียมดำนา

การเตรียมดินย่นาทำเทือก ชั้นแรกหลังจากเก็บเกี่ยวทำการเก็บฟางข้าวทำเป็นมัด ๆ นาของพ่อเน้นเรื่องการไม่เผาตอซังข้าวเพราะเก็บไว้ทำปุ๋ย จากนั้นไถน้ำเข้านาให้ท่วมตอซังข้าวหมักให้ต้นข้าวเน่าเปื่อยฉีกพ่นน้ำยาชีวภาพให้ทั่วเพื่อเร่งการย่อยสลายของตอซังข้าว จากนั้นใช้รถไถเข้าย่นา ไถบดด้วยเครื่องตีดินปั่นดินจนละเอียดหมักดิน ทำการไถตะและไถแปร และใช้รถไถทำเทือกปรับระดับหน้าดินให้เสมอน้ำเท่า ๆ กันทั้งแปลง

การปักดำไม่มีขั้นตอนอะไรมากเพราะใช้รถดำนา นำกล้าที่เพาะไว้ นำออกจากถาดรองม้วนไว้ เทียมเข้าเครื่องปักดำ การใช้เครื่องปักดำ จะใช้เวลาน้อยไม่ต้องใช้แรงงานคนมาดำนา ใช้เวลาแค่ 30 นาที ต่อ 1 ไร่ ในการดำ

การดูแลรักษาข้าวปักดำ หลังจากทำการปักดำแล้วเสร็จ รอเวลาประมาณ 20 วันก็ทำการหว่านปุ๋ยสูตร 15-15-15 ใช้ 25 กิโลกรัมต่อ 1 ไร่ เพื่อเร่งการเจริญเติบโตของต้นข้าว ในช่วงแรกฉีดยาป้องกันวัชพืช เช่น ยาสะเดาน้ำ การฉีดน้ำเข้านาทำ 3 วันต่อครั้ง เมื่อต้นข้าวได้อายุครบเดือนก็หว่านปุ๋ยสูตร 15-15-15 เป็นครั้งที่ 2 เพื่อเร่งให้ข้าวตั้งท้องออกรวง

การเก็บเกี่ยว ระยะเวลาที่จะเก็บเกี่ยวได้เมื่อข้าวมีอายุ 115-120 วันหรือประมาณ 4 เดือน เครื่องมือในการเก็บเกี่ยวคือรถเกี่ยวข้าว การเก็บเกี่ยวจะใช้เวลาประมาณ 30 นาที ต่อ 1 ไร่ ผลผลิตที่ได้ประมาณ 1 ตัน ต่อ 1 ไร่ การขนส่งโดยใช้รถ 6 ล้อ จำนวน 10 ไร่ต่อ 1 คัน การขายข้าวขายให้พ่อค้าคนกลาง โดยให้ราคาประมาณ 7,400 - 8,000 บาท ต่อ 1 ตัน

2. การทำนาหว่านน้ำตมแผนใหม่

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ใช้เมล็ดพันธุ์หอมปทุมธานี 1 ใช้ไร่ละ 1 ลูก 25 กิโลกรัม นำเมล็ดพันธุ์แช่น้ำผสมน้ำยากันเชื้อรา ปริมาณ 100 ซีซีต่อน้ำ 200 ลิตรทิ้งไว้ประมาณ 24 ชั่วโมง เมื่อครบเวลาดักเมล็ดพันธุ์ขึ้นมาพักน้ำ อีก 24 ชั่วโมงแล้วนำเมล็ดพันธุ์ไปหว่านโดยใช้เครื่องหว่านข้าว ลักษณะคล้ายเครื่องพ่น ใช้ไม้ไผ่ปักทำแนวเวลาพ่น

การเตรียมดินทำเช่นเดียวกันกับการทำนาปักดำที่กล่าวมา

ภาพที่ 8 การไถบดด้วยเครื่องตีดิน

ภาพที่ 9 การตีดินเพื่อหมักดินทำเทือก

การดูแลรักษาข้าวเมื่อหว่านเมล็ดพันธุ์ได้ 3 วันทำการฉีดยาป้องกันหญ้าดอกขาวไม่ให้ขึ้น แข่งต้นข้าวเมื่อครบ 10 วัน ฉีดยากำจัดวัชพืชจากนั้นทำการไถน้ำเข้า โดยการใช้เครื่องสูบน้ำ 10 ไร่ ต่อ 10 ชั่วโมงระดับความสูงของน้ำที่ไถเข้านำวัดจากพื้นเทือกประมาณ 3 นิ้ว เมื่อข้าวโตครบ 20 วัน หว่านปุ๋ย 1 ครั้ง และถัดไป 1 เดือน หว่านอีกครั้ง หลังจากนั้น ฉีดฮอร์โมนเร่งโตให้ข้าวตั้งท้อง จากนั้นประมาณ 80 - 90 วัน หลังจากข้าวออกรวงแล้วใช้ น้ำปุ๋ยมูลสัตว์จากปุนกินหมากฉีดพ่นให้ทั่วเพื่อ ป้องกันหนอนเจาะลำต้นและใบข้าว จากนั้นรอกการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวจะช้ากว่าการทำนาแบบปักดำเล็กน้อย

การเก็บเกี่ยวใช้วิธีเดียวกันกับการทำนาแบบปักดำโดยใช้รถเกี่ยว

3. การทำนาแบบนาโยน (โยนต้นกล้า)

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ นำเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมปทุมธานี 1 ลงแช่น้ำยากันเชื้อรา 24 ชั่วโมง นำเมล็ดพันธุ์ข้าวขึ้นมาไปหยอดลงในถาดหลุมที่ใส่ดินขุยจอบปลวกก้นหลุม โดยโรยเมล็ดข้าวลงไปและโรยดินจอบปลวกทับอีกที สาเหตุที่ใช้ดินจอบปลวกเพราะคุณสมบัติของดินจอบปลวกมีความเหนียวเกาะตัวกันไม่แตกตัวง่าย ในการเตรียมพื้นที่เพาะเมล็ดพันธุ์นั้นเตรียมโดยการติดสปริงเกอร์ ใช้แผ่นแอสบลมบังคลุมกันแดด ช่วยให้ประหยัดน้ำ นำถาดหลุมที่ใส่เมล็ดพันธุ์ไว้เรียบร้อยแล้วนำมาวางเรียงกันและรดน้ำเพียงวันละสองรอบ จนต้นกล้าโตได้เวลา 15 วัน – 20 วัน นำไปโยนโดยใช้คนโยน หรือบางครั้งใช้รถโยน

การดูแลรักษาจนถึงการเก็บเกี่ยวก็คล้ายกันกับการทำนาในแบบต่าง ๆ ข้อแตกต่างในการทำนาโยนกับการใช้รถดำนาการปักดำด้วยรถดำนานั้นจะมีความลึกทำให้การแตกกอของต้นข้าวช้ากว่าการใช้วิธีแบบนาโยนเพราะการโยนต้นข้าวจะอยู่บนหน้าดินไม่ลึก ทำให้การแตกกอของต้นข้าวได้ง่ายและขยายตัวได้ดีกว่าทำให้ได้ผลผลิตที่มากกว่า

2. อิทธิพลที่ได้รับจากเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา

เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงมีการพัฒนาความเจริญทางเทคโนโลยีชีวภาพไม่ล้าช้าอีกต่อไป รวมถึงพ่อของข้าพเจ้าด้วยการที่มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนาที่ทันสมัยทำให้ได้ผลผลิตที่ดียิ่ง และรวดเร็วทันใจใช้แรงงานจากคนน้อยลง ข้อมูลที่น่าเสนอต่อไปนี้เกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ที่พ่อใช้ทำนา เช่น รถไถและอุปกรณ์การไถ รถเกี่ยวข้าว รถดำนา รถโยนกกล้า เครื่องสูบน้ำ อุปกรณ์ที่กล่าวมานี้เป็นเครื่องช่วยอำนวยความสะดวกในการทำนาของพ่อในขั้นตอนต่าง ๆ

การดูแลและปรับปรุงพื้นที่นาตั้งแต่ปลูกถึงเก็บเกี่ยว เป็นการจัดการสภาพแปลงนาให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ต้นข้าวเจริญเติบโตดีและเพิ่มผลผลิต ได้มีการนำเครื่องจักรกลการเกษตรเช่น รถไถ เครื่องสูบน้ำ เครื่องเกี่ยวข้าว เครื่องสีข้าวเป็นต้นมาใช้แทนที่เครื่องมือแบบดั้งเดิม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำนา

2.1 รถไถ

ภาพที่ 10 รถไถนาที่พ่อและเพื่อนคู่ออกไป

ปัจจุบัน ได้มีการดัดแปลงปรับปรุง แบบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อให้เหมาะกับสภาพของประเทศไทยโดยเฉพาะอุปกรณ์เตรียมดินคิดทำรถแทรกเตอร์ขนาดใหญ่ ได้มีการพัฒนารูปแบบและปรับปรุงเพิ่มอุปกรณ์เสริมหลากหลายชนิดเช่นเครื่องตีดิน เครื่องไถ เครื่องดันดิน เครื่องคราดปรับระดับดิน

2.2 เครื่องเกี่ยวข้าว

ปัจจุบัน รถเกี่ยวได้มีการพัฒนาไปมาก จากเดิมที่ต้องใช้คนเกี่ยวทำพอนแล้วนำมาสีด้วยเครื่องสีข้าวหรือที่เรียกว่าเครื่องนวดข้าว ได้พัฒนาเป็นรถดินตะขาบที่สามารถลุยในที่ดินเลนได้และ

สามารถเกี่ยวและสีข้าวเสร็จเลย โดยจะมีถังใหญ่เป็นตัวอุ้มรองรับข้าวที่สีแล้วเมื่อเต็มแล้วนำไปถ่ายใส่รถขนข้าวอีกทีมีทั้งคันเล็กและคันใหญ่

ภาพที่ 11 รถเกี่ยวข้าว

ภาพที่ 12 การถ่ายเทข้าวจากรถเกี่ยวข้าว

2.3 เครื่องสูบน้ำ

ภาพที่ 13 เครื่องสูบน้ำ

ภาพที่ 14 พ่อแบกเครื่องสูบน้ำ

สำหรับเครื่องสูบน้ำ พ่อมีไว้ประจำแปลงนาต่างๆ 5 เครื่อง

2.4 รถดำนา

รถดำนาเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่สะดวกรวดเร็ว ลดปริมาณการใช้แรงงานคนปักดำ

ภาพที่ 15 รถดำนา

3. อิทธิพลที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อม

อิทธิพลที่ได้รับจากสิ่งแวดล้อมในงานของพ่อจะบอกกล่าวถึงถิ่นที่อยู่อาศัยของพ่อที่มีความเหมาะสมกับการทำนาตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รวมถึงพวกสัตว์ ต้นไม้ และทิวทัศน์ขณะที่พ่อปฏิบัติงานในทุกงนา

3.1 จังหวัดลพบุรี

ลพบุรีเป็นเมืองหนึ่งที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนาน นับตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ผ่านยุคสมัยเรื่อยมาจนถึงรัตนโกสินทร์ในปัจจุบัน ระยะเวลายาวนานที่ผ่านมานั้นลพบุรีเคยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางการเมืองของมอญและเขมร บางเวลาก็มีสภาพเป็นเมืองอิสระ บางยุคบางสมัยลพบุรีมีความเจริญรุ่งเรือง แต่บางสมัยก็ถูกทอดทิ้งให้ซบเซา อย่างไรก็ตามถือได้ว่าลพบุรีเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย กล่าวคือ เคยเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเมือง ศิลปวัฒนธรรม และศาสนา

ภาพที่ 16 พระปรางค์สามยอดจังหวัดลพบุรี

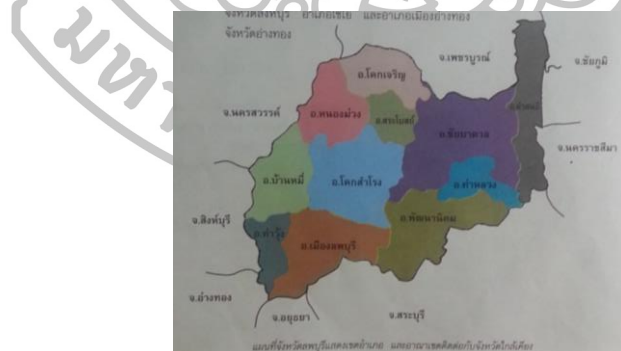
ลพบุรีในปัจจุบันจึงเป็นเมืองหนึ่งในภาคกลางของประเทศไทยที่มีความสำคัญควรค่าแก่การศึกษาและทัศนศึกษาทั้งในด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดสืบกันมา

คำขวัญประจำจังหวัดลพบุรีที่ว่า “วังนารายณ์คู่บ้าน ศาลพระกาฬคู่เมือง ปรางค์สามยอดลือเลื่อง เมืองแห่งดินสอพอง แผ่นดินทองสมเด็จพระนารายณ์” ได้สะท้อนให้เราได้เห็นสิ่งสำคัญคู่บ้านคู่เมืองของ จังหวัดลพบุรี สัญลักษณ์ของเมือง อาชีพหนึ่งของเมือง ตลอดจนความสำคัญของพระมหากษัตริย์ไทยที่มีส่วนทำให้ลพบุรีเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในสมัยหนึ่งของประวัติศาสตร์ไทย³

³ กรมวิชาการ, ลพบุรี: ธานีแห่งอารยธรรม, (กรุงเทพฯ; กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2542), 174

จังหวัดลพบุรีตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 14 องศา 37 ลิปดา ถึง 15 องศา 30 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 27 ลิปดาตะวันออก ลพบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทยมีขนาดเนื้อที่ประมาณ 6,600 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,150,000 ไร่ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 30 เป็นที่ลุ่มลพบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอตากฟ้า และอำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอบ้านหม้อ อำเภอหนองไผ่
ทิศตะวันออก	อำเภอพระพุทธบาท และอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเทพสถิต และอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ อำเภอด่านขุนทด
อำเภอ	สี่คิ้ว และอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา อำเภอวังม่วง และอำเภอแก่งคอย
จังหวัด	สระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ อำเภออินทร์บุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี และ
อำเภอ	พรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอไชโย และอำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

ภาพที่ 17 แผนที่จังหวัดลพบุรี

3.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ที่ราบลุ่มแม่น้ำ เป็นบริเวณที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม ที่น้ำท่วมถึง มีอยู่ 2 บริเวณ คือบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำลพบุรี และบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำป่าสัก บริเวณที่ลุ่มแม่น้ำลพบุรีครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอบ้านหม้อ อำเภอท่าม่วง พื้นที่บริเวณทางทิศเหนือของอำเภอโคกสำโรงและ

พื้นที่บริเวณทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองลพบุรี บริเวณพื้นที่ทั้งหมดนี้ประมาณร้อยละ 25 ของพื้นที่จังหวัดลพบุรีมีความสูงจากระดับน้ำทะเลตั้งแต่ 2-20 เมตร

แม่น้ำลพบุรี เป็นแม่น้ำเก่าที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลม่วงหมี่ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ไหลไปทางทิศตะวันออก เข้าอำเภอท่าม่วง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีแล้วไหลวกลงทางทิศใต้เข้าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อำเภอบ้านแพรก ผ่านอำเภอมหาราช อำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน แล้วไปรวมกับแม่น้ำป่าสักที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา ไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยามีความยาวประมาณ 95 กิโลเมตร ช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดลพบุรีมีความยาวประมาณ 45 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญทางด้านเกษตรกรรมในพื้นที่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดลพบุรี

ภาพที่ 18 แม่น้ำลพบุรี

แม่น้ำบางขาม เริ่มต้นจากอำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ไหลผ่านตำบลเขาสมอคอน ตำบลโคกสลุด (ช่วงนี้เรียกว่าคลองโคกสลุด) ตำบลมูจลินท์ ตำบลบางลี่ (ช่วงนี้เรียกว่าคลองบางลี่) และตำบลโพธิ์ตลาดแก้ว ผ่านไปสู่อำเภอเมืองลพบุรี ใช้ในการคมนาคมและการเกษตร⁴

3.3 อำเภอท่าม่วง

ประวัติอำเภอท่าม่วง

เดิมทีเดิยวเรียกกันว่าอำเภอโพหวี ซึ่งตรงที่ตั้งอำเภอโพหวีนั้น ขณะนี้ชาวบ้านเรียกว่า “ศาลาหลวง” เพราะมีศาลาเก่าแก่สร้างอยู่ที่นั่น เล่ากันว่าหลวงพ่อแพงเป็นผู้สร้าง ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นวัดโพธิ์แก้ว ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์ตลาดแก้ว อยู่ห่างจากจังหวัดลพบุรีประมาณ 5-6 กิโลเมตร แต่เดิมตัวที่ว่าการอำเภอสร้างเป็นศาลาตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำลพบุรีทางทิศเหนือเนื่องจากตัวที่ว่าการอำเภอโพหวี ใกล้ตัวจังหวัดลพบุรีมากไป ราษฎรที่อยู่ห่างไกลได้รับความเดือดร้อนในการมาติดต่อราชการที่อำเภอ ทางราชการจึงได้พิจารณาย้ายที่ตั้งที่ว่าการอำเภอไปตั้งใหม่ที่ริมฝั่ง

⁴สำนักพิมพ์สารคดี, นักเดินทางเพื่อความเข้าใจในแผ่นดิน ลพบุรี, พิมพ์ครั้งที่ 1

(กรุงเทพฯ; โรงพิมพ์กรุงเทพ 1984, 2542)

แม่น้ำลพบุรีที่บ้านคลองมะขามเทศ หมู่ที่ 1 ตำบลท่าวัง ซึ่งอยู่ห่างที่เดิม 4 กิโลเมตร และตั้งชื่อใหม่ ว่า “อำเภอท่าวัง” เมื่อประมาณ พ.ศ. 2445 คำว่าท่าวัง หมายถึง ทำน้ำที่เป็นคั้งหรือเป็นที่เว้าไปโดย ถูกน้ำเซาะเป็นคั้งคู้กับบ้านท่าราบ ตำบลบางคู้ อันเป็นที่ราบตลิ่งไม่ชันเช่นเดียวกันทั้งบ้านท่าวัง

หลังสร้างเขื่อนเจ้าพระยา ระบบนิเวศในท้องทุ่งที่ราบภาคกลางที่เคยอุดมสมบูรณ์ด้วยปุ๋ย ธรรมชาติและปลาจากท้องน้ำต่าง ๆ ก็หายไปไม่มีน้ำเหนือหลากด้วยมีประตูน้ำกั้นขวาง ข้าวพันธุ์ พื้นเมืองที่หนีน้ำเก่งก็แปรเปลี่ยนมาเป็นข้าวนาดำ และเนื่องจากสามารถควบคุมปริมาณการใช้น้ำได้ ชีวิตที่ทำนาเพียงปีละครั้งก็สามารถทำนาปรังได้ ชาวท่าวังบอกเล่าตรงกันว่าในอดีตวงจรการทำนา และการจับปลาในพื้นที่นี้สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะต้องพึ่งพาน้ำจากธรรมชาติ ทั้งน้ำฝนและน้ำ หลากจากทางเหนือ เมื่อถึงเดือนหกเริ่มเข้าสู่ฤดูทำนา ชาวนาก็ลงมือไถหว่าน ในเวลาเดียวกับที่ปลา ซึ่งเหลือค้างจากการจับในปีที่แล้วอยู่ตามลำคลองหนองบึงเริ่มวางไข่

ภาพที่ 19 แปลงนาของพ่อตำบลบางคู้

ภาพที่ 20 แปลงนาของพ่อตำบลบางคู้

การดำรงชีวิตด้วยการทำนาและหาปลาของชาวท่าวังเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการสร้างเขื่อน เจ้าพระยาและมีระบบชลประทานเข้ามาในพื้นที่ ประตูและฝายกั้นน้ำที่เกิดขึ้นหลายแห่งในแม่น้ำ ลพบุรีและบางขามทำให้สามารถควบคุมปริมาณน้ำสำหรับการเกษตรกรรมได้นอกจากนี้ระบบ ชลประทานยังส่งผลให้ไม่ต้องพึ่งพาฝนฟ้าในการทำนาและระบบน้ำตามธรรมชาติอีกต่อไป เช่นการ ทำนาในเขตบ้านหมี เปลี่ยนจากนาข้าวเป็นนาดำ และยังสามารถทำนาเพิ่มได้เป็นปีละสองครั้ง ทว่า ผลที่ตามมาคือการเสื่อมสภาพของดินทำให้ต้องหันมาใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงอย่างหนัก⁵

3.4 สัตว์ สิ่งแวดล้อม และ ทิวทัศน์

3.4.1 สุนัขพันทาง (เจ้าหลง)

สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวพ่ออีกอย่างที่ขาดเสียไม่ได้คือเจ้าสุนัขคู่ใจที่คอยติดตามพ่อไปทุก ที่ตลอดเวลาแม้ในเวลาที่พักผ่อนก็ตาม

⁵วัลลภา รุ่งศิริแสงรัตน์, ลพบุรี อดีต-ปัจจุบัน, (กรุงเทพฯ; ไทยวัฒนาพานิช,2537),189

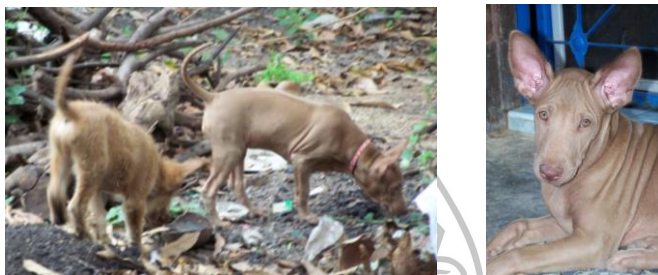
ภาพที่ 21 เจ้าหลง ภาพที่ 22 เจ้าหลงกับพ่อออกไปทำงาน

“เจ้าหลง” หมาพันธุ์ทางที่ขยายมาจากวัดหลังจากที่ไปรำไทเก๊กออกกำลังกายตอนเย็นกับชมรมกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกัน ยายพบเจ้าหลงตอนหนึ่งยังเล็ก ๆ อายุได้ประมาณ 2 เดือนได้นำกลับมาบ้านให้แม่เลี้ยงเพื่อเฝ้าบ้าน แต่ด้วยความฉลาดแสนรู้เมื่อพ่อพาขึ้นรถไถนาพาไปที่สวนตอนไหนเมื่อตอนเล็ก ๆ แรก ๆ ก็จี้กั้วอยู่บนรถ รรรานอยากจะทำอะไรก็ไปบ่อย ๆ เข้าก็ติดใจ เมื่อโตพอกระโดดขึ้นเองได้ก็พยายามปีนขึ้นบนรถเองโดยที่ไม่ต้องให้พ่ออุ้มขึ้นอีก ทุก ๆ วันเจ้าหลงจะติดตามพ่อไปทำงานทุกวันจนเป็นภาพที่ชินตา เมื่อเวลาที่ไปอยู่ในนาเจ้าหลงก็ทำหน้าที่ได้ดีด้วยการปฏิบัติภารกิจไล่หนูไล่หนูที่จะมาทำความเสียหายให้นาข้าวคอยเป็นเพื่อนพ่อเวลาสูบน้ำเข้านาเท่ากับว่าเมื่อพ่อออกไปทำนาเจ้าหลงก็ไปทำด้วย จนพ่อมีคำพูดกับข้าพเจ้าว่า “เจ้าหลงมันคิดว่าลูกเสียอีก ที่ช่วยพ่อทำนา ต้องขอบคุณเจ้าหลงมันนะที่มันทำนาเพื่อส่งลูกเรียนนะ” เมื่อครั้งหนึ่งข้าพเจ้ากลับบ้านที่ลพบุรี พ่อก็ออกไปทำนาตามปกติ มีเจ้าหลงไปด้วยแต่เช้าจนเย็น พ่อกลับมาจากนา ดูพ่อเหนื่อยล้ากับการทำงาน พ่อทานข้าวเสร็จก็ล้มตัวลงนอนด้วยความอ่อนเพลีย สิ่งที่เห็นตรงปลายเท้าพ่อมีเจ้าหลง ก็พับหลับไปด้วยความอ่อนเพลียเช่นกัน ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกซาบซึ้งใจกับภาพที่เห็นตรงหน้า ในความจงรักภักดีของเจ้าหลงและความมานะอดทนของทั้งสองคน เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นทุกวัน เจ้าหลงเป็นสุนัขพันธุ์ทาง ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้หาข้อมูลของสุนัขพันธุ์ทางดังนี้

สุนัขพันธุ์ทาง คือสายพันธุ์ผสมที่มีสายพันธุ์รวม มากกว่า 2 สายพันธุ์ ในอดีตสุนัขพันธุ์ทางมักมีนิสัยร่อนเร่พเนจร ชุมชนและกลุ่มคนที่เลี้ยงสุนัขประเภทนี้จึงจัดให้เป็นสุนัขจรจัดและอาจเป็นอันตราย เพราะสุนัขไม่คิดเจ้าของ และไม่มีระเบียบวินัยต่อถิ่นฐานที่แน่นอน สุนัขพันธุ์ทางเกิดจากการปล่อยปละละเลยของผู้เลี้ยงที่ไม่เอาใจใส่ เมื่อเลี้ยงแบบปล่อย ไม่มีการคุมกำเนิด จึงมีการผสมระหว่างพันธุ์ต่าง ๆ จากที่ต่างแห่ง จึงได้สุนัขลูกผสมที่ไม่อาจบอกหรือจำกัดได้ถึงชนิดของสายพันธุ์ กลายเป็นสุนัขพันธุ์ทาง⁶

⁶ วิกีพีเดีย สารานุกรมไทยเสรี, สุนัขพันธุ์ทาง, เข้าถึงเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สุนัขพันธุ์ทาง>

จากข้อมูลเรื่องสุนัขพันธุ์ทางเบื้องต้นที่กล่าวอ้างถึงนั้นก็ได้ทราบว่าเจ้าหลงแตกต่างจากสุนัขพันธุ์ทางตรงที่มีเจ้าของที่ดีให้ความรักและเลี้ยงดูอย่างดีมิได้ปล่อยเร่ร่อน จนเจ้าหลงกลายเป็นสุนัขพันธุ์บ้านที่ทุกคนในครอบครัวกระดืบให้เป็นสมาชิกในบ้าน สมาชิกในบ้านนอกจากเจ้าหลงแล้วยังมีน้อง ๆ อีก หลาย ตัวคือเจ้ากาแฟ เจ้าน้ำตาล (ตัวเมีย) และลูกของเจ้าน้ำตาล เจ้าจ้อย เจ้าดำ และเจ้าเต้าหู้

ภาพที่ 23 เจ้ากาแฟ กับเจ้าน้ำตาลตอนเด็ก ภาพที่ 24 เจ้าน้ำตาล

สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในช่วงเวลาที่พักปฏิบัติงานเช่น สภาพพื้นที่นา ต้นไม้ต่าง ๆ ที่บินมาหาอาหารเวลาที่พ่อทำนาในแต่ละช่วง

ภาพที่ 25 การไถเตรียมดินมีนกมาหาอาหาร ภาพที่ 26 พื้นที่นามีการปลูกต้นกล้วยริมคันนา

3.4.2 นกพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยในทุ่งนา

จากภาพที่เห็นเมื่อพ่อทำการไถเตรียมดินในทุ่งนานั้นบรรดานกพันธุ์ต่าง ๆ ก็กรูกันเข้ามาเพื่อหาอาหารเป็นจำนวนมาก มีทั้งนกเอี้ยงสาริกา นกเอี้ยงหงอน นกกิ่งไครงคอดำ นกยางโทนใหญ่ นกปากห่าง ดังนั้นจึงหาข้อมูลสายพันธุ์นกที่มีอยู่ในทุ่งนามาสนับสนุนพอสังเขปดังนี้

3.4.2.1 นกเอี้ยงสาริกา

ภาพที่ 27 นกเอี้ยงสาริกา

ภาพที่ 28 ฝูงนกเอี้ยง

นกเอี้ยงสารี หรือนกเอี้ยงสาริกา หรือที่นิยมเรียกสั้น ๆ ว่านกเอี้ยง (อังกฤษ: Common myna, Indian myna, Mynah; ชื่อวิทยาศาสตร์: *Acridotheres tristis*) เป็นนกในวงศ์นกเอี้ยงและนก กิ้งโครง (Sturnidae) เป็นนกที่พบเห็นได้ง่ายในเขตเมืองหรือชุมชน ของมนุษย์ มีความยาวประมาณ 25-26 เซนติเมตรขาเรียวยาว นิ้วตีนแข็งแรงหัวและคอสีดำ ปากและหนังรอบตาสีเหลือง ตัวสีน้ำตาล ขอบปีกและปลายหางสีขาว หน้าอกท้องและก้นสีน้ำตาลอ่อน ตัวผู้และตัวเมียคล้ายคลึงกัน หากินอยู่ ตามพื้นดินกินแมลงและเมล็ดพืชต่าง ๆ รวมทั้งผลไม้เป็นอาหาร อาศัยอยู่ตามชายทุ่ง พื้นที่ทำการเกษตรใกล้หมู่บ้านอาจอยู่เป็นคู่หรือรวมฝูง ชอบลงมาหากินอยู่ตามพื้นดินขณะหาอาหารมักส่งเสียงร้องไปด้วย เมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ในช่วงเดือน มีนาคม-เมษายน ทำรังตามชายคาบ้านเรือนหรือตามต้นไม้ด้วยกิ่งไม้หรือใบหญ้าแห้ง วางไข่ ครั้งละ 2-4 ฟอง ผลัดกันกกไข่ทั้งตัวผู้และตัวเมีย ประมาณ 14 วัน ไข่จึงฟักเป็นตัว พบกระจายพันธุ์ทั่วไปในทวีปเอเชีย ตั้งแต่อินเดีย อาฟกานิสถาน พม่า และภูมิภาคอินโดจีน ในประเทศไทยพบได้ทั่วทุกภาคและปัจจุบันได้ถูกนำเข้าไปในบางพื้นที่ที่ไม่ใช่ถิ่นกำเนิดตั้งแต่เดิมด้วย เป็นนกอีกชนิดหนึ่งที่นิยมเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย จัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พุทธศักราช 2535⁷

3.4.2.2 นกเอี้ยงหงอน

ภาพที่ 29 นกเอี้ยงหงอน

นกเอี้ยงหงอน *Acridotheres javanicus* (White-vented Myna) เป็นนกเอี้ยงที่พบได้บ่อยมาก ๆ มากพอ ๆ กับนกเอี้ยงสาริกา ต่างกันที่นกเอี้ยงหงอนไม่มีการกระจายพันธุ์บริเวณภาคใต้ของ ไทย ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไป ขณะที่นกเอี้ยงสาริกาเป็นนกที่หาดูได้ง่ายมากในทุกภาคของประเทศไทย นกเอี้ยงหงอนมีจุดเด่นคือมีขนคลุมลำตัวสีดำสนิทและมีขนหงอนนี้จะตั้งขึ้น มีปากแหลมยาวพอประมาณสีเหลืองถึงส้มสดเช่นเดียวกันกับขาและเท้าซึ่งยาวและแข็งแรง เล็บเท้าสี

⁷วิกิพีเดีย สารานุกรมไทยเสรี, นกเอี้ยงสาริกา, เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/นกเอี้ยงสาริกา>

ดำ มีแถบสีขาวที่โคนขนปลายปีกทำให้ดูเป็นแถบสีขาวตัดกับสีดำสดุดตา ขนคลุมโคนหาง และปลายหางก็มีสีขาว ตัวผู้และตัวเมียคล้ายคลึงกันเราสามารถพบนกเอี้ยงหงอนได้ทั้งในทุ่งโล่ง ทุ่งนา และในเมืองบริเวณที่ราบจนถึงความสูง 1,525 เมตรจากระดับน้ำทะเล แต่ส่วนใหญ่จะพบในบริเวณที่ราบ อาหารของนกชนิดนี้มีหลากหลายมากตั้งแต่ แมลง ไล่เดือน เมล็ดข้าว น้ำหวานจากดอกไม้ และผลไม้สุกโดยจะพบนกชนิดนี้เดิน ๆ วิ่ง ๆ หาไล่เดือน แมลงหรือเมล็ดพืชกินบนพื้น เกาะหลังควายกินแมลง กินผลไม้สุกคาคันเช่น ต้นมะละกอ และกินแมลงและน้ำหวานอยู่บนต้นไม้ที่ออกดอกสะพรั่ง นกเอี้ยงหงอนจะจับคู่ทำรังวางไข่ตั้งแต่ราวเดือน เมษายน-กรกฎาคม โดยสถานที่ที่ใช้ทำรังขึ้นอยู่กับว่านกอาศัยอยู่ที่ไหนสภาพแวดล้อมแบบไหนถ้าอยู่ตามทุ่งหรือสวนสาธารณะก็อาจทำรังตามโพรงไม้ถ้าอยู่ในเมืองก็อาจทำรังตามรอยแตกของผนังกำแพงซอกตามชายคา เสาไฟฟ้า รังทำจากฟางหญ้าเส้นยาวหรือวัสดุหลายอย่างประกอบกัน ร่องรังด้วยวัสดุอ่อนนุ่มเช่นขนนก ปุยขน หรือแม้แต่กระดาษหรือเศษฟางพลาสติกเก่า ๆ วางไข่ครั้งละ 4-7 ฟอง เปลือกไข่สีฟ้าอ่อน หรือฟ้าอมเขียวแกมเหลือง ๆ ไม่มีจุดหรือขีดใด ๆ ใช้เวลากกไข่ราว 14 วันลูกนกต้องอยู่ในรังอีกราว 21 วัน จึงจะออกจากรัง นกชนิดนี้มีการกระจายพันธุ์อย่างแพร่หลายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับในเวียดนามเป็นนกที่หายากและเป็นนกที่ถูกนำเข้าไปในสิงคโปร์และหลุดจากกรงไปอยู่ในธรรมชาติ ไม่ใช่ชนกดั้งเดิม นกเอี้ยงหงอนเลียนเสียงได้ไม่เก่งอย่างนกขุนทองจึงไม่ถูกจับมาเลี้ยงอย่างนกขุนทองซึ่งเป็นนกหายากในธรรมชาติไปแล้ว⁸

3.4.2.3 นกกิ่งไครงคอดำ

ภาพที่ 30 นกเอี้ยงไครงคอดำ

นกกิ่งไครงคอดำหรือนกเอี้ยงไครง (อังกฤษ:Black-collared starling; ชื่อวิทยาศาสตร์: *Sturnus nigricollis*) เป็นนกชนิดหนึ่งในวงศ์นกกเอี้ยงและนกกิ่งไครง (Sturnidae) เป็นนกที่มีรูปร่าง

⁸ วิทยาศาสตร์สิ่งมีชีวิต, นกเอี้ยงหงอน, เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://www.myfirstbrain.com/นกเอี้ยงหงอน>

อ้วนป้อม มีขนาดใหญ่กว่าชนิดอื่นในวงศ์เดียวกันมีขนาดความยาวประมาณ 27 เซนติเมตร ตัวผู้และตัวเมียมีลักษณะคล้ายกัน มีปากสีดำหัวสีขาวมีหนังรอบตาสีเหลือง คอสีดำ ปีกและลำตัวด้านบนสีเทา มีแถบสีขาวพาดขวาง 4-5 เส้นที่อก ท้อง ก้น สะโพกและปลายหางสีขาว ในประเทศไทยพบได้แทบทุกภาคยกเว้นทางตอนใต้ของภาคใต้ ในต่างประเทศพบได้ในประเทศ อินเดีย พม่า ลาว เวียดนาม และภาคใต้ของจีน เป็นนกที่กินเมล็ดพืชและธัญพืชเป็นอาหารและกินสัตว์ขนาดเล็ก ๆ เช่น แมลง หรือสัตว์เลื้อยคลาน ได้ด้วยอาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงหากินตามพื้นดิน โดยมักส่งเสียงร้องเอะอะเสียงดังทั้งฝูง โดยเฉพาะเมื่อตกใจหรือเวลาถูกรบกวนเป็นนกที่อาศัยทั้งในท้องทุ่งหรือแหล่งเกษตรกรรมจนถึงชุมชนเมืองของมนุษย์เช่นสวนสาธารณะต่าง ๆ นกที่อาศัยอยู่ในเมืองมีพฤติกรรมนำเศษวัสดุตามกองขยะเช่นกระดาษหรือถุงพลาสติกมาสร้างรัง วางไข่คราวละ 2-6 ฟองกกไข่นาน 15-17 วันจึงฟักออกเป็นตัวโดยรังเป็นรังแบบปิดมีทางเข้าออกแค่ทางเดียวมีลักษณะรังเป็นรูปโดมขนาดใหญ่แฉวนตามต้นไม้ ซึ่งนกในชุมชนเมืองอาจจะทำรังได้หลังคาบ้านของมนุษย์ มีฤดูผสมพันธุ์ในช่วงเดือน เมษายน – มิถุนายน นกกิ่งไคร้คอดำเป็นหนึ่งในนกในวงศ์นี้ที่สามารถเลียนเสียงมนุษย์ได้ จึงมีการนำมาเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงและถือเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพุทธศักราช 2535⁹

3.4.2.4 นกยางโทนใหญ่

ภาพที่ 31 นกยางโทนใหญ่

ภาพที่ 32 ฝูงนกยางโทนใหญ่

นกยางโทนใหญ่ (อังกฤษ: Great egret; ชื่อวิทยาศาสตร์: *Ardea alba*) เป็นนกยูงน้ำขนาดใหญ่ในวงศ์นกยาง (Ardeidae) มีขนสีขาวตลอดตัว คอขาว มีลักษณะคล้ายนกยางโทนน้อยแต่ปากจะยาวกว่าหัวไม่กลมเหมือนนกยางโทนน้อย นกยางโทนใหญ่เป็นนกขนาดใหญ่ มีขนาดความยาวลำตัว 90 เซนติเมตรสีขาวตลอดตัว คอขาว ปากยาว แหลมมีสีเหลือง ไม่มีเปี้ยว ขาและนิ้วเท้าดำ ในฤดูผสมพันธุ์มีขนประดับเป็นเส้นยาวเลหางออกไปเล็กน้อย นกยางโทนทั้งตัวผู้และตัวเมียมีลักษณะ

⁹ วิกีพีเดีย สารานุกรมไทยเสรี, นกกิ่งไคร้คอดำ, เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/นกกิ่งไคร้คอดำ>

คล้ายกัน ในฤดูผสมพันธุ์ปากจะมีสีดำในประเทศไทยนกยางโทนใหญ่พบได้ในทุกภาคของประเทศ ตามหนองน้ำ ที่ราบน้ำท่วมถึง และตามท้องนาในฤดูฝน เป็นนกประจำถิ่นที่พบได้บ่อย และมีบางส่วนที่เป็นนกอพยพ นกยางโทนใหญ่หากินตามที่ราบที่น้ำท่วมถึง หนองบึง ทะเลสาบ และตามป่าชายเลน กินสัตว์น้ำกบ เขียด แมลง และสัตว์ขนาดเล็กอื่นเป็นอาหาร นกยางโทนใหญ่ผสมพันธุ์ในฤดูฝนจะอยู่กันเป็นฝูงชอบทำรังรวมกันอยู่บนต้นไม้ต้นเดียวกันกับนกยางชนิดอื่นรังทำด้วยกิ่งไม้แห้งเล็ก ๆ ขัดสานกันมีแอ่งตรงกลางสำหรับเพศผู้และเพศเมียช่วยกันกกไข่และเลี้ยงลูก วางไข่คราวละ 3-4 ฟอง ระยะเวลาฟักไข่ 25-26 วัน นกยางโทนใหญ่เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าพุทธศักราช 2535¹⁰

3.4.2.5 นกปากห่าง

ภาพที่ 33 นกปากห่าง

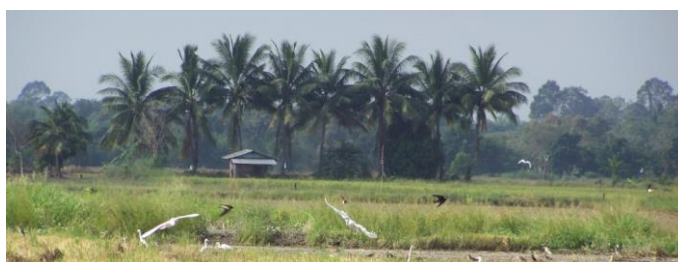
นกปากห่าง (อังกฤษ: Open-billed stork, Asian openbill; ชื่อวิทยาศาสตร์: *Anastomus oscitans*) จัดอยู่ในวงศ์นกกระสา (Ciconiidae) จัดเป็นนกขนาดเล็กแต่จุดเด่นที่ไม่เหมือนใครก็คือปากที่ยามหุบจะเหลือช่องตรงกลางทำให้มันคาบเปลือกหอยโข่งและหอยเชอร์รี่ที่หึ่งกลมทั้งลิ้นได้อย่างช่ำชอง เมื่อจับหอยได้แล้วมันจะคาบไปหาทำเลเหมาะ ๆ เพื่อใช้จะงอยปากทำหน้าที่เหมือนแหนบจิกเนื้อหอยออกมากิน ตัวผู้และตัวเมียคล้ายกันมีขายาวปากใหญ่ ส่วนกลางของปากห่างออกเพื่อคาบหอยโข่งซึ่งกลมลิ้นได้ ขนตามตัวมีสีขาวมอ ๆ หางมีสีดำแกมน้ำเงิน ขนปลายปีกมีสีเหมือนและเป็นแถบสีดำนกปากห่างมีลำตัวยาว 32 นิ้ว ชอบอยู่เป็นฝูงทำรังบนต้นไม้ทำรังด้วยริ้วไม้แบบนกยางหรือรังนกกา ออกไข่ครั้งละ 2-4 ฟอง ตัวผู้และตัวเมียจะผลัดกันกกไข่ ในการผสมพันธุ์เวลาตัวผู้ขึ้นทับตัวเมียนั้น นกตัวผู้จะใช้เท้าจับขอบปีกหน้าของตัวเมียไว้แน่นทั้งสองตัวจะกระพือปีก

¹⁰ วิกีพีเดีย สารานุกรมไทยเสรี, นกยางโทนใหญ่, วันที่เข้าถึง 23 มกราคม 2559, เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/นกยางโทนใหญ่>

ช่วยการทรงตัวตัวผู้จะแกว่งปากของมันให้กระทบกับปากของตัวเมียอยู่ตลอดเวลาที่ทำการทับ ลูกนกเมื่อออกจากไข่ใหม่ ๆ จะไม่มีขนหลังจากนั้นไม่กี่วันก็มีขนปุยขาว ๆ คลุมอกราวเกือบ 2 เดือนก็มีปีกหางแข็งแรงแล้วก็เริ่มหัดบินนกปากห่างนับว่าเป็นนกที่บินได้เก่งเวลาบินจะโบกปีกบินเป็นจังหวะสลับกับการร่อน และจะเหยียดหัวทำคอตรงออกไปด้านหน้า ส่วนเท้าเหยียดตรงทางด้านหลัง นกปากห่างถ้าพวกมันไม่บินเราจะสังเกตเห็นพฤติกรรมของพวกมันได้ว่า พวกมันจะเดินท่องไปบนผิวน้ำอย่างช้า ๆ เพื่อที่หาเหยื่อโข่งกิน ซึ่งเป็นอาหารสุุดโปรด โคนพวกมันจะใช้ปากที่แยกห่างออกจากกันช่วยจับเหยื่อโข่งอาหาร โปรดไม่ให้ลื่นหลุด แล้วจึงดึงเนื้อเหยื่อออกมากิน ประชากรนกปากห่างในประเทศไทยมีประมาณ 300,000 – 400,000 ตัวและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มักพบในภาคกลางและภาคอีสาน แต่เนื่องจากเป็นนกที่อพยพย้ายถิ่นหากินตามฤดูกาล ทำให้พบได้ในหลายประเทศ ซึ่งในประเทศไทยในเดือนมิถุนายนจะพบเห็นได้มากที่สุดเนื่องจากนกชนิดนี้ได้อพยพกลับมา โดยประเทศไทยเป็นพื้นที่แหล่งทำรังวางไข่ที่สำคัญที่สุดของนกปากห่าง และเป็นพื้นที่อาศัยที่รองรับประชากรของนกปากห่าง มากกว่าร้อยละ 90 ของประชากรทั้งโลก พบทุกภาคในประเทศไทย แต่มักพบที่ภาคกลางบริเวณน้ำข้าว นกชนิดนี้มักชอบกินหอยเชอรี่และหอยโข่ง โดยสถานที่ที่ขึ้นชื่อว่า เป็นแหล่งอาศัยของนกปากห่างที่เป็นที่รู้จักกันดีคือ วัดไผ่ล้อม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี นกปากห่างแพร่กระจายพันธุ์อยู่ในทวีปเอเชียตอนใต้ ตั้งแต่ปากีสถาน อินเดีย เนปาล ศรีลังกา บังคลาเทศ พม่า ไทย ประเทศแถบอินโดจีน จำนวนในแต่ละประเทศไม่สม่ำเสมอตลอดทั้งปี เพราะนกปากห่างมีการอพยพย้ายถิ่นไป ๆ มา ๆ ระหว่างประเทศเหล่านี้ตลอดทั้งปี เพื่อหาแหล่งหากินและทำรังวางไข่¹¹

3.4.2.6 สิ่งแวดล้อมที่อาศัย

ที่กล่าวมานั้นเป็นข้อมูลสนับสนุนพอสังเขปจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติในพื้นที่ที่พ่อกำนานนอกจากจะมีพันธุ์นกต่าง ๆ แล้วในพื้นที่ทำนาก็มีการปลูกต้นไม้เช่น ต้นกล้วย ต้นมะพร้าว และต้นตาลไว้ตามริมคันนาเป็นการเสริมรายได้อีกทางหนึ่งของชาวนา

ภาพที่ 34 ต้นมะพร้าวชายทุ่ง

¹¹ วิกีพีเดีย สารานุกรมไทยเสรี, นกปากห่าง, เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2558, เข้าถึงได้จาก <https://www.Wikipedia.org/wiki/นกปากห่าง>

ภาพที่ 35 ต้นมะพร้าวในทุ่งนา

ภาพที่ 36 ต้นกล้วยที่ปลูกตามคันนา

4. อิทธิพลที่ได้รับจากพิธีกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรมความเชื่อต่าง ๆ ในการทำงาน

ในหมู่บ้านของพ่อที่อาศัยอยู่นั้นเป็นศูนย์รวมของคนทำนาชาวบ้านที่อยู่ในระแวกนี้ส่วนใหญ่ก็ประกอบอาชีพทำนา ก่อนฤดูการทำนาจะเริ่มต้น ก็จะมีพิธีการทำบุญกลางบ้านชาวบ้านจะนิมนต์พระมาสวดเป็นประจำทุกปีก่อนทำนา นอกจากนี้ตอนที่ข้าพเจ้ายังเด็กจำได้ว่าเมื่อทำนาไปได้ระยะหนึ่งพ่อต้นข้าวตั้งท้อง ขยายของข้าพเจ้าจะเตรียมชลอมใส่ของเปรี้ยวหวานจัดใส่ชลอมเพื่อไปทำพิธีทำขวัญข้าวขอให้ต้นข้าวในนาอุดมสมบูรณ์ และเมื่อก้าวถึงพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการทำนาหรือการเกษตรจะไม่อ้างถึงเสียไม่ได้คือพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งเป็นพิธีที่สำคัญของปวงชนชาวไทยโดยเฉพาะครอบครัวชาวนาของข้าพเจ้า ดังนั้นข้าพเจ้าจึงหาข้อมูลในพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำนามาสนับสนุน

4.1 พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

นับตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมา พระมหากษัตริย์ไทยในฐานะที่ทรงเป็นเจ้าของที่นาและผู้ปกครองป้องกันนาให้พ้นอันตราย ทรงประกอบพระราชพิธีอันเป็นโบราณราชประเพณีเพื่อสนับสนุน บำรุงขวัญกำลังใจเกษตรกรระหว่างฤดูการทำนาในปีหนึ่ง ๆ เนื่องจากข้าวเป็นเครื่องเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตพื้นฐานของชุมชน พระราชพิธีเพื่อความอุดมสมบูรณ์เหล่านี้ แสดงให้เห็นการผสมผสานความเชื่อที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์กับพุทธศาสนา ประกอบด้วย พระราชพิธีไพศาชจรดพระนังคัล ก่อนเริ่มฤดูการเพาะปลูกใหม่เตรียมดินเดือนหก ในสมัยสุโขทัย และสมัยอยุธยาเรียกว่าพระราชพิธีไพศาชจรดพระนังคัล ไพศาช (อ่านว่า

ไพ-สา-ชะ) หมายถึงเดือน 6 จรดพระนังคัลหมายถึง การลงมือ โถครั้งแรก เป็นปฐมฤกษ์ในการทำนา ในปีหนึ่ง ๆ อีกทั้งยังมีการเสี่ยงทายทำนายถึงความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหารในปีนั้น ๆ

ในประเทศไทยสันนิษฐานว่ารับพิธีกรรมแรกนาขวัญมาจากอินเดีย ซึ่งใช้เป็นรัฐพิธีมาแต่โบราณ ปรากฏในตำนานสมัยสุโขทัย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ทรงกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการแรกนาไว้ ในพระราชพิธีสิบสองเดือนว่า “การแรกนาคือต้องเป็รฐระของผู้ซึ่งเป็นใหญ่ในแผ่นดิน เป็นธรรมเนียมมีมาแต่โบราณ ด้วยการผู้ซึ่งเป็นใหญ่ในแผ่นดินลงมือทำเองเช่นนี้ก็เพื่อจะให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร ชักนำให้มีใจหมั่นในการที่จะทำนา เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะได้อาศัยเลี้ยงชีวิตทั่วหน้า”¹²

พิธีแรกนาค้นจึงเป็นเครื่องแสดงเกียรติแห่งชาวนาทั้งปวง พิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญแต่เดิมเป็นพิธีพราหมณ์ครั้งต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 จึงได้โปรดให้เพิ่มพิธีทางพุทธศาสนาเข้ามาด้วย ซึ่งเรียกว่าพระราชพิธีพืชมงคล ทั้งนี้เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่เมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ นั้น ต่อมาพิธีทั้งสองนี้ได้มีชื่อรวมกันเรียกว่า พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ในสมัยรัชกาลที่ 4 พิธีแยกกันทำคือ พิธีพืชมงคล ทำที่ท้องสนามหลวง ส่วนพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญทำที่ทุ่งสัมเป็ยนอกพระนครทั้งสองพิธีใช้ฤกษ์เดียวกันและวันเดียวกัน โดยพระยาแรกนาขวัญกับเทพีทั้งสี่ เข้าฟังพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ในปะรำพิธีพืชมงคลก่อน แล้วจึงไปกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทรงเริ่มพิธีแรกนา พระยานาคีคือ คนที่พระเจ้าแผ่นดินทรงแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนของพระองค์ในการเริ่มพิธีไถนา เพื่อความเป็นสิริมงคลและเพื่อเป็นตัวอย่างอันดีแก่ราษฎรนั่นเอง

ในกรุงรัตนโกสินทร์นี้พระมหากษัตริย์ไทยที่ทรงทำหน้าที่เป็นเกษตรบดีที่สำคัญพระองค์หนึ่งก็ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเห็นความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระราชพิธีแรกนาขวัญในรัชกาลนี้ทำที่นาหลวงทุ่งพญาไท โดยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสร้างพระราชวังพญาไทขึ้นในปี พ.ศ. 2452 เพื่อใช้เป็นที่เสด็จประพาสทอดพระเนตร การทำนา การปลูกผัก และเลี้ยงไก่ตามแบบอย่างที่ได้ทอดพระเนตรมาในต่างประเทศ การสร้างวังในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงโปรดพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พื้นที่ด้านตรงข้ามกับตำหนักพญาไทเป็นที่นา และสร้างโรงนาสำหรับประกอบพระราชพิธีแรกนาขวัญด้วย ครั้นเมื่อถึงฤดูทำนา สมเด็จพระ

¹² เขาวนุช เวศร์ภาดา, ข้าว....วัฒนธรรมแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แปลนโมทีฟ, 2541),143

พระศรีพัชรินทรบรมราชินีนาถ ก็จะทรงนำเจ้านายและพระบรมวงศานุวงศ์ลงดำเนินาเป็นการ ประเดิมด้วยพระองค์เอง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นความสำคัญของข้าวและชาวนาเป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากการจัดตั้งสถานีทดลองข้าวขึ้นที่คลองรังสิตในรัชกาลของพระองค์ จนถึงการที่สายพันธุ์ข้าวไทยได้รับรางวัลชนะเลิศพันธุ์ข้าวที่ดีที่สุดของโลก ในรัชกาลต่อ ๆ มาล้วนแต่เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าการค้าข้าวของไทยได้เข้าสู่ระบบที่มีมาตรฐานทางคุณภาพอันเป็นที่ยอมรับในตลาดโลก ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ¹³

เนื่องจากว่าพระราชพิธีนี้ได้วางเว้นไปในช่วงหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองระหว่างปี พ.ศ. 2479-2502 คงเหลืออยู่แต่พระราชพิธีพืชมงคลที่กระทำกันเฉพาะในพระอุโบสถวัดพระแก้ว เท่านั้น

การฟื้นฟูพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ในรัชกาลปัจจุบันนอกจากจะทำเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่พืชมงคลธัญญาหารและเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เกษตรกรชาวนาของชาติตามพระราชพิธีที่มีมาแต่โบราณแล้ว ยังได้มีการปรับปรุงพิธีบางอย่างตามแนวพระราชดำริให้เหมาะสมกับยุคสมัยด้วย โดยทรงให้ความสำคัญแก่ชาวนาเป็นหลักใหญ่ ทั้งยังโปรดให้วันพระราชพิธีพืชมงคลของทุกปีเป็น “วันเกษตรกร” ด้วย พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญแยกได้เป็น 2 พิธีด้วยกันคือ พืชมงคล และพิธีแรกนาขวัญ

พิธีพืชมงคลเป็นพิธีทำขวัญเมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ เช่นข้าวเปลือก ข้าวเหนียว ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ถั่ว งา เผือก มัน และพืชอื่น ๆ เพื่อให้เมล็ดพืชเหล่านั้นเจริญงอกงาม ปราศจากโรคตลอดจนภัยจากแมลง และศัตรูพืชทุกประเภท ส่วนพิธีแรกนาขวัญเป็นพิธีแรกไถ โดยมีพระมหากษัตริย์หรือผู้แทนพระองค์เป็นประธานในพิธีก่อนที่ชาวนาจะทำพิธีแรกนาของตนเอง พระราชพิธีดังกล่าวนี้เหมือนเป็นสัญญาณบอกชาวนาว่าฤดูฝนได้มาถึงแล้ว และการทำนาจะเริ่มต้นขึ้นแล้ว ยิ่งกว่านั้นในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญสำหรับรัชกาลนี้แล้วต้องนับว่าเป็น “นาข้าวนาขวัญของชาวนาไทยอย่างแท้จริง เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชดำริให้จัดทำ “พันธุ์ข้าวทรงปลูกพระราชทาน” ขึ้นในแปลงนาของพระองค์เพื่อนำไปใช้ในพระราชพิธีนี้โดยเฉพาะ เมื่อได้ข้าวแล้วจึงจะแจกจ่ายต่อไปยังพสกนิกร ผู้เป็นชาวนาชาวไร่ทั่วไปเป็นประเพณีด้วย “นาข้าวทดลอง

¹³ วิมลพรรณ ปิตรีวัชชัย, ข้าวของพ่อ, ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ, (กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี; 2548), 174

สวนจิตรลดา” จึงนับว่าเป็นพยานแห่งพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อชาวนาไทย¹⁴

จากข้อมูลเรื่องพระราชพิธีพืชมงคลแรกนาขวัญเป็นหัวใจสำคัญเป็นขวัญเป็นกำลังใจของปวงชนชาวเกษตรกรไทยสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินชีวิตของเกษตรกรแล้วยังมีความเชื่อในพิธีกรรมอื่น ๆ อีกที่ชาวนาพึงปฏิบัติสืบมาจนชั่วลูกชั่วหลานในแถบกลุ่มชนวนาภาคกลางนั้นก็ให้ความสำคัญกับการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ เช่นการทำบุญกลางบ้าน การทำขวัญข้าว หรือพิธีกรรมอื่นดังข้อมูลที่น่ามาสนับสนุนดังนี้

4.2 พิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวกับข้าว

คนไทยทุกภาคมีประเพณีพิธีกรรมเพื่อขอให้ต้นข้าวในนาอยู่รอด ปลอดภัย ได้ผลผลิตอุดมสมบูรณ์เป็นระยะ ๆ นับตั้งแต่ก่อนการปลูก จนกระทั่งเก็บเกี่ยวได้เมล็ดข้าวไปเก็บไว้ในยุ้งฉาง พิธีกรรมของคนไทยในภาคต่าง ๆ มีทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันแสดงให้เห็นการผสมผสานของความเชื่อเรื่องผีและขวัญ อันเป็นความเชื่อแบบดั้งเดิมกับความเชื่อที่ได้รับจากศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์

4.2.1 พิธีกรรม

พิธีกรรมที่จัดขึ้นมีทั้งที่เป็นพิธีที่จัดทำกันในครอบครัว และที่สมาชิกของชุมชนร่วมกันจัดขึ้นซึ่งถือว่าเป็นพิธีราษฎร์ นอกจากนี้ยังมีพิธีกรรมที่เป็นพิธีหลวงเรียกว่า พระราชพิธี ด้วย โดยทั่วไปพิธีกรรมอันเนื่องด้วยข้าวมักจัดทำขึ้น โดยมีเป้าหมาย 4 ประการคือ

1. เป็นการขอร้องอ้อนวอนผีหรืออำนาจลึกลับให้ช่วยดูแลให้ต้นข้าวเจริญงอกงาม มีผลผลิตจำนวนมากตามความต้องการ
2. เป็นการขออนุญาตผีหรือเทพที่ประจำสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติเพื่อขออนุญาตใช้สิ่งนั้น ๆ
3. เป็นการขอมาต่อธรรมชาติหรือสิ่งเหนือธรรมชาติเมื่อได้ล่วงเกิน
4. เป็นการเสี่ยงทาย

พิธีกรรมอันเนื่องด้วยข้าวที่จัดขึ้นแต่ละครั้งมักจะมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ไม่แตกต่างกันมากนัก พิธีกรรมบางอย่างอาจมีเป้าหมายหลายประการในขณะเดียวกัน พิธีกรรมอันเนื่องด้วยข้าวของคนไทยแบ่งตามขั้นตอนกระบวนการผลิตได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

¹⁴ วิมลพรรณ ปิตุวัชชัย, ข้าวของพ่อ, ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ (กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี;2548), 161

4.2.2 พิธีกรรมก่อนการเพาะปลูก

พิธีกรรมก่อนการเพาะปลูกเป็นพิธีเพื่อบวงสรวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบอกกล่าว อ้อนวอน ขอร้อง ขอนุญาต หรือเลี้ยงตาย อันสะท้อนให้เห็นความคิดความเชื่อเรื่องผีและอำนาจลึกลับที่สืบทอดกันมาแต่โบราณตลอดจนความคิดความเชื่อทางพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์ในสังคมไทย

การบวงสรวงเพื่อบอกกล่าวขอร้อง คนไทยหลายถิ่นเช่นในภาคเหนือและภาคอีสาน กระทำในพิธีไหว้ผีบรรพบุรุษ และผีประจำหมู่บ้าน ซึ่งจัดทำขึ้นก่อนการทำนา ผีบรรพบุรุษนั้นบางถิ่นเรียกว่าผีเรือน บางถิ่นเรียกว่าผีปู่ย่า บางถิ่นเรียกผีตายาย เชื่อกันว่าเป็นผีที่อยู่ประจำบนเรือน คอยคุ้มครองดูแลลูกหลาน ส่วนผีประจำหมู่บ้านบางถิ่นเรียกว่า ผีปู่ตา เป็นต้น เป็นผีที่คอยดูแลคุ้มครองคนในหมู่บ้าน

การเช่นไหว้ผีบรรพบุรุษและผีประจำหมู่บ้าน ก่อนการทำนานอกจากขอให้ดูแลคุ้มครองลูกหลานและคนในหมู่บ้านให้อยู่เย็นเป็นสุขปราศจากโรคภัยแล้ว ยังเป็นการบอกกล่าวและอ้อนวอนขอร้องให้ทำนาได้ผลดีด้วยการไหว้ผีบรรพบุรุษ เป็นพิธีกรรมของครอบครัวหรือระหว่างเครือญาติ ส่วนการไหว้ผีประจำหมู่บ้านมีทั้งที่เป็นพิธีกรรมส่วนบุคคลและพิธีกรรมที่จัดร่วมกันของสมาชิกในหมู่บ้านในภาคอีสานมีการเลี้ยงผีปู่ตา ที่คอนปู่ตาซึ่งเป็นป่าไม้ไผ่ ไร่ ไร่ หมู่บ้านจะทำพร้อมกันทั้งหมู่บ้านระหว่างเดือน 6 ถึงเดือน 7 ในภาคเหนือมีพิธีเช่น ไหว้ผีเมือง ผีเมืองคือผีเจ้าเมืองที่เคยปกครองเมืองต่าง ๆ ในสมัยก่อน พิธีไหว้ผีเมืองเป็นพิธีใหญ่ระดับจังหวัดมีการบวงสรวงขอร้องให้ช่วยคุ้มครองบ้านเมืองให้อยู่เย็นเป็นสุขน้ำท่าบริบูรณ์ ทำมาหากินได้ผลดี ในพิธีไหว้ผีเมืองนี้มีการนิมนต์พระสงฆ์มาสวดพระพุทธรูปมนต์เพื่อให้เป็นสิริมงคลด้วย¹⁵

พิธีกรรมที่จัดร่วมกันในชุมชนบางถิ่นในภาคกลางเป็นพิธีกรรมทางพุทธศาสนา ได้แก่ ประเพณีบุญกลางบ้าน และบุญหน้าบ้าน ซึ่งมักจัดขึ้นราว ๆ เดือน 5 จนถึงเดือน 7 ก่อนลงมือปรับดินเพื่อทำนา การทำบุญกลางบ้านนั้น ชาวบ้านจะร่วมเป็นเจ้าภาพจัดอาหารคาวหวานถวายพระสงฆ์ตรงบริเวณที่เป็นศูนย์กลางหมู่บ้านเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้แก่พระภูมิเจ้าที่ เชื่อว่าจะช่วยให้ทำมาหากินได้ผลดี มีความอุดมสมบูรณ์ ส่วนบุญหน้าบ้านมักจัดทำในหมู่บ้านที่ตั้งขนานกับถนนหรือแม่น้ำลำคลอง ชาวบ้านจะเลือกบ้านใดบ้านหนึ่งเป็นศูนย์รวมทำบุญหน้าบ้าน จุดประสงค์อย่างเดียวกัน

¹⁵ มุลนิธิข่าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, ข่าวขวัญของแผ่นดิน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: บริษัทอัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด, 2547)

การบวงสรวงเพื่อขออนุญาตเห็นได้จากพิธีกรรมบวงสรวงผิมน้ำผิดิน หรือผิมน้ำ ในภาคเหนือก่อนเอาน้ำเข้านามีการไหว้ผิมน้ำ เรียกว่า พิธีเลี้ยงผิมน้ำ ผิเหมือง ผิผาย ผิห้วย เพื่อขออนุญาตใช้น้ำในการเกษตรกรรม ส่วนการไหว้ผิดิน หรือผิมน้ำ นั้นพบแทบทุกถิ่น เป็นพิธีกรรมเพื่อขออนุญาตใช้ดินในการทำงาน

ก่อนการทำงาน หากชาวบ้านเกรงว่าปีนั้นฝนจะน้อย ก็จะมีการทำพิธีขอฝน โดยหวังพึ่งในอำนาจลี้ลับบางอย่าง น่าสังเกตว่าพิธีขอฝนบางครั้งมักจะใช้วิธีการที่แปลกพิสดาร เป็นสิ่งที่ไม่พบไม่เห็นในชีวิตประจำวัน บางทีก็มีเรื่องเพศเข้ามาปะปนด้วย เพราะเรื่องเพศเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ อาจปรากฏในเพลงร้องหรือวัตถุที่ใช้ในพิธีกรรม การขอฝนมีวิธีการต่าง ๆ เช่น พิธีแห่นางแมว ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภาค ในภาคกลางการแห่นางแมวจะทำในช่วงเดือน 6 ถึงเดือน 8 บางทีมีพิธีปั้นเมฆด้วย ในบางท้องถิ่นเช่นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพิธีทำบุญหลังบ้านเป็นพิธีขอฝน โดยนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีหลังบ้านในภาคอีสานมีพิธีการขอฝนหลายแบบ นอกจากแห่นางแมวซึ่งเรียกว่าพิธีเต้านางแมว แล้วก็มีพิธีเต้านางข้อง พิธีเต้านางดั่ง พิธีดิงครกดิงสาก ประเพณีการจุดบั้งไฟ ของภาคเหนือและภาคอีสานเดิมเป็นการจุดเดือนพญาแถนหรือผีฟ้าขอให้ส่งฝนลงมา ปัจจุบันนี้ตีความว่าการจุดบั้งไฟเป็นการจุดเป็นพุทธบูชาตัวอย่างพิธีขอฝนที่เป็นพิธีทางพุทธศาสนา ได้แก่ การเทศน์พญาคันคาก และการสวดคาถาปลาช่อน ทางเหนือมีพิธีสวดคาถาปลาช่อนเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีการแห่พระพุทธรูปที่เรียกว่า พระเจ้าฝนแสนห่า พิธีขอฝนในภาคใต้ไม่ค่อยมีเพราะภาคใต้โดยทั่วไปมีฝนตกชุกเกือบตลอดทั้งปีอยู่แล้ว ยกเว้นบางอำเภอในจังหวัดสงขลาและจังหวัดนราธิวาส เช่นที่ตำบลพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีพิธีแห่ไชซึ่งเรียกว่า พิธีเชื้อไช และที่ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส มีพิธีแห่ปลาช่อน โดยใช้ดินเหนียวปั้นเป็นรูปปลาช่อน¹⁶

วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชาวนาไทยภาคกลางต้องเผชิญหน้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตเพื่อยังชีพ ผู้การผลิตเพื่อส่งออก นับตั้งแต่ไทยลงนามในสัญญาบาวริงปี พ.ศ. 2398 ในสมัยรัชกาลที่ 4 จวบจนปัจจุบันพื้นที่ภาคกลางถูกกำหนดให้เป็นเขตการผลิตข้าวคุณภาพดีเพื่อการส่งออกโดยเป็นพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง 17 จังหวัด ในเขตชลประทานและมีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ได้แก่ ชัยนาท สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี อ่างทอง อยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี ฉะเชิงเทรา นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครนายก เมื่อชาวนาสามารถควบคุมปัจจัยทางธรรมชาติที่ส่งผลต่อการปลูกข้าว ทั้งในเรื่องของน้ำ พันธุ์ข้าว ศัตรูพืช รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ที่เอื้อต่อการทำงานได้มากกว่าปี

¹⁶ มุลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, ข้าวขวัญของแผ่นดิน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด, 2547)

ละ 1 ครั้ง กิจกรรมในชีวิตทางวัฒนธรรมของชวานาภาคกลางจึงไม่เกาะเกี่ยวสัมพันธ์กับพิธีกรรมแบบดั้งเดิมเสียทั้งหมด พิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวยังยึดถือปฏิบัติอยู่ในครอบครัวบางครอบครัวและชุมชนบางแห่ง บางชุมชนได้ปรับประยุกต์พิธีกรรมข้าวเพื่อเป็นสื่อในการเชื่อมความสัมพันธ์ในชุมชน อาทิ ชุมชนสาครลีในจังหวัดอยุธยา บางหมู่บ้านในจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี

4.2.3 ช่วงเพาะปลูก อันเชิญแม่โพสพลงนา หากฤกษ์ใด

ก่อนหว่านข้าวจะต้องอันเชิญขวัญข้าวหรือแม่โพสพจากขุ้งฉางลงนาอีกครั้ง เจ้าของข้าวจะจัดพิธีนี้ภายในครอบครัว โดยนำขวัญข้าวที่เก็บมารวมกับข้าวปลูกบางคนบอกกล่าวแม่โพสพด้วยถ้อยคำไพเราะ ขอให้แม่โพสพอย่าตกใจ ผ่าแม่โพสพไว้กับแม่ธรณี พระภูมิ และผีต่าง ๆ หลังจากนั้นมีการแรกนาที่มีมาจากการหาฤกษ์ยามยามดีวันใดวันหนึ่งในเดือน 6 เพื่อทำพิธีแรกนา การแรกไถมักไถกันพอเป็นพิธีเพียงสามรอบ

4.2.4 บำรุงรักษา รับขวัญแม่โพสพ

เมื่อข้าวเริ่มตั้งท้อง ชวานาจะสร้างศาลเพียงตา ชั่วคราวขึ้นใส่เครื่องสังเวชัยรับขวัญโพสพ เรียกพิธีคดข้าว ภาคกลางบางท้องถิ่นเรียกสังข์ข้าวบิณฑ์ เพื่อรับขวัญแม่โพสพที่กำลังเริ่มตั้งท้อง และขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยดูแลอย่างใกล้ชิด เครื่องเช่นแม่โพสพมีข้าว ปลา กสิย อ้อย ถั่ว งา ผลไม้รสเปรี้ยว แป้ง กระจก เสื้อผ้า หวี ชวานาบางท้องที่ในจังหวัดราชบุรี มีประเพณีที่เรียกว่า สังข์ข้าวบิณฑ์ เมื่อกลับจากทำบุญสารทที่วัดจะแบ่งกระยาสารทและลูกไม้ส่วนหนึ่งไว้ใส่กระตังหรือใบตองเล็ก ๆ นำไปวางบนภาชนะที่สานเป็นรูปชะลอมอย่างหยาบ ๆ มีเสารับ ไปปักไว้ที่หัวคันนาที่เดียวหรือหลายที่ ถือเป็นการเช่นขวัญข้าวในนาเชื่อเชิญให้แม่โพสพมาอยู่ดูแลข้าว

4.2.5 เก็บเกี่ยว เชิญขวัญข้าว

หมู่บ้านบางแห่งในจังหวัดอยุธยาและราชบุรี เมื่อขนข้าวไปที่ลาน จะจัดพิธีเชิญขวัญข้าวหรือแม่โพสพเข้าสู่ลานสู่บ้าน มักทำพิธีไหว้วันศุกร์ตอนเย็น โดยนำเครื่องสังเวชญาไปถึงที่นาแล้วเอาขังต้นข้าวผูกเป็นรูปคนเล็ก ๆ ถือไว้แล้วกล่าวคำอันเชิญแม่โพสพให้กลับเข้าไปอยู่ในที่ร่มเย็นคือลานบ้าน จากนั้นนำหุ่นนั้นกลับไปลานนวดข้าวทั้งเครื่องเช่นให้แก่ นกกา¹⁷

5.อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปกรรม

¹⁷ เยาวนุช เวศร์ภาคา, ข้าว....วัฒนธรรมแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แปลนโมทีฟ, 2541),143

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ข้าพเจ้าได้มีความสนใจในศิลปินผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ 3 ท่านอันได้แก่ศิลปินจากต่างประเทศผู้มีชื่อเสียงโด่งดังระดับโลก Vincent Van Gogh ท่านที่ 2 คือ คาร์ล วังส์อุปราช ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปี 2542 และอีกท่านคือ ศิลปิน ชาวนา วรวิทย์ แก้วศรีนวม ทั้ง 3 ท่านที่กล่าวมานั้น ได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีความใกล้เคียงในเรื่องของแนวคิดที่เกี่ยวกับวิถีชนบทการเกษตร แห่งท้องทุ่งนา รายละเอียดดังนี้

5.1 ศิลปินท่านที่ 1 Vincent Van Gogh

ภาพที่ 37 รูป Vincent Van Gogh

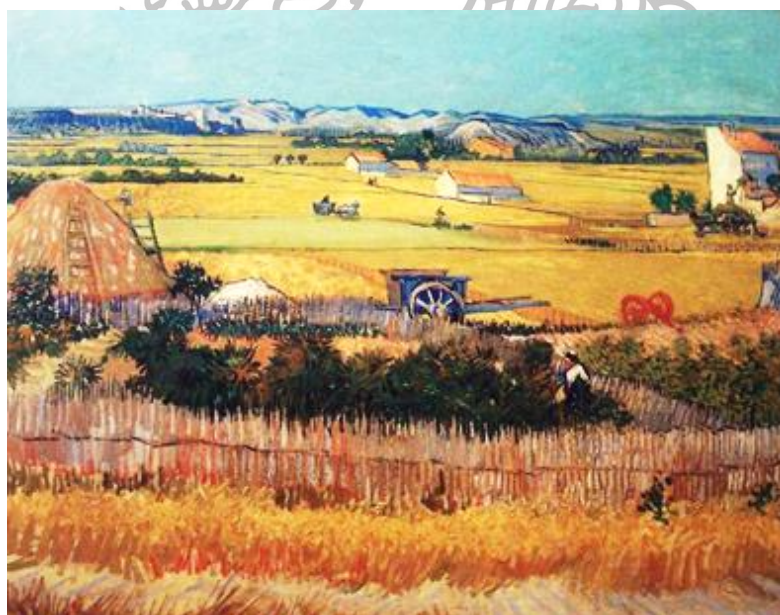
ที่มา : Vincent Van Gogh, Self Portrait. [Oil Painting]. Musee d'Orsay, Paris. 2432. **world-class artist and designer** เข้าถึงเมื่อ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.artbangkok.com/self-portrait>

Vincent Van Gogh เกิดเมื่อวันที่ 30 มีนาคม ปี พ.ศ. 2396 ที่ชนเคิร์ท เสียชีวิตเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคมของปี พ.ศ. 2433 เขาได้ยิงตัวเอง และเสียชีวิตในอีก 2 วันต่อมา ผลงานของ Vincent Van Gogh เป็นผลงานแบบ โปส-อิมเพรสชันนิสม์ ศิลปะแบบโพสต์-อิมเพรสชันนิสม์ จะมุ่งการแสดงออกทางความรู้สึก อารมณ์ จิตวิญญาณมากกว่ามุ่งนำเสนอความเป็นจริงทางวัตถุ สื่อผ่านการใช้สีที่รุนแรงและเกินความเป็นจริง โดยเน้นความพอใจของศิลปินเป็นหลัก ไม่ยึดถือกฎเกณฑ์ และธรรมเนียมใด ๆ ในอดีตเลย สีที่ใช้ นั้นจะสื่อถึงพลังที่ถูกบีบคั้นบังคับกดดันที่อยู่ในความรู้สึกนึกคิดของจิตใจคน เป็นการปลดปล่อยอารมณ์ผ่านสี และสีแปร่งที่ให้ความรู้สึกที่รุนแรงกดดัน สีแปร่งที่อิสระ¹⁸

¹⁸ ศิลปะแบบ โปส - อิมเพรสชันนิสม์, เข้าถึงเมื่อ วันที่ 14 ธันวาคม 2558, เข้าถึงได้จาก

ภาพที่ 38 ไร่องุ่นแดงที่อาร์เลส เมื่อฤดูใบไม้ผลิ ปี พ.ศ.2431
 ที่มา:Vincent van Gogh. Red Vineyards near Arles. [Oil Painting]. Pushkin Museum of Fine Arts, Moscow.2431. **world-class artist and designer.** เข้าถึงเมื่อ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559 เข้าถึงได้จาก <https://www.oknation.net>

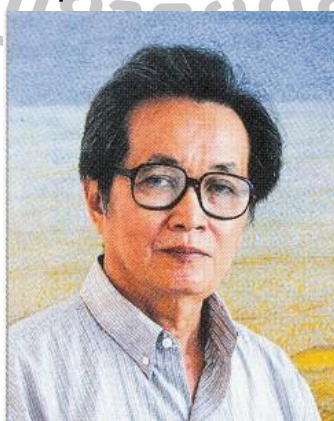
ภาพที่ 39 ภาพเขียน ของ Vincent Van Gogh
 ที่มา : Vincent Van Gogh .Winds Blow Over The Hill, Harvest [Fine Art Painting]. 2431 .Harvest Amsterdam **Van Gogh Musauem.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.oknation.net>

ภาพที่ 40 Vegetable Gardens in Montmartre วาดในปี พ.ศ.2430 ขนาดภาพ 96 x 120 ซม.
ที่มา: Vincent Van Gogh. Vegetable Gardens in Montmartre. [Fine Art Painting]. Van Gogh
Museum, Amsterdam. 2430. **Parinwan**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก
<https://www.rayparinwan.blogspot.com>

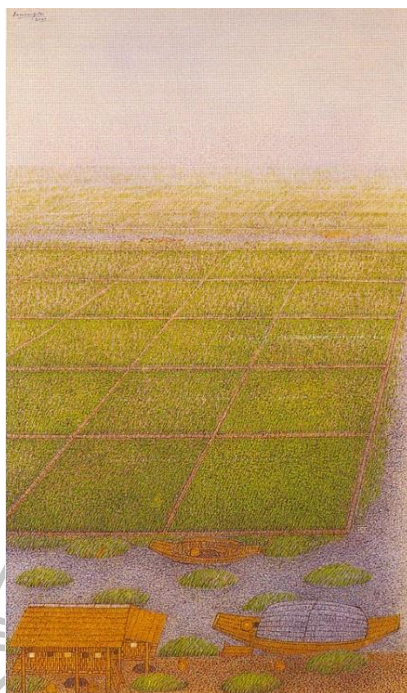
จากภาพผลงานที่เลือกมา ของ Vincent Van Gogh เขียนเรื่องการเกษตรในชนบท เป็นการ
บันทึกเรื่องราวสิ่งที่พบเห็นนำมาถ่ายทอดจินตนาการอารมณ์และความรู้สึก ภาพทิวทัศน์ สีสดใสใส
แสดงถึงบรรยากาศการทำงานในขณะนั้น รายละเอียดของภาพมีส่วนประกอบ ของเครื่องมือ
เครื่องใช้ในสมัยนั้น ทำให้ข้าพเจ้าได้เห็นถึงยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมากเมื่อเทียบกับปัจจุบัน

5.2 ศิลปินท่านที่ 2 ดำรง วงศ์อุปราช

ภาพที่ 41 รูปภาพ ดำรง วงศ์อุปราช

ดำรง วงศ์อุปราช เกิดเมื่อปี พ.ศ.2479-เสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ.2545
ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปี 2542

ภาพที่ 42 ผลงานของ คำรง วงษ์อุปราช

ที่มา : คำรง วงษ์อุปราช. ทุ่งนาสีเขียว.[ดีฟูนบนผ้าใบ].ศูนย์ทัศนศิลป์คำรง วงศ์อุปราช อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. 2544. อุทัย อาสนะ. ความสงบในผลงานจิตรกรรมของ คำรง วงศ์อุปราช.

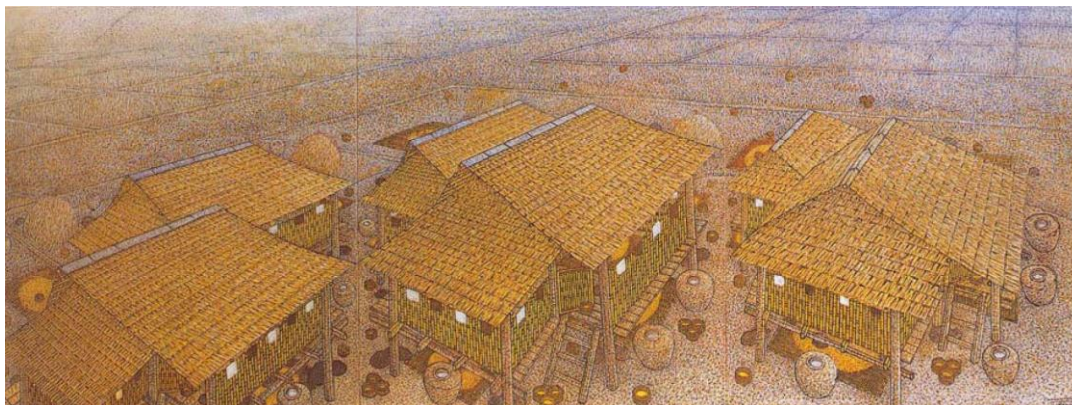
Veridian E-Journal, SU Vol.4 No. 2 September – December 2011.

ภาพที่ 43 ผลงานของ คำรง วงษ์อุปราช

ที่มา : คำรง วงษ์อุปราช. ข้าว ทุ่งนา 3.[Tempera on canvas]. ศูนย์ทัศนศิลป์คำรง วงศ์อุปราช อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม. 2532. 9 Art Database rama. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559.

เข้าถึงได้จาก <https://www.rama9art.org>

ภาพที่ 44 ผลงาน ค่ำรง วงษ์อุปราช

ที่มา : ค่ำรง วงษ์อุปราช.หมู่บ้านชาวนา(ภาพชุด 3 ภาพ).[หมึกและสีฝุ่น บนผ้าใบ]. หอศิลป์คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2540. **ศุภจิตร์สยามทัศน์**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง, 2545. 15

ภาพที่ 45 ผลงานของ ค่ำรงค์ วงศ์อุปราช

ที่มา : ค่ำรงค์ วงศ์อุปราช. หมู่บ้านชาวประมง. [สีฝุ่นบนผ้าใบ]. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์. 2503. **ศุภจิตร์**. ค่ำรง วงศ์อุปราช. **นิทรรศการผลงานย้อนหลัง**. 26 ต.ค.-14 พ.ย. 2525.

ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน ต้องการสื่อถึงความเป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านชาวนาในชนบท ซึ่งเป็นเกษตรกรเสียส่วนใหญ่ หลังการเก็บเกี่ยวข้าวจะนำข้าวเปลือกมาเก็บรักษา รอการขายแรกเงินอย่างสงบอยู่ในยุ้งข้าว สื่อให้เห็นความเรียบง่ายของวิถีชาวนาผ่านภาพยุ้งข้าว และที่สำคัญต้องการแสดงเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะจิตรกรรมผสม สีน้ำ ดินสอ ปากกา บนกระดาษ

การสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ของอาจารย์ดำรง วงศ์อุปราช ได้สร้างสรรค์งานศิลปะอันมีคุณค่าในงานจิตรกรรมและภาพพิมพ์ ได้รับรางวัลเหรียญทอง เหรียญเงิน และเหรียญทองแดงในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้ง ผลงานจิตรกรรมที่ได้สร้างสรรค์นั้นมีเอกลักษณ์ของตนเอง แสดงออกอย่างเรียบง่าย สงบ และงดงาม และได้พัฒนา ในคุณค่าตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นที่ประจักษ์ในวงการศิลปะทั้งในและต่างประเทศ ได้สร้างศิษย์ให้มีความรู้ ความสามารถออกมารับใช้ได้ สร้างคุณภาพการต่อวงการศิลปะในการสนับสนุนเผยแพร่ ทั้งใน และต่างประเทศ เป็นผู้แทนไทยไปร่วมประชุมศิลปะในระดับอาเซียน และการประชุมระดับนานาชาติของยูเนสโกเป็นประธานการตัดสินงานศิลปะการแสดงผลงานแห่งชาติ ได้สร้างและจัดบ้านเป็นศูนย์ศิลปะแสดงผลงานศิลปะของตนเอง และศิลปินอื่น ๆ เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษาศิลปะ¹⁹

5.3 ศิลปินท่านที่ 3 วรวิทย์ แก้วศรีนวม

ภาพที่ 46 ภาพถ่าย วรวิทย์ แก้วศรีนวม

วรวิทย์ แก้วศรีนวม

ปัจจุบันยังมีชีวิตอยู่ ศิลปินวัย 36 ปี ศิษย์เก่าคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร ซึ่งขณะนี้กลับไปใช้ชีวิตที่บ้านเกิด ณ บ้านหนองสูง ตำบลหนองสูงเหนือ อำเภอนองสูง จังหวัด มุกดาหาร ทำงานศิลปะและทำนาไปด้วย²⁰

¹⁹ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, ดำรง วงศ์อุปราช, เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2558, เข้าถึงได้จาก [https:// www.culture.go.th](https://www.culture.go.th)

²⁰ celeb online, ศิลปินชาวนา วรวิทย์ แก้วศรีนวม, เข้าถึงเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2558, เข้าถึงได้จาก <https://www.manager.co.th/celeb online/View New.aspx? new ID = 956000015971>

ภาพที่ 47 ผลงานของ วรวิทย์ แก้วศรีนวม
 ที่มา : วรวิทย์ แก้วศรีนวม. ควายเป็นเหล็ก โถนา.[สีน้ำมัน บนผ้าใบ].บ้านหนองสูง ต.หนองสูงเหนือ อ.หนองสูง จ.มุกดาหาร. 2556. celeb online. ศิลปินชาวนา วรวิทย์ แก้วศรีนวม. เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก [https://www.manager.co.th/celeb online/View New.aspx? new ID = 9560000159717](https://www.manager.co.th/celeb%20online/View%20New.aspx?new%20ID%20=%209560000159717)

ภาพที่ 48 ผลงานของ วรวิทย์ แก้วศรีนวม
 ที่มา : วรวิทย์ แก้วศรีนวม. ทำயบ้าน. [สีน้ำมันบนผ้าใบ]. บ้านหนองสูง ต.หนองสูงเหนือ อ.หนองสูง จ.มุกดาหาร.2556. celeb online. ศิลปินชาวนา วรวิทย์ แก้วศรีนวม. เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก [https://www.manager.co.th/celeb online/View New.aspx? new ID = 9560000159717](https://www.manager.co.th/celeb%20online/View%20New.aspx?new%20ID%20=%209560000159717)

ภาพที่ 49 ผลงานของ วรวิทย์ แก้วศรีนวม

ที่มา : วรวิทย์ แก้วศรีนวม.นวดข้าว. [สีน้ำมันบนผ้าใบ]. บ้านหนองสูง ต.หนองสูงเหนือ อ.หนองสูง จ.มุกดาหาร.2556. . celeb online. ศิลปินชานา วรวิทย์ แก้วศรีนวม. เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2558.

เข้าถึงได้จาก [https://www.manager.co.th/celeb online/View New.aspx? new ID = 9560000159717](https://www.manager.co.th/celeb%20online/View%20New.aspx?new%20ID%20=%209560000159717)

ศิลปินท่านนี้เป็นรุ่นใหม่ในปัจจุบันที่มีจิตสำนึกรักบ้านเกิดทุ่มเทแรงกายใจในการทำนา และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไปพร้อม ๆ กันซึ่งจะหาแบบนี้ได้ยากนักในยุคเศรษฐกิจเช่นนี้ ผลงานการสร้างสรรค์ศิลปะของเขาที่มีเนื้อหาถึงวิถีชาวนา แสดงกิจกรรมต่างในช่วงของการทำนา บอกเล่าบรรยากาศแห่งท้องทุ่งนาในช่วงเวลาต่าง ๆ ในกิจการงานในทุ่งนาเขียนภาพ สิ่งแวดล้อมที่มีบรรยากาศอบอุ่นไปด้วยกลิ่นอายของความเป็นลูกทุ่ง จากภาพสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวนาในปัจจุบัน ที่เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง แสดงให้เห็นถึงเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา ที่ทำให้การทำนาสะดวกสบายมากขึ้น

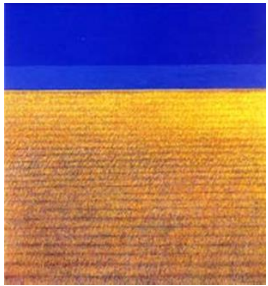

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์แรงบันดาลใจจากผลงานศิลปิน

ชื่อศิลปิน/ผลงาน	เนื้อหา	เทคนิค	อิทธิพลที่ได้รับในการสร้างสรรค์ผลงาน
Vincent Van Gogh ไร่ร่อนแดงที่อาร์เลส เมื่อฤดูใบไม้ผลิ	จากภาพแสดงให้เห็นถึงท้องทุ่งกว้าง โทนสีส้มมีแม่น้ำไหลผ่าน อาทิตย์ทอแสงสีโทนร้อนแบบอบอุ่น มีชาวไร่มาเก็บร่อน มีการใช้เทียม เกวียน เป็นเครื่องมือในการทำงาน	เทคนิคที่ใช้ของศิลปิน การเขียนสีน้ำมันที่มีความข้นพอดี สีสันทันที่ใช้จัดจ้านมากและรุนแรง การเขียนแบบนี้เป็นการเขียนภาพแบบฉับพลัน แสดงสีแปร่งหรือที่พู่กัน เป็นทิศทางและร่องรอย	สิ่งที่ได้รับนำมาสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้คือการเขียนภาพให้มีพื้นผิว แสดงแนวความคิดการเขียนภาพชนบทการทำเกษตรท้องทุ่ง แสดงบรรยากาศแห่งท้องทุ่ง
Vincent Van Gogh “Harvest”, 1888 Amsterdam, Van Gogh Musauem	จากภาพแสดงให้เห็นถึงท้องทุ่งนา ท้องฟ้าแจ่มใส มีกองฟางเทียม เกวียน โรงนา แสดงบรรยากาศแห่งท้องทุ่ง ได้ความรู้ลึกถึงยุคสมัย ข้าวของเครื่องใช้ของชาวนาและ วิธีการทำนา	เทคนิคที่ใช้ของศิลปิน การเขียนสีน้ำมันที่มีความข้นพอดี สีสันทันต่าง ๆ ที่ใช้จัดจ้านมากและรุนแรง การเขียนแบบนี้เป็นการเขียนภาพแบบฉับพลัน แสดงสีแปร่งหรือที่พู่กัน เป็นทิศทางและที่ร่องรอย	สิ่งที่ได้รับนำมาสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้คือแนวความคิดการเขียนภาพชนบทการทำเกษตรท้องทุ่ง แสดงบรรยากาศแห่งท้องทุ่ง

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์แรงบันดาลใจจากผลงานศิลปิน (ต่อ)

ชื่อศิลปิน/ผลงาน	เนื้อหา	เทคนิค	อิทธิพลที่ได้รับในการสร้างสรรค์ผลงาน
Vincent Van Gogh Vegetable Gardens in Montmartre	จากภาพแสดงออกถึงบรรยากาศท้องฟ้าสีคราม มีโรงนาหลังคาสีส้มตัดกับท้องฟ้าสีคราม บนลานกว้างแสดงสีแปร่งพุ่งเข้าหาโรงนา สายตาเข้าหาจุดเด่น	เทคนิคที่ใช้ของศิลปิน การเขียนสีน้ำมันที่มีความชื้นพอดี สีสดต่าง ๆ ที่ใช้จัดจ้านมาก และรุนแรง แสดงสีแปร่งหรือที่พู่กัน เป็นทิศทางและทิ้งร่องรอย	สิ่งที่ได้รับนำมาสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้คือแนวความคิดการเขียนภาพชนบทการทำกรเกษตรท้องทุ่งแสดงบรรยากาศแห่งท้องทุ่ง
ดำรง วงศ์อุปราช ชื่อภาพ : ทุ่งนาสีเขียว	จากภาพศิลปินแสดงถึงวิถีชีวิตชนบทแต่ไม่มีผู้คนเน้นเรื่องวิถีชีวิตที่เรียบง่าย แสดงภาพทิวทัศน์ นาข้าว ท้องฟ้ามีหมอกคลุมยามเช้า บ้านเรือนในชนบทมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำนา ถ่ายทอดความสงบงดงาม มุมมองแบบตาดูนกมอง	การเขียน สีฝุ่นบนผ้าใบการเขียนภาพด้วย เทคนิค Sfumato นอกจากจะสร้างมิติใกล้ไกลให้กับภาพแล้ว ยังทำให้ภาพคล้ายถูกปกคลุมด้วยหมอก อันสะท้อนบรรยากาศของความสุขและความเงียบสงบ	ได้รับอิทธิพลในด้านของแนวความคิดเรื่องราวของวิถีชนบทแห่งท้องทุ่งนา รวมถึงบรรยากาศอันสงบและสิ่งแวดล้อมนำมาใช้เป็นตัวอย่างในการสร้างสรรค์ผลงาน

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์แรงบันดาลใจจากผลงานศิลปิน (ต่อ)

ชื่อศิลปิน/ผลงาน	เนื้อหา	เทคนิค	อิทธิพลที่ได้รับในการสร้างสรรค์ผลงาน
ดำรง วงศ์อุปราช ชื่อภาพ : ข้าว ทุ่งนา	ภาพนี้เป็นภาพที่มีความเรียบง่ายดูสงบมีทุ่งนา ข้าวรวงทอง ตัดกับท้องฟ้าสีน้ำเงินที่มีส่วนน้อยกว่าทำให้ภาพดูลงตัว การสร้างงานในรูปแบบกึ่งนามธรรมนำรูปแบบของสัญลักษณ์ในชนบทสอดแทรกเข้าไปในโครงสร้างที่เป็นนามธรรม	เทคนิควาดภาพด้วยสีที่มีน้ำมันผสมไขแดงไขผสมน้ำ	ได้รับอิทธิพลในด้านของแนวความคิดเรื่องราวของวิถีชนบทแห่งท้องทุ่งนา รวมถึงบรรยากาศอันสงบและสิ่งแวดล้อมนำมาใช้เป็นตัวอย่งในการสร้างสรรค์ผลงาน
ดำรง วงศ์อุปราช ชื่อภาพ : หมู่บ้านชาวนา (ภาพชุด 3 ภาพ)	แสดงวิถีชีวิตของผู้คนในชนบทอันสงบสุขและเรียบง่ายเป็นภาพหมู่บ้านชาวนา หลายหลังคา มีรายละเอียดในเรื่องราว หลังการเก็บเกี่ยว จากพื้นที่ที่เป็นทุ่งนามีการเก็บเกี่ยวข้าวแล้วและนำข้าวมาเก็บยังยุ้งฉางที่บ้าน	เทคนิคสีฝุ่นและหมึก ผลงานชุดนี้มี 3 ชิ้น เมื่อแยกเป็นชิ้นเดี่ยวก็ได้องค์ประกอบที่สมบูรณ์ หรือนำทั้ง 3 ชิ้นมาประกอบกันก็เกิดความสมบูรณ์ในรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น	สิ่งที่ได้รับและนำมาปรับใช้คือเรื่องของแนวความคิดวิถีชนบท การแสดงบรรยากาศของท้องทุ่งนา ช่วงเก็บเกี่ยว เทคนิคการเขียนสีตัดเส้นอย่างละเอียด

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์แรงบันดาลใจจากผลงานศิลปิน (ต่อ)

ชื่อศิลปิน/ผลงาน	เนื้อหา	เทคนิค	อิทธิพลที่ได้รับในการสร้างสรรค์ผลงาน
ดำรงค์ วงศ์อุปราช ชื่อภาพ : หมู่บ้าน ชาวประมง	เป็นผลงานที่แสดงถึงจิตวิญญาณของชาวชนบทผ่านเครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของชาวประมง ที่อยู่รอบ ๆ ตัวบ้าน นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศภายในภาพที่งดงามและเรียบง่าย สะท้อนภาพวิถีชีวิตที่สมถะและเรียบง่ายในชนบทได้เป็นอย่างดี	เทคนิคสีฝุ่นบนผ้าใบ	สิ่งที่ได้และนำมาปรับใช้ในงานสร้างสรรค์ผลงานคือเรื่องแนวคิดที่เน้นเรื่องราวของวิถีชนบทการแสดงของใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สะท้อนวิถีชีวิตที่เรียบง่าย
วรวิทย์ แก้วศรีนวม ชื่อภาพ : ควายเหล็กไถนา	ผลงานของศิลปินท่านนี้เป็นท่านเดียวที่อยู่ในสมัยปัจจุบัน สร้างสรรค์ผลงานที่มีความร่วมสมัยผลงานแสดงถึงวิถีชีวิต การทำนาในช่วงต่าง ๆ จากภาพเป็นการแสดงการทำนาในขั้นตอนการไถนาด้วยเครื่องมือที่เรียกว่าควายเหล็ก	เทคนิคที่ใช้คือการเขียนสีน้ำมันบนผ้าใบ การเขียนโดยทิ้งที่แปร่งไม่เกลี่ยให้เรียบ	ผลงานชิ้นนี้สร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานที่มีแนวคิดเดียวกันมากที่สุด เพราะมีการแสดงออกเรื่องราววิถีชีวิตของชาวนามีการใช้เครื่องมือช่วยทำนาที่ทันสมัยแสดงถึงความเป็นปัจจุบัน

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์แรงบันดาลใจจากผลงานศิลปิน (ต่อ)

ชื่อศิลปิน/ผลงาน	เนื้อหา	เทคนิค	อิทธิพลที่ได้รับในการสร้างสรรค์ผลงาน
วรวีทย์ แก้วศรีนวม ชื่อภาพ : ทั่วยบ้าน	จากภาพแสดงบรรยากาศยามเย็นในท้องทุ่งแสงอาทิตย์ลับขอบฟ้าสีส้มในท้องฟ้าสวยงามความมืดกำลังคืบคลานเข้ามาบรรยากาศสร้างให้เกิดความประทับใจ	เทคนิคที่ใช้คือการเขียนสีน้ำมันบนผ้าใบ การเขียนโดยทิ้งที่แปร่งไม่เกลี่ยให้เรียบ แต่ก็ยังไม่ถึงขั้นทิ้งที่แปร่งรุนแรงแบบของ Vincent แต่โดยรวมแล้วบรรยากาศความรู้สึกใกล้เคียงกันกับผลงาน Vincent	สิ่งที่ได้รับแรงบันดาลใจคือการสร้างบรรยากาศของภาพให้เกิดช่วงเวลา
วรวีทย์ แก้วศรีนวม ชื่อภาพ : นวดข้าว	ช่วงเวลาการเก็บเกี่ยวข้าว นวดข้าวด้วยการใช้คนนั้น ณ ขณะเวลานี้ หากดูได้ยากนักคงเหลือในบางพื้นที่เท่านั้น ศิลปินคงต้องการเก็บบันทึกภาพเช่นนี้ไว้ เพราะปัจจุบันการเก็บเกี่ยวนั้นมีความสะดวกมากขึ้น เมื่อมีรถเกี่ยวข้าวที่ทันสมัยเข้ามา	เขียนสีน้ำมันบนผ้าใบ	แนวคิดที่คล้ายกันเรื่องราวแห่งท้องทุ่งนา

บทที่ 3

การดำเนินการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

การดำเนินงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าเป็นลักษณะของการเขียนภาพจิตรกรรมไทยร่วมสมัย เขียนสีตัดเส้นลงบนพื้นหลังที่มีพื้นผิวของการสลักเนื้อสีที่ได้แนวคิดมาจากการที่เห็นดินโคลนสาดกระเด็นเประเป็นบนเครื่องมือในการทำงานของพ่อ โดยให้พื้นผิวของการสลักสีนั้นทำงานร่วมกับตัวภาพ ในเนื้อหาของผลงานแสดงถึงการทำงานของพ่อในท้องทุ่งนาในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การเก็บเกี่ยว การดำนา แสดงถึงบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ตามที่ข้าพเจ้าได้สัมผัสและศึกษาเก็บข้อมูลโดยละเอียดเพื่อประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีรูปแบบเฉพาะตน ข้าพเจ้ากำหนดขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์งานวิทยานิพนธ์ดังต่อไปนี้

การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ มีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ ดังนี้

การรวบรวมข้อมูล

ผลจากความภาคภูมิใจในการทำงานของพ่อที่มีต่อครอบครัว ภาพที่ข้าพเจ้าเห็นตั้งแต่สมัยยังเด็กจวบจนปัจจุบัน ได้สัมผัสถึงความมุ่งมั่นความขยันและความตั้งใจทำงาน เป็นเหตุให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ การเก็บบันทึกข้อมูลของข้าพเจ้าจึงเริ่มจากภาพแห่งความทรงจำอันภาคภูมิใจที่พบเห็นอยู่เป็นประจำทุก ๆ วัน ข้าพเจ้าจึงรวบรวมความรู้ ศึกษากระบวนการทำงานของพ่อ เก็บบันทึกภาพถ่ายในแต่ละขั้นตอนการทำงานเก็บรายละเอียดของท้องทุ่งนา ศึกษาพันธุ์นกต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในทุ่งนา รวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ของพ่อ เก็บข้อมูลทิวทัศน์สิ่งแวดล้อมรอบตัวพ่อขณะที่พ่อออกไปทำนาเพื่อให้ได้มุมมองที่น่าสนใจ เป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ แบบร่างแนวความคิดสำหรับวิทยานิพนธ์ชุดนี้

การสร้างภาพร่างผลงาน

ข้าพเจ้าได้และรวบรวมภาพถ่ายในการทำงานของพ่อในท้องทุ่งนา เป็นภาพเครื่องมือในการทำงาน เช่น รถเกี่ยวข้าว รถไถ และรถดำนา นำมาสร้างภาพร่างแนวคิดหลาย ๆ แบบให้ได้องค์ประกอบที่ต้องการ

ภาพที่ 50 แบบแนวคิดแบบที่ 1

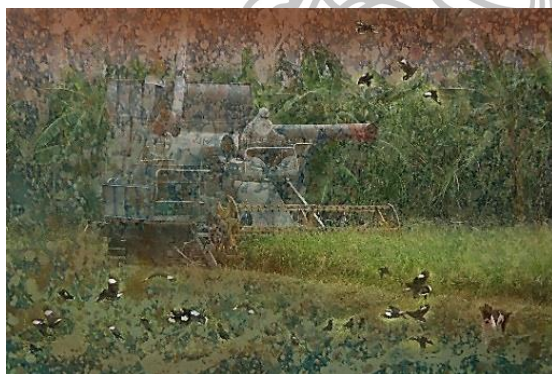
ภาพที่ 51 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 2

ภาพที่ 52 แบบแนวคิดแบบที่ 3

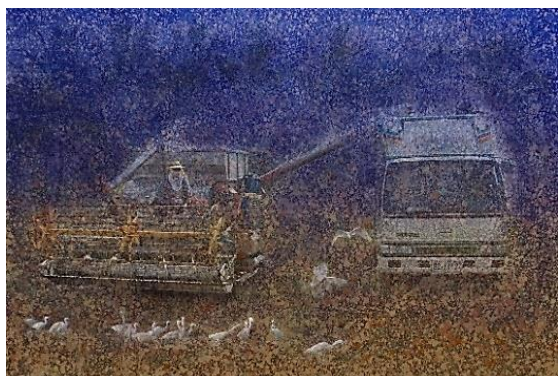
ภาพที่ 53 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 4

ภาพที่ 54 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 5

ภาพที่ 55 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 6

ภาพที่ 56 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 7

ภาพที่ 57 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 8

ภาพที่ 58 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 9

ภาพที่ 59 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 10

ภาพที่ 60 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 11

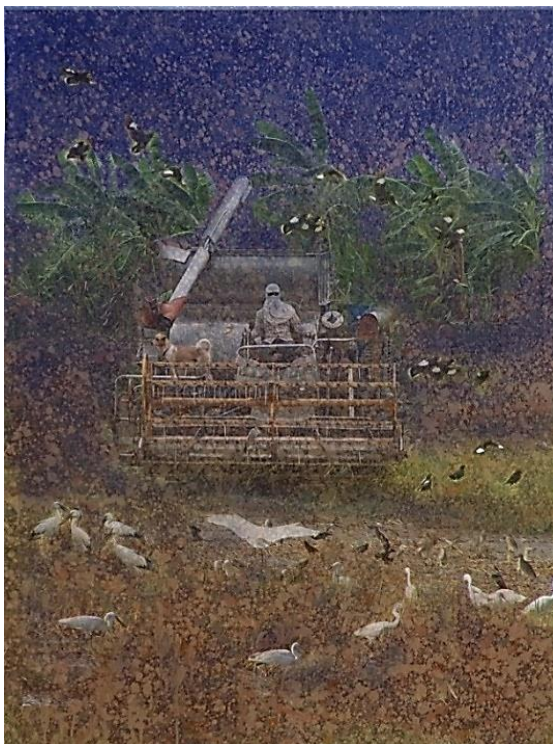
ภาพที่ 61 แบบร่างแนวคิดแบบที่ 12

ภาพที่ 62 แบบร่างวิทยานิพนธ์ แบบที่ 1

ภาพที่ 63 แบบร่างวิทยานิพนธ์ แบบที่ 2

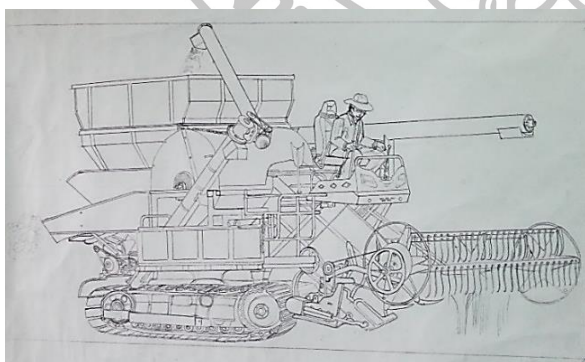
ภาพที่ 64 แบบร่างวิทยานิพนธ์ แบบที่ 3

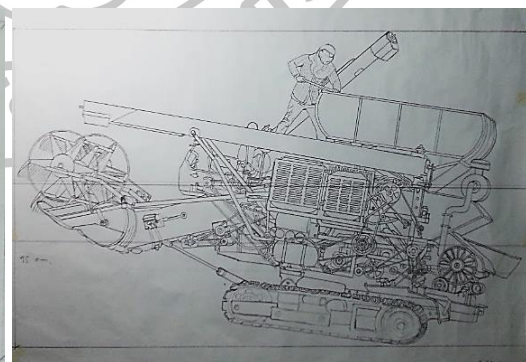
ภาพที่ 65 แบบร่างวิทยานิพนธ์แบบที่ 4

ภาพร่างลายเส้น

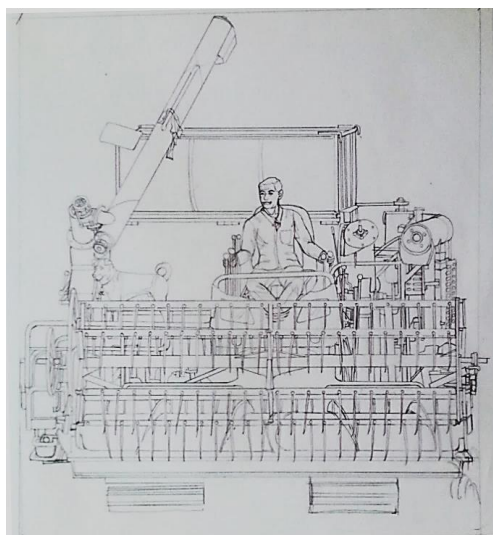
จากภาพร่างแนวคิดที่จัดองค์ประกอบจัดภาพได้สมบูรณ์แล้วนำมาทำการเขียนแบบลายเส้นลายละเอียดของตัวภาพอย่างชัดเจน

ภาพที่ 66 แบบลายเส้น วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 67 แบบลายเส้น วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 68 แบบลายเส้นวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพที่ 69 แบบลายเส้นลายละเอียดของต้นกล้วย

ภาพที่ 70 แบบลายเส้นวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

การเตรียมพื้นเฟรม

ทำการผสมสี 3-5 เจดสี นำมาทำการสัลดลงบนเฟรมเพื่อสร้างพื้นผิวให้มีความคล้ายน้ำโคลนสาครกระเด็น โดยรองพื้นสีน้ำเงินเข้ม ๆ ก่อน

ภาพที่ 71 ผสมสี

ภาพที่ 72 รองพื้นเฟรมด้วยสีครีม

ภาพที่ 73 สร้างพื้นผิวด้วยสีน้ำเงินเข้ม

ภาพที่ 74 สร้างพื้นผิวจนเต็มบนเฟรม

ภาพที่ 75 สัลดสีที่เตรียมไว้ 3-5 สี

ภาพที่ 76 สัลดสี

ตัดเส้นตัวภาพ

ใช้สีขาวครีม ทำการตัดเส้นลายละเอียดของตัวภาพ

ภาพที่ 77 ตัดเส้นรถเกี่ยวข้าวด้วยสีครีม ภาพที่ 78 ตัดเส้นรถเกี่ยวข้าวด้วยสีครีม

ขั้นตอนการลงสี

การใช้สีใช้วิธีเขียนน้ำสีบาง ๆ แล้วค่อย ๆ เพิ่มน้ำหนักของสีให้เข้มขึ้นเรื่อย ๆ จนพอใจ ในพื้นหลังคุมโทนสีและน้ำหนักให้มีระยะและให้พื้นผิวในการคิดสียังชัดอยู่ เมื่อโลบสีแล้วพอแห้ง ใช้วิธีเช็ดออกทำให้รอยการสลับสีชัดขึ้น การลงสีภาพพ่อและสัตว์ต่าง ๆ ข้าพเจ้านำรายละเอียด อย่างชัดเจนให้เหมือนจริง

1. การลงสีในวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 79 ลงสีในตัวภาพ

ภาพที่ 80 ลงสีสุนัข กับ พ่อ

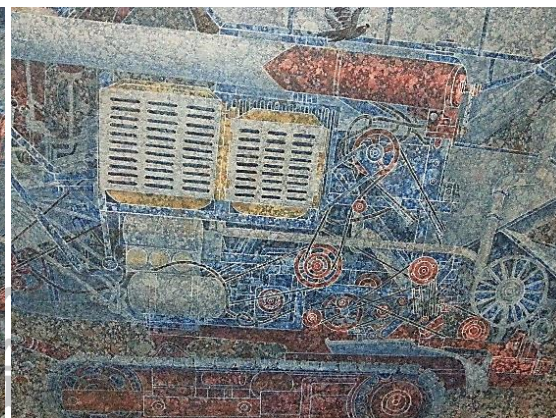

ภาพที่ 81 การเขียนนก

2. การลงสีในวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 2

ภาพที่ 82 ลงสีในตัวอย่างภาพ

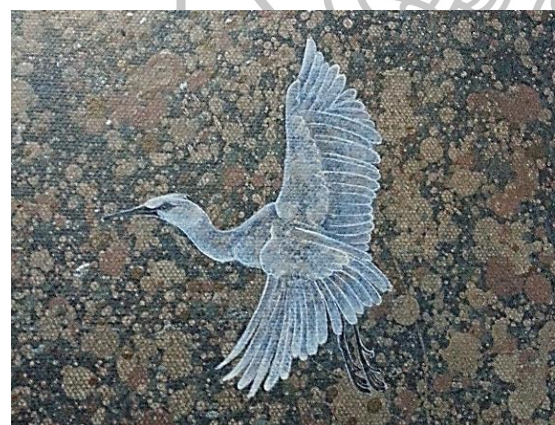
ภาพที่ 83 ลงสีในตัวอย่างภาพรายละเอียดของรถเกี่ยว

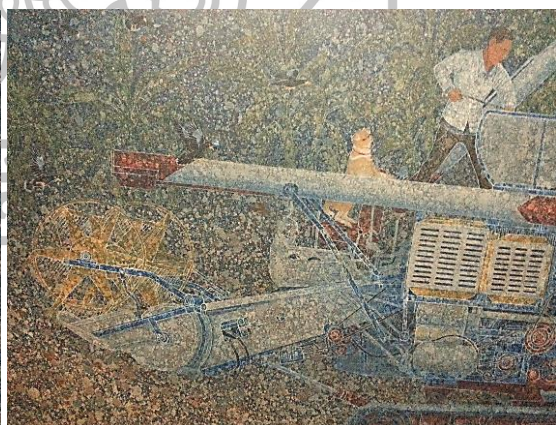
ภาพที่ 84 ลงสีในตัวอย่างภาพพ่อกับสุนัข

ภาพที่ 85 ลงสีนก

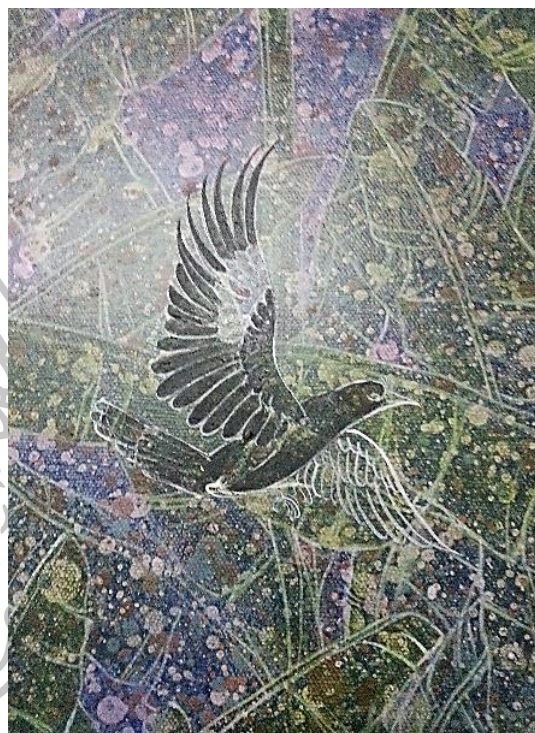

ภาพที่ 86 ลงสีนก

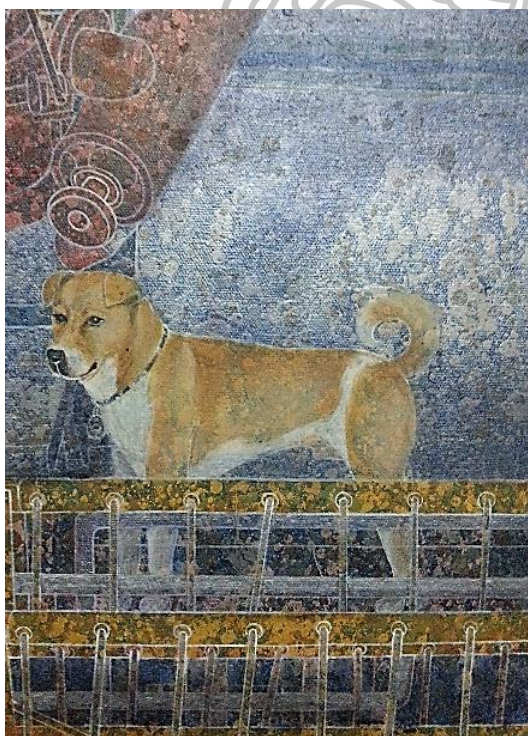
ภาพที่ 87 รายละเอียดของรถเกี่ยวข้าว

3. การลงสีในวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

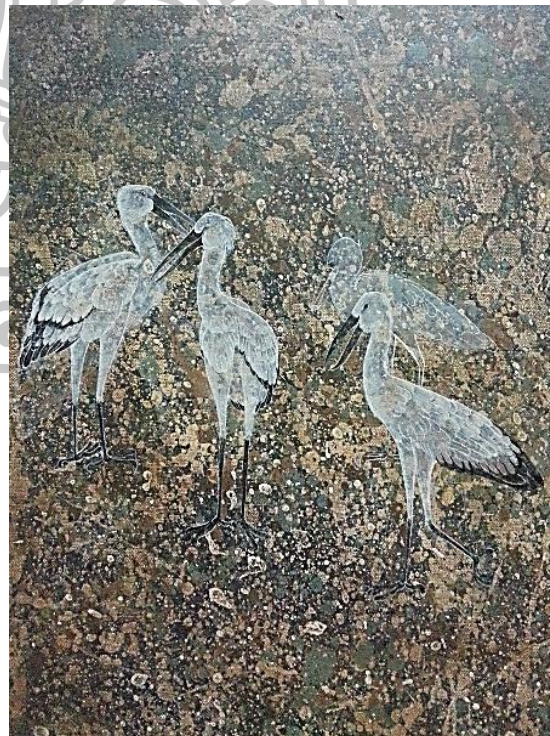

ภาพที่ 88 ลงสีบรรยากาศและตัวรถเกี่ยวข้าว

ภาพที่ 89 การลงสีนกเอี้ยง

ภาพที่ 90 รายละเอียดของสุนัข

ภาพที่ 91 การเขียนนกปากห่าง

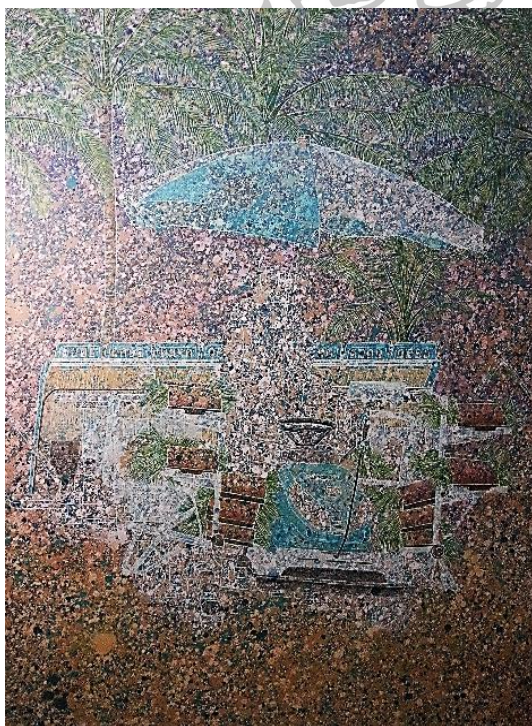

ภาพที่ 92 ลงสีรายละเอียดภาพพ่อ

ภาพที่ 93 ภาพต้นกล้วย และนกเอี้ยง

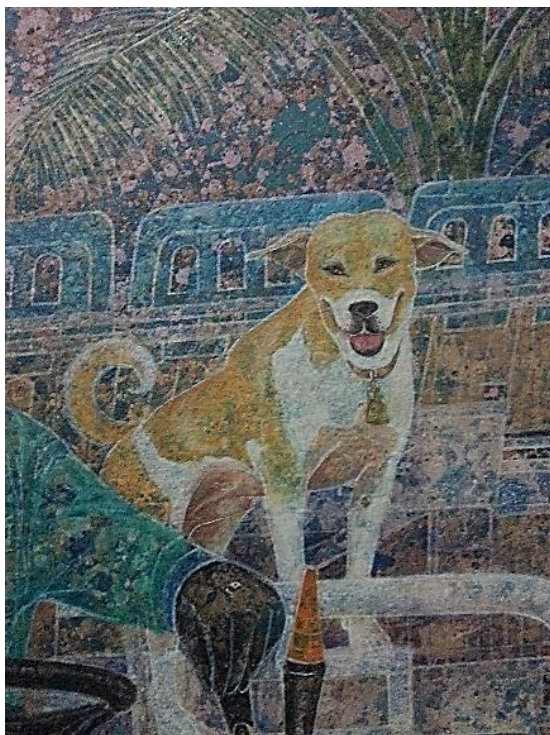
4. การลงสี วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 94 ลงสีรดค่านา

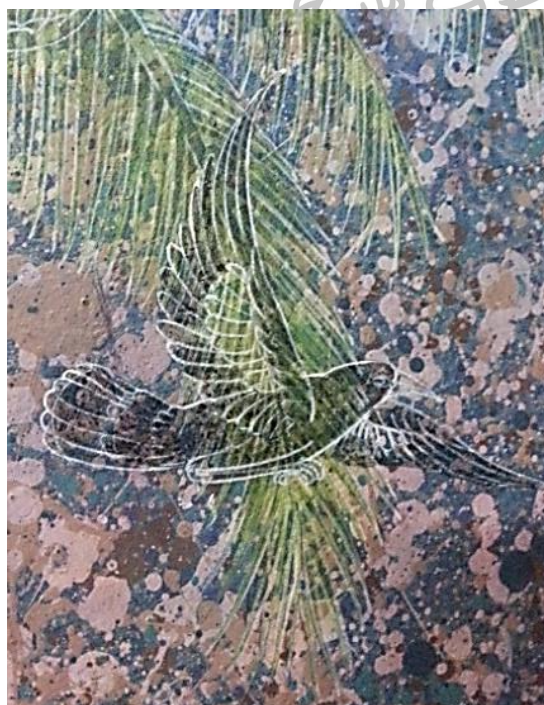
ภาพที่ 95 เพิ่มน้ำหนักสี

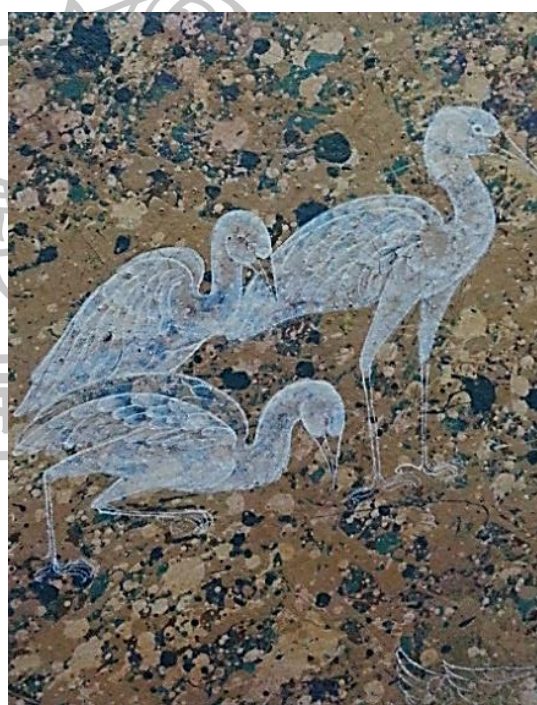
ภาพที่ 96 เขียนรูปสุนัข

ภาพที่ 97 ลงสีต้นมะพร้าว

ภาพที่ 98 ลงสีนกเอี้ยง

ภาพที่ 99 ลงสีนกระยาง

องค์ประกอบในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้านั้นเป็นลักษณะของการเขียนภาพจิตรกรรมไทยร่วมสมัย การนำทัศนธาตุต่าง ๆ เข้ามาใช้ในงานเพื่อให้เกิดความสมดุลอย่างกลมกลืน เป็นภาพฝันตามจินตนาการมะเลื่องมะลั่งทำให้เกิดความประทับใจ และมีความสวยงามทางสุนทรียภาพ การผสมผสานของทัศนธาตุต่าง ๆ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาสาระ

เป็นเรื่องราวความประทับใจภาคภูมิใจ ในงานของพ่อที่เป็นชวานาจากประสบการณ์ที่ได้เห็นจากภาระกิจของพ่อ ที่ทำอย่างเหน็ดเหนื่อยทุกค่าเช้าเพื่อหวังความเป็นอยู่ที่สุขสบายของคนในครอบครัวทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกประทับใจ และภาคภูมิใจ แสดงเนื้อหาการทำงานในช่วงต่าง ๆ ของพ่อ ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยให้การทำงานของพ่อมีความสะดวก รวดเร็ว และได้ผลผลิตสูง เนื้อหาในภาพแสดง การใช้เทคโนโลยีเครื่องมือ เครื่องใช้ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของพ่อ

2. โครงสร้างโดยรวมของผลงาน

แสดงถึงธรรมชาติสิ่งแวดล้อมในท้องทุ่งนาโดยมีรถเกี่ยวข้าว รถดำนาที่มีพ่อขับขี่ทำงานเป็นจุดเด่น และมีสุนัขคู่ใจเป็นผู้ช่วยในการทำงาน มีพันธุ์นกชนิดต่าง ๆ บินหากิน มีต้นกล้วย ต้นมะพร้าวสร้างบรรยากาศแห่งท้องทุ่งนา

3. การใช้จินตนาการ

จินตนาการที่ข้าพเจ้านำมาใช้ในงานคือภาพแห่งความประทับใจ ภาคภูมิใจในตัวพ่อที่มีความขยันหมั่นเพียรออกจากบ้านไปทำงานตั้งแต่หัวรุ่งจนจบจนค่ำ เป็นเช่นนี้ประจำทุก ๆ วันตั้งแต่ข้าพเจ้ายังเด็กจนถึงปัจจุบันก็ยังเห็นภาพพ่อเป็นเช่นนี้อย่างชินตา มีสิ่งที่เปลี่ยนไป คือเรื่องของความเจริญทางเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เข้ามาช่วยให้งานของพ่อสะดวกสบายมากขึ้นภาพที่เรารับรู้และสัมผัสนี้ทำให้เกิด

จินตนาการนำมาสร้างผลงาน

4. รูปแบบของผลงาน

เป็นผลงานการสร้างสรรค์จิตรกรรมไทยร่วมสมัย แสดงถึงบรรยากาศความประทับใจในสิ่งแวดล้อมจากการทำนาของพ่อในแต่ละช่วงของการทำนา เช่น การไถนาเตรียมดินด้วยรถแทรกเตอร์ การดำนาที่ไช้รถมาเป็นอุปกรณ์ช่วยดำนาแทนคน การเก็บเกี่ยวด้วยการใช้รถเกี่ยวแทนการลงแขกเกี่ยวข้าว และเครื่องมือ เครื่องใช้ รวมถึง สัตว์ สิ่งของ ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องและมีความผูกพันกับพ่อ

5. เทคนิค

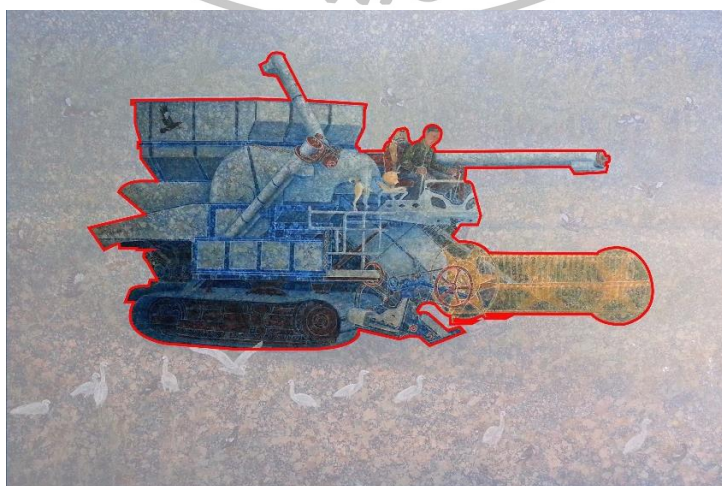
ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้เทคนิคแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัยสร้างบรรยากาศที่มะเลื่องมะลั่งฝัน ๆ เขียนเหมือนจริง ใช้พื้นหลังที่มีพื้นผิวของการสลัดสีทำงานร่วมกันกับตัวภาพให้เกิดความรู้สึกประทับใจและเกิดสุนทรียทางความงาม

6. การใช้ทัศนธาตุ

จากมาที่กล่าวมาเบื้องต้นเนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความสวยงามเกิดความรู้สึกประทับใจมีความสวยงามได้นั้นต้องอาศัยหลักของทัศนธาตุต่าง ๆ นำมารวมกันให้เกิดความลงตัวสวยงามในผลงานวิทยานิพนธ์ “งานของพ่อ” ข้าพเจ้านำทัศนธาตุต่าง ๆ มาใช้ดังนี้

6.1 รูปทรง

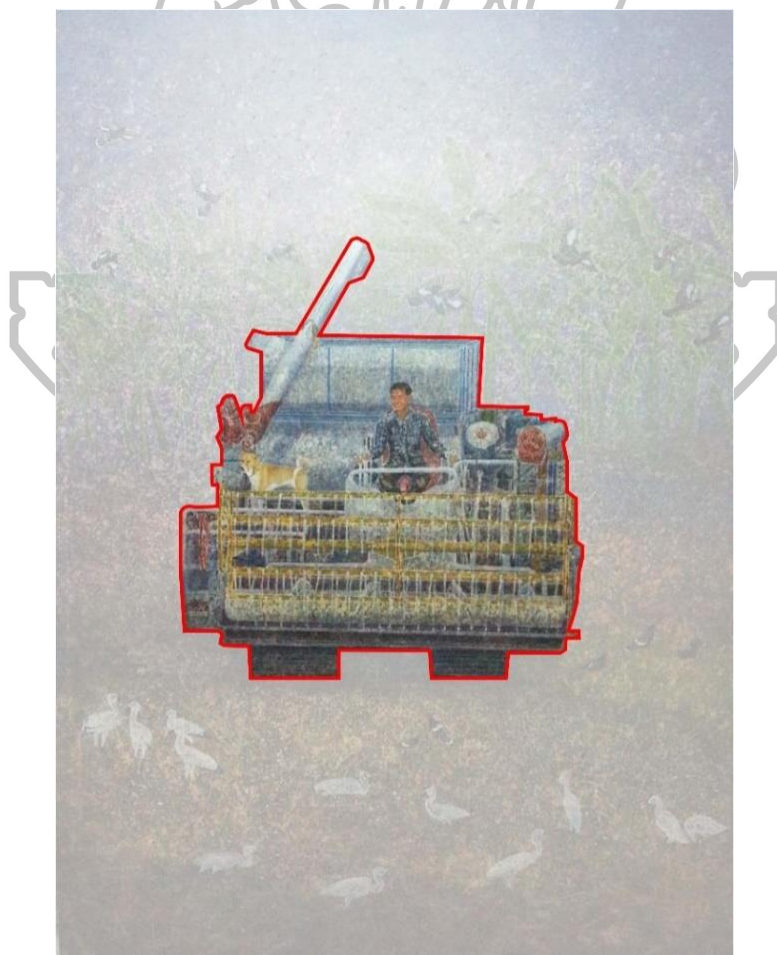
ในผลงานชุด “งานของพ่อ” นี้ได้แสดงรูปทรงทางธรรมชาติ คน สัตว์ ต้นไม้ และรูปทรงของเครื่องดนตรีในการทำนา สร้างสรรค์แบบอย่างไทย

ภาพที่ 100 รูปทรงของเครื่องเกี่ยวข้าว

ภาพที่ 101 รูปทรงของเครื่องเกี่ยวข้าว

ภาพที่ 102 รูปทรงของเครื่องเกี่ยวข้าว

ภาพที่ 103 รูปทรงของรถดำนานา

ภาพที่ 104 รูปทรงต้นกล้วย

ภาพที่ 105 รูปทรงต้นมะพร้าว

ภาพที่ 106 รูปทรงของเป็ด

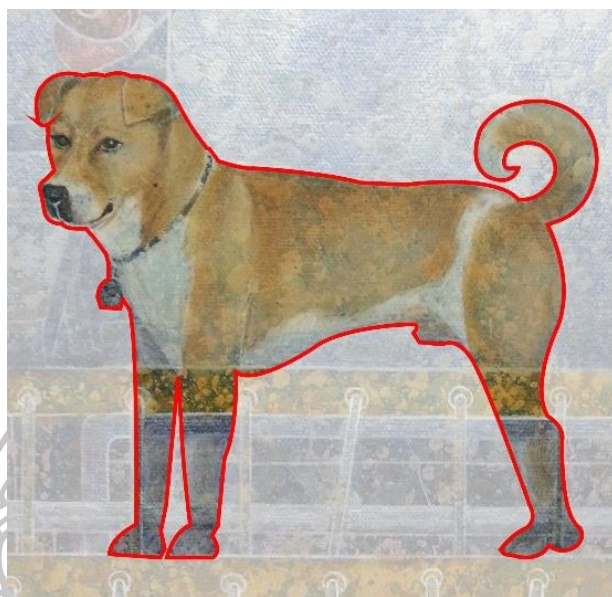
ภาพที่ 107 รูปทรงของนกกระยาง

ภาพที่ 108 รูปทรงของนกเอี้ยง

ภาพที่ 109 รูปทรงท่าทางของสุนัข (เจ้าหลง)

ภาพที่ 110 รูปทรงท่าทางของสุนัข (เจ้าหลง)

ภาพที่ 111 รูปทรงท่าทางของสุนัข (เจ้าหลง)

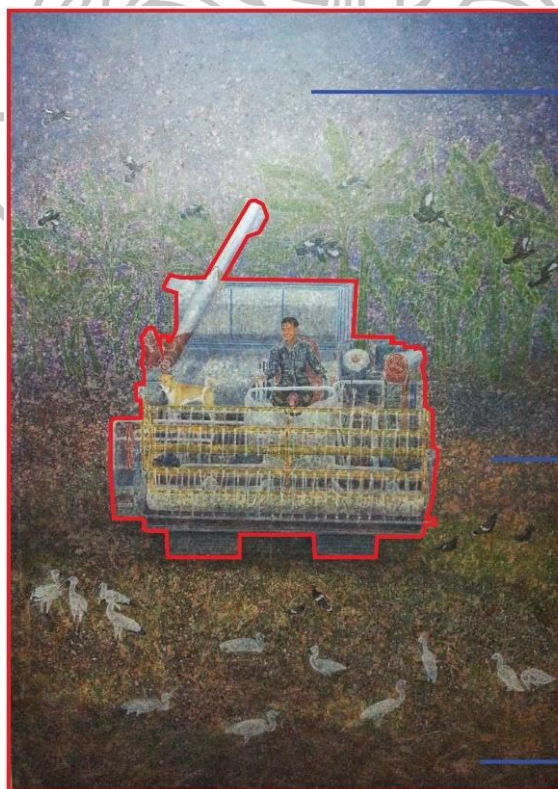
ภาพที่ 112 รูปทรงท่าทางของสุนัข (เจ้าหลง)

6.2 พื้นที่ว่าง

เป็นส่วนสำคัญที่ทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์กับรูปทรง พื้นที่ว่างในผลงาน “งานของพ่อ” ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของบรรยากาศ

ภาพที่ 113 ภาพแสดงพื้นที่ว่าง

ภาพที่ 114 ภาพแสดงพื้นที่ว่าง

6.3 เส้น

เส้นที่ข้าพเจ้าใช้นั้นเป็นเส้นที่สร้างขึ้นเพื่อกำหนดขอบเขตและรายละเอียดของรูปร่าง รูปทรง ต่าง ๆ มีทั้งเส้นแนวอนน และเส้นแสดงการเคลื่อนไหวของภาพ และการตัดเส้นลักษณะไทย

ภาพที่ 115 ภาพร่างลายเส้นวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

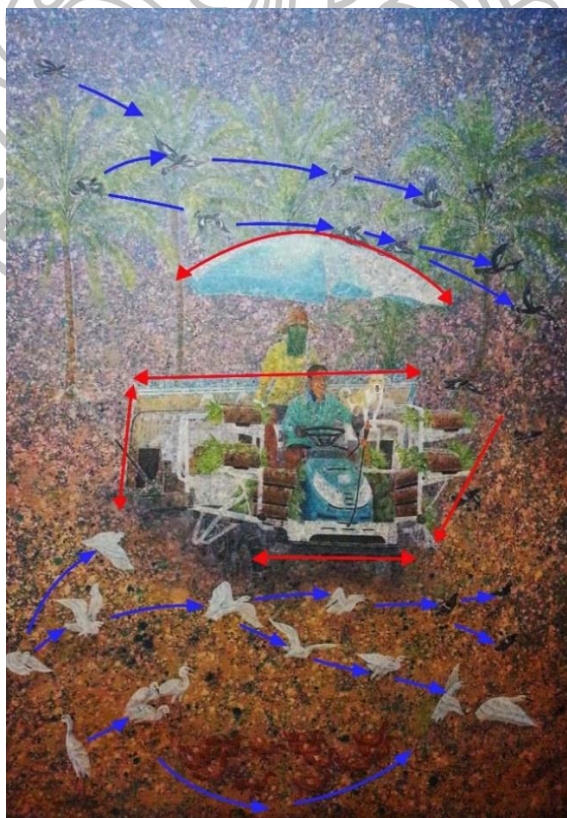
ภาพที่ 116 การตัดเส้นไทย

ภาพที่ 117 การตัดเส้นไทย

ภาพที่ 118 เส้นแนวนอน

ภาพที่ 119 เส้นแสดงการเคลื่อนไหวของตัวภาพ

6.4 สี

สีในการสร้างสรรค์ของข้าพเจ้า กลุ่มโทนสีฟ้าครามสีส่วนใหญ่ที่ใช้เป็นสีโทนเย็นมี สอดแทรกโทนร้อนบ้างเล็กน้อยน้ำหนักของสีกลุ่มโทนฟ้า น้ำเงินคลุมบรรยากาศอย่างกลมกลืนกัน

ภาพที่ 120 การคลุมโทนสี

ภาพที่ 121 การคลุมโทนสี

6.5 พื้นผิว

พื้นผิวในผลงานของข้าพเจ้าเป็นลักษณะการคิดสตัดสีซึ่งได้แนวคิดมาจากการทำงานของ พ่อในท้องถิ่นที่เปราะเปื้อนไปด้วยดินโคลนบนเครื่องมือในการทำงานของพ่อ ข้าพเจ้าใช้สี 5 เฉดสีในการ สดัดในการสดัดให้ดูเหมือนการเคลื่อนไหวของดินโคลนสดกระเซ็น

ภาพที่ 122 ดินโคลนกระเด็นบนรถไถ

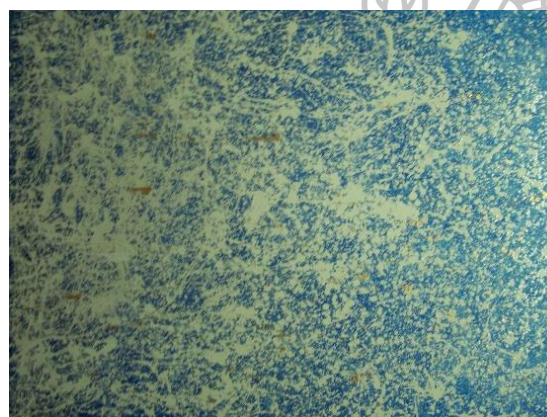
ภาพที่ 123 ดินโคลนกระเด็นบนรถไถ

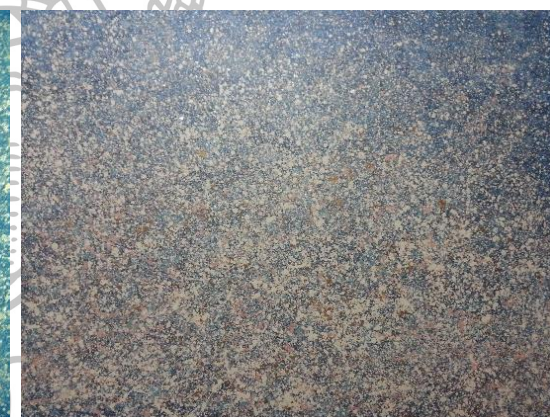
ภาพที่ 124 เตรียมพื้นก่อนสลัดสี

ภาพที่ 125 เตรียมพื้นก่อนสลัดสี

ภาพที่ 126 สลัดสีที่ละสี

ภาพที่ 127 การสลัดสีครบทั้ง 5 สี

ตารางที่ 3 ตารางวิเคราะห์ทัศนธาตุ

ผลงานชั้นที่	การจัดวางองค์ประกอบ	รูปทรง	พื้นที่ว่าง	เส้น	สี	พื้นผิว
ชั้นที่ 1	องค์ประกอบโดยรวมของภาพนี้อยู่ในแนวนอน จุดเด่นเป็นรถเกี่ยวข้าวตรงกลางภาพเชิงด้านซ้าย แวดล้อมด้วยสัตว์ และ ทิวทัศน์ แห่งท้องทุ่งนา	รูปทรงขนาดใหญ่ 1 ต่อ 4 ของภาพทำให้รูปทรงรถเกี่ยวข้าวดูโดดเด่น	พื้นที่ว่างโดยรอบเป็นการแสดงในเรื่องของบรรยากาศมีรายละเอียดของสัตว์ต่างๆ ที่อาศัยหากินในทุ่งนา	เส้นใช้วิธีการแบบเส้นไทยต่างกันตรงตัดเส้นก่อนจึงลงสี เส้นที่ใช้หลักๆ เป็นแนวนอนให้ความรู้สึกพุ่งไปตามทิศทาง การเคลื่อนไหว	โทนสีที่ใช้เป็นสีโทนเย็น ฟ้าน้ำเงิน เข้มแทรกสีโทนร้อนด้วยสีน้ำตาลสีแดงบ้างแต่ยังเกิดความกลมกลืนกัน	ที่มาของการทำพื้นผิวแบบสไลด์สีใสบนเฟรมนำมาจาก การที่เครื่องใช้ของพ่อป่อบดินโคลนในเวลาที่พ่อทำงานนา
ชั้นที่ 2	องค์ประกอบโดยรวมของภาพนี้อยู่ในแนวนอน จุดเด่นเป็นรถเกี่ยวข้าว ทิศทางของรถหันไปทางด้านซ้าย มีพ่อ และ เจ้า หลง แวดล้อมด้วยสัตว์และ ทิวทัศน์ แห่งท้องทุ่งนา	รูปทรงขนาดใหญ่ของรถเกี่ยวข้าวโดดเด่นกึ่งกลางภาพแวดล้อมด้วยรูปทรงของสัตว์ นก กระยาง เป็ด นกเอี้ยง และ รูปทรงของคอกกล้วยชายนานา	ที่ว่างโดยรวมแสดงบรรยากาศแห่งท้องทุ่งนา มีพื้นที่ของท้องฟ้าหนึ่ง ต่อ สาม ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ว่างที่เป็นพื้นดินที่นาสองในสามของพื้นที่ทั้งหมด	การใช้เส้นแบบการเขียนไทยภาพนี้ใช้เส้นส่วนใหญ่จะเฉียงจากแนวระนาบเล็กน้อยให้ความรู้สึกถึงการพุ่งขึ้นการพักรถหยุดรถ ยกที่เกี่ยวข้องขึ้นเล็กน้อย	สี ที่ ใช้ โดยรวมจากภาพเป็นสีน้ำตาลจากสีดิน โคลน แทรกสีบรรยากาศด้วยสีน้ำเงิน เข้มคลุมโทนให้เกิดความกลมกลืนกัน	การใช้พื้นผิวการสไลด์สีคล้ายดินโคลนสาดกระเซ็น ทำ งาน ร่วมกันกับตัวภาพเมื่อเขียนสีบางๆ ทำให้พื้นผิวพื้นหลังยังคงชัดเจนอยู่

ตารางที่ 3 ตารางวิเคราะห์ทัศนธาตุ (ต่อ)

ผลงานชิ้นที่	การจัดวางองค์ประกอบ	รูปทรง	พื้นที่ว่าง	เส้น	สี	พื้นผิว
ชิ้นที่ 3	จัดวางรูปทรง เกี่ยว ขั้ว กึ่งกลางภาพ ในรูปแบบ แนวตั้งมีพ้อ กับเจ้าหลงจับ รถเกี่ยวมิกลุ่ม นกกระยาง และฝูงนก เอี้ยงหากิน พื้นหลังเป็น แนวคั่นด้วย	ใช้รูปทรง ของรถเกี่ยว ข้าว รูปทรง ของสัตว์ ต่าง ๆ เช่นนก ปากห่าง นก กระยาง นก เอี้ยง รูปทรง ทางธรรมชาติ ต้นกล้วย	พื้นที่ว่าง แบ่งเป็นสอง ส่วน ท้องฟ้า และพื้นนา	การตัดเส้น อย่างไทยด้วย สีครีมขาว จากภาพนี้ เส้นที่ใช้ โดยมากเป็น เส้นแบบ แนวนอน ระนาบ ขัดกันกับเส้น เฉียงของท้อ ส่งข้าว	โทนสีคลุ่ม ฟ้า น้ำเงิน เข้ม แทรก โทนม่วงใน ส่วนของ ท้องฟ้าพื้นที่ นาเป็นสี น้ำตาลที่ คลุ่ม โทน ด้วยสีฟ้า ม่วง มี บรรยากาศที่ กลมกลืนกัน	ใช้การคิดสี สลับสีคล้าย ดินโคลนสาด กระเซ็น เช่นเดียวกัน กับภาพชิ้นที่ 1 และชิ้นที่ 2
ชิ้นที่ 4	ภาพนี้ จุดเด่น เป็นรูปทรง คานาที่ขบอยู่ ในดินโคลนที่ ถูกเตรียมไว้ เพื่อปักดำข้าว แสดงทิวทัศน์ แห่งท้องทุ่งนา มีนกชนิดต่าง ๆหากิน พื้น หลังแนวขอบ ฟ้า มี ต้น มะพร้าวปลูก เป็นแถว	นำรูปทรง ของรถคานา ร่มกันแดด รูปทรงของ นกกระยาง รูปทรงของ กลุ่มฝูงเป็ด และรูปทรง ของฝูงนก เอี้ยง ร่วมกัน สร้างสรรค์ บรรยากาศ แห่งท้องทุ่ง นา	สร้างสรรค์ งานชิ้นนี้ แก้ไขให้ดูไม่ เป็น การ แบ่งแยกกัน ระหว่ง ท้องฟ้ากับพื้น นาสร้างพื้นที่ ว่างให้เป็นสัน เดียวกันแต่ ยังคงมีระยะ และกลมกลืน กัน	การใช้เส้น ยังคงเป็น แบบภาพชิ้น อื่นคือการ เขียนเส้น แบบอย่าง ไทย	เรื่องของสีที่ ใช้ภาพนี้ให้ น้ำหนัก ความเข้ม ของสีที่น้อย กว่าทุก ๆ ภาพเพื่อให้ ภาพดูสว่าง ขึ้น	ใช้การคิดสี สลับสีคล้าย ดินโคลนสาด กระเซ็น เช่นเดียวกัน กับภาพชิ้นที่ 1 ชิ้นที่ 2 และ ชิ้นที่ 3

บทที่ 4

การพัฒนาและคลี่คลายผลงาน

ผลงานที่ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552-พ.ศ.2558 ได้ผ่านการวิเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ ของผลงานและได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจนเกิดความสมบูรณ์ ผลงานของข้าพเจ้ามีการพัฒนาแบ่งออกเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงผลงานศิลปะ

ระยะที่ 1 ปีพ.ศ. 2552

ผลงานระยะแรกนี้เป็นผลงานในระดับปริญญาตรี ที่สร้างสรรค์เกี่ยวกับเรื่องความเชื่อของชาวนา ในเนื้อหาของผลงานเป็นเรื่องของพิธีกรรมของชาวนาภาคกลางที่ทำพิธี “ทำขวัญข้าว” ในช่วงที่ต้นข้าวตั้งท้อง

ภาพที่ 128 ผลงานก่อนศิลปินนิพนธ์ชิ้นที่ 1

ชื่อภาพ : ขวัญข้าว

เทคนิค : สีอะครีลิค

ขนาด 100 x 120 เซนติเมตร

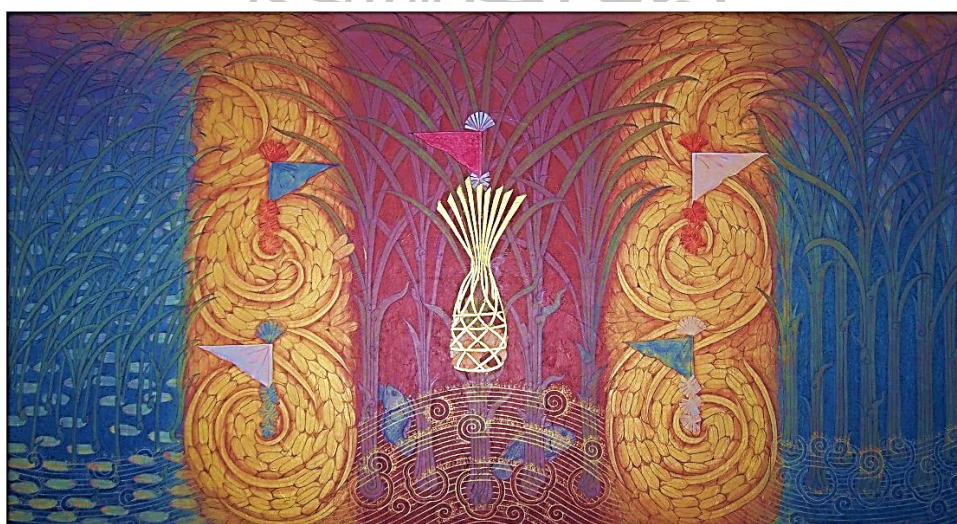

ภาพที่ 129 ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ : ขวัญข้าว

เทคนิค : สีอะครีลิค

ขนาด 100 x 120 เซนติเมตร

ภาพที่ 130 ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ : ขวัญข้าว 1

เทคนิค : สีอะครีลิค

ขนาด 60 x 120 เซนติเมตร

ภาพที่ 131 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชั้นที่ 1

ชื่อภาพ : ขวัญข้าว 1

เทคนิค : สีอะครีลิค

ขนาด 120 x 180 เซนติเมตร

ภาพที่ 132 ผลงานศิลปะนิพนธ์ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ : ขวัญข้าว 2

เทคนิค : สีอะครีลิค

ขนาด 160 x 180 เซนติเมตร

ระยะที่ 2 ปีพ.ศ. 2554

ผลงานระยะที่ 2 ของข้าพเจ้าเป็นผลงานที่สร้างสรรค์ขณะที่ศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นผลงานสร้างสรรค์ก่อนงานวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ข้าพเจ้าได้แนวคิดใกล้เคียงตัวกว่าการสร้างสร้งงานในระยะที่ 1 คือการแสดงแนวคิดที่เกี่ยวกับการทำนาของพ่อ แสดงถึงเนื้อหาของภาพด้วยเครื่องมือเครื่องใช้ของพ่อในการทำนา เช่น การไถนาเตรียมดินด้วยรถแทรกเตอร์

จากแนวคิดการสร้างสร้งจากภาพที่เห็นในการทำนาของพ่อด้วยการใช้เทคนิคการสลัดสีให้มีลักษณะเหมือนโคลนสาดกระเด็นใส่ประอะเปื้อนบนเครื่องมือในการทำนาของพ่อ ข้าพเจ้าเขียนภาพรถแทรกเตอร์ด้วยเทคนิคการตัดเส้นแบบศิลปะไทย

ปัญหาในการสร้งสร้งผลงานระยะที่ 2 คือ ตัวภาพมีขนาดใหญ่ขนาดพื้นที่ว่างของบรรยากาศมุมมองของภาพเป็นลักษณะตีบแบบภาพถ่าย

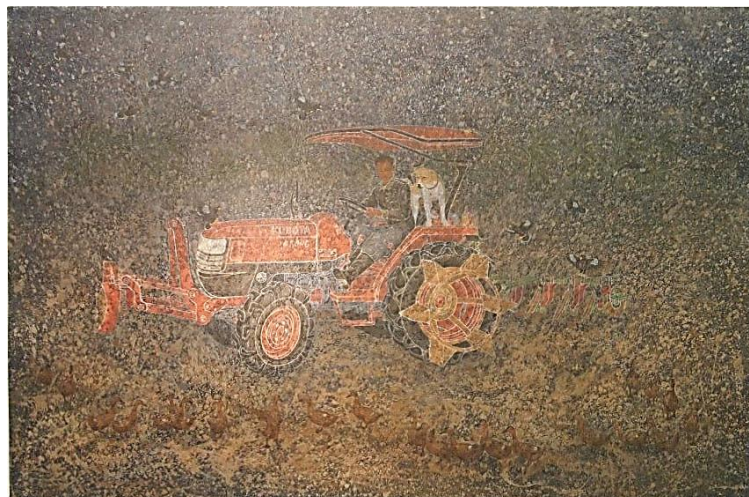
ภาพที่ 133 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1

แบบร่างแนวคิด

ชื่อภาพ : ควายเหล็ก

เทคนิค : สีอะครีลิค บนกระดาษอะทมัน

ขนาด 30 x 50 เซนติเมตร

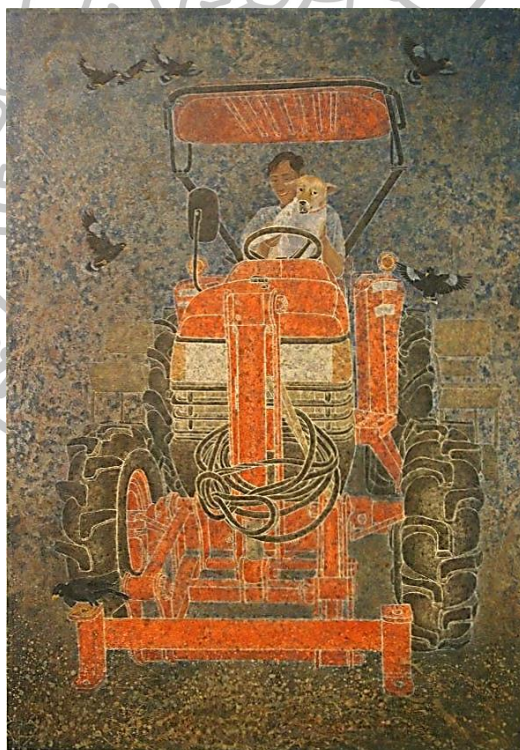

ภาพที่ 134 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ชื่อภาพ : ควายเหล็ก

เทคนิค : สีอะครีลิคบนผ้าใบ

ขนาด 120 x 160 เซนติเมตร

ภาพที่ 135 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ชื่อภาพ : ควายเหล็ก

เทคนิค : สีอะครีลิคบนผ้าใบ

ขนาด 160 x 180 เซนติเมตร

ระยะที่ 3 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ปีพ.ศ. 2555

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในการสร้างสรรค์ผลงานระยะที่ 2 นั้น ข้าพเจ้าจึงแก้ปัญหาเรื่องพื้นที่ว่าง โดยเพิ่มบรรยากาศสิ่งแวดล้อมใส่รายละเอียดเพิ่มให้มีความชัดเจนขึ้น

ภาพที่ 136 การทดลองแก้ไขพื้นที่ว่างของบรรยากาศ ระยะที่ 3 ภาพที่ 1
แบบร่างแนวคิด 1

เทคนิค : แต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์

ขนาด 22 x 30 เซนติเมตร

ภาพที่ 137 การทดลองแก้ไขพื้นที่ว่างของบรรยากาศ ระยะที่ 3 ภาพที่ 2
แบบร่างแนวคิด 2

เทคนิค : แต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์

ขนาด 22 x 30 เซนติเมตร

ภาพที่ 138 การทดลองแก้ไขพื้นที่ว่างของบรรยากาศ ระยะที่ 3 ภาพที่ 3
แบบร่างแนวคิด 3
เทคนิค : แต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์
ขนาด 22 x 30 เซนติเมตร

ระยะที่ 4 ปี พ.ศ. 2556

จากการทดลองปรับปรุงแก้ไขผลงานที่ผ่านมาทำให้ได้ภาพที่มีบรรยากาศทำให้ภาพดูไม่
อืดอาด ในที่ว่างใส่รายละเอียดต้นไม้และสัตว์ต่าง ๆ มีชีวิตมากขึ้น ในระยะที่ 4 นี้ ข้าพเจ้าแก้ไขปัญหา
ที่เกิดแล้วทดลองสร้างสรรค์ผลงานให้มีความลงตัวมากขึ้น

ภาพที่ 139 การใส่รายละเอียดในบรรยากาศให้ชัดเจน ระยะที่ 4 ชั้นที่ 1
แบบร่างแนวคิด 4
เทคนิค : แต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์
ขนาด 22 x 30 เซนติเมตร

ภาพที่ 140 การใส่รายละเอียดในบรรยากาศให้ชัดเจน ระยะที่ 4 ชั้นที่ 2

แบบร่างแนวคิด 2

เทคนิค : แต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์

ขนาด 22 x 30 เซนติเมตร

ภาพที่ 141 การใส่รายละเอียดในบรรยากาศให้ชัดเจน ระยะที่ 4 ชั้นที่ 3

แบบร่างแนวคิด 2

เทคนิค : แต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์

ขนาด 22 x 30 เซนติเมตร

จากการทดลองปรับปรุงแก้ไขผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1, 2, 3 และ 4 ได้เห็นถึงจุดบกพร่องในผลงานที่ผ่านมานำมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ต่อไป

ผลงานชุดวิทยานิพนธ์ ปีพ.ศ. 2555 - 2558

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “งานของพ่อ” ข้าพเจ้าได้พัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานตามลำดับขั้นตอน ก่อนที่มาถึงผลงานอันสมบูรณ์ผ่านกระบวนการคัดสรร กลั่นกรอง แก้ไขปัญหาต่าง ๆ มาจนถึงจุดหมายของความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจ

ข้าพเจ้าเลือกใช้เทคนิคการเขียนภาพตัดเส้นแบบศิลปะไทย มีความร่วมสมัยในเนื้อหาของเรื่องราวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยใช้เทคนิคการติดสติกส์ลงบนพื้นหลังของภาพเพื่อแสดงให้เห็นถึงการสาครระเซ็นของน้ำโคลน เวลาที่พ่อใช้เครื่องมือในการทำนาให้ สี น้ำหนัก สี และ แสงเงาที่ไม่ชัดเจนมากนักให้น้ำหนักบรรยากาศน้ำเงินเข้มคลุมโทนอย่างกลมกลืนแบบมะเลื่องมะลั่ง มีการใช้พื้นผิวให้ทำงานร่วมกันกับตัวภาพ ในการที่ข้าพเจ้าเก็บข้อมูลทางภาพถ่ายในขณะที่พ่อปฏิบัติงานอยู่นั้น ทำให้เห็นถึงบรรยากาศภาพจริง ๆ ขณะเวลานั้น ทำให้ได้แสดงออกถึงความรู้สึก นำมาถ่ายทอดเป็นภาพจิตรกรรมไทยร่วมสมัยที่สะท้อนความมานะพยายาม ความขยันหมั่นเพียรที่พ่อทำเพื่อลูกเพื่อครอบครัว เกิดความภาคภูมิใจ และเกิดสุนทรียภาพทางความงาม ดังปรากฏได้เป็นอย่างดี

จากปัญหาของการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ทำให้ข้าพเจ้ามีความเข้ใจนำมาปรับปรุงผลงานการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ “งานของพ่อ” ได้ชัดเจนมากขึ้นทั้งรูปแบบและแนวคิดแสดงถึงความอุตสาหะของพ่อในการทำนา แสดงถึงความภาคภูมิใจของข้าพเจ้าที่ได้เกิดเป็นลูกชานาเป็นลูกของพ่อและมีพ่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตลอดมา

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 142 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน : งานของพ่อ 1

เทคนิค : อะครีลิคบนผ้าใบ

ขนาด : 120 x 160 เซนติเมตร

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 143 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ชื่อผลงาน : งานของพ่อ 2

เทคนิค : อะครีลิคบนผ้าใบ

ขนาด : 140 x 180 เซนติเมตร

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพที่ 144 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน : งานของพ่อ 3

เทคนิค : อะครีลิคบนผ้าใบ

ขนาด : 180 x 200 เซนติเมตร

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 145 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ชื่อผลงาน : งานของพ่อ 4

เทคนิค : อะครีลิคบนผ้าใบ

ขนาด : 180 x 200 เซนติเมตร

ตารางที่ 2.ตารางวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานชิ้นที่	จุดเด่น	จุดด้อย	การแก้ไขจุดบกพร่อง
ผลงานชิ้นที่ 1	จุดเด่นเป็นรูปทรงของรถเกี่ยวข้าว ด้านข้าง มีพ่อเป็นผู้จับและ เจ้าหลงแสดงถึงการทำงานเกี่ยวข้าวในนาของพ่อ	การผลักระยะของพื้นหลังมีความเข้ม ทำให้ภาพตันไม่ฉากหลังไม่ชัดเจน และบรรยากาศดูมืด	เน้น ระยะ หลัง ให้ชัดเจนเพิ่มขึ้น เพิ่มแสงเงาให้มากขึ้น
ผลงานชิ้นที่ 2	จุดเด่นเป็นรูปรถเกี่ยวข้าวจอด และ ยกที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อใช้คราดเกลี่ยข้าวที่เก็บมาได้ไม่ให้ล้นที่เก็บก่อนถ่ายเทข้าวออก	ระยะของพื้นหลังไม่ชัดเจนและแสงสว่างรอบตัวรถและบนพื้นทุ่งนาดูมืดไปทำให้สัตว์ต่าง ๆ ดูจมไปกับพื้น	การแก้ปัญหาเน้นพื้นหลัง ให้ชัดเจนขึ้น ส่วนพื้นนารอบตัวรถดับแสงมากขึ้นเน้นตัวสัตว์ให้ชัดขึ้น
ผลงานชิ้นที่ 3	จุดเด่นเป็นรูปรถเกี่ยวข้าว รูปด้านหน้าอยู่กึ่งกลางภาพ ซึ่งมีพ่อเป็นผู้จับทำงานเกี่ยวข้าว มีเพื่อนคู่อใจเจ้าหลงเป็นเพื่อนช่วยทำงาน	การเลือกภาพรูปรถเกี่ยวข้าว ด้านหน้ามากเกินไปทำให้ภาพดูนิ่งไม่เคลื่อนไหวทำให้เพื่อนคู่อใจยังไม่ชัดเจนขาดแสงสว่าง	เลือกรูปที่ดูมีการเคลื่อนไหวมาใช้ในงานชิ้นต่อไป ส่วนน้ำหนักแสงเงาทำการเพิ่มแสงเข้าไปตามพื้นนาและตัวรถเกี่ยวข้าว

ตารางที่ 2. ตารางวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ (ต่อ)

ผลงานชิ้นที่	จุดเด่น	จุดด้อย	การแก้ไขจุดบกพร่อง
ผลงานชิ้นที่ 4	จุดเด่นของภาพเป็นรถดำน้ำที่กำลังทำงานปักดำข้าว โดยมีพ่อเป็นผู้ขับ บังคับรถทำการปักดำข้าวมีเจ้าหลงอยู่เคียงข้าง แสดงบรรยากาศแห่งท้องทุ่งที่มีความชัดเจนขององค์ประกอบต่าง ๆ แสงและเงามีความชัดเจน	พื้นผิวชัดเจนมาก เพราะต้องการให้ภาพมีความสว่างไม่ใส่น้ำหนักเข้ม ๆ แต่ก็ไม่เป็นปัญหามากนัก	การสร้างสรรค์ในภาพก่อนหน้ามีการแก้ปัญหาต่าง ๆ จนมาถึงชิ้นที่ 4 นี้แทบไม่พบปัญหา ผลงานชิ้นนี้สมบูรณ์ ในน้ำหนักความคมชัดเงาแสงเงาชัดเจนตัวภาพต่าง ๆ ก็เขียนให้เกิดความชัดเจนกว่าภาพแรก ๆ

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ “งานของพ่อ” ตั้งแต่เริ่มงานในการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้าได้ทดลองสร้างสรรค์โดยการสร้างภาพร่างหลาย ๆ ภาพผลที่ได้คือ การเลือกมุมมองของภาพที่ไม่เหมาะสม ระยะเวลาวางภาพคู่อัด และรายละเอียดในพื้นที่ว่าง บรรยากาศขาดหายไปโดยรวมแล้วองค์ประกอบยังไม่ลงตัว การใช้เทคนิคการสลัดสี เมื่อทำแบบร่างนั้น การสลัดสีจะทิ้งร่องรอยไว้ได้ดี แต่เมื่อนำมาขยายลงเฟรมขนาดใหญ่ขึ้น ก็เกิดปัญหาของพื้นผิวที่สลัดสี มีความละเอียดมากไป และระยะเวลาในการสร้างภาพร่างต้นแบบแนวคิดนั้นใช้เวลามากไป ความสว่างในภาพที่ใส่ในภาพในช่วงแรก มีความมืดครึ้ม

จากปัญหาที่เกิดขึ้น ข้าพเจ้าได้ความรู้ใหม่ ที่นำมาจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากมุมมองที่ไม่เหมาะสม ดูแล้วไม่เป็นภาพแบบ 2 มิติ ข้าพเจ้าจึง รวบรวมเก็บภาพถ่าย และหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อค้นหามุมมองให้เป็นภาพแบบ 2 มิติ นำมาเป็นแบบเขียน ภาพศิลปะไทย นำภาพที่ได้มาจัดวางให้ได้มุมมองที่เหมาะสมสร้างระยะของภาพให้มีพื้นที่ว่าง เพิ่มบรรยากาศ จัดองค์ประกอบให้ดูลงตัว

ปัญหาที่เกิดจากการคิดสีและสลัดสีให้เกิดพื้นผิวนั้นเมื่อเวลาทำขยายภาพข้าพเจ้าได้ควบคุมการสลัดสีให้มีเม็ดสีขนาดใหญ่ขึ้นให้เหมาะสมกับเฟรม

ปัญหาในการใช้เวลาในการสร้างภาพร่างแนวคิดการจัดองค์ประกอบของภาพ จากแรกเริ่มนั้นใช้วิธีการเขียนภาพด้วยมือ เมื่อต้องการแก้ไขปัญหาเรื่ององค์ประกอบจึงใช้วิธีการเขียนภาพในโปรแกรมการสร้างภาพด้วย คอมพิวเตอร์ช่วยในการออกแบบองค์ประกอบแบบร่าง ผลที่ได้คือได้แบบร่างในมุมมองที่ต้องการได้ดี การคลุมโทนสี รายละเอียดที่ครบถ้วนสวยงามและได้จำนวนแบบหลายแบบเพื่อนำมาคัดเลือกแบบร่างที่ดีที่สุด นำมาสร้างสรรค์ในผลงานวิทยานิพนธ์ตามขั้นตอนการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี

ปัญหาเรื่องของการควบคุมแสงสว่างในภาพในระยะผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1 และ 2 ข้าพเจ้าสร้างภาพผลงานให้มีความมืดครึ้มคลุมเครือ เมื่อเห็นเป็นปัญหาจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงในผลงานวิทยานิพนธ์ ในชั้นที่ 3 และ 4 ข้าพเจ้าให้น้ำหนักของแสงสว่างและมีเงามากขึ้นรายละเอียดในพื้นที่หลังของบรรยากาศ และสัตว์ต่าง ๆ ที่ประกอบข้าพเจ้าก็ให้น้ำหนักและความคมชัดมากยิ่งขึ้น

ผลที่ได้รับจากการแก้ไขปัญหาด้านที่ข้าพเจ้าคาดไว้ได้ผลงานวิทยานิพนธ์ที่มีองค์ประกอบที่ชัดเจนครบถ้วนลดจุดบกพร่องทำให้ผลงานมีความสวยงามแสดงออกถึงความต้องการที่ข้าพเจ้าได้ตั้งเป้าหมายไว้

เมื่อได้ผลงานเป็นที่น่าพอใจจึงจัดแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ กลุ่ม NANA ในวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2556-วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2556 ณ PSG ART GALLERY คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาพที่ 146 การตีพิมพ์สูจิบัตรเพื่อเผยแพร่

โดยมีท่าน ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร ได้กล่าวถึงงานวิทยานิพนธ์ “งานของพ่อ” ในหนังสือสูจิบัตรกลุ่ม NANA ไว้ดังนี้

“งานของพ่อ” ผลงานจิตรกรรมของ พัชรี พัฒนจันทร์ เป็นงานที่อยู่ใกล้ตัวเธอจับเอาสิ่งที่เห็น บวกกับความประทับใจตั้งแต่ในวัยเด็กที่เห็นพ่อซึ่งเป็นเกษตรกร มีชีวิตอยู่ท่ามกลางท้องไร่ท้องนา พัชรี ใช้รูปแบบที่เหมือนจริงผสมกับเทคนิคแบบประเพณี สร้างให้พ่อของเธออยู่ร่วมกับรถไฟนา อันทันสมัยซึ่งเป็นภาพแห่งความภาคภูมิใจที่ครอบครัวของเธอเป็นผู้ทำงานหนักอยู่กับผืนแผ่นดิน นอกจากนั้นภาพเขียนของเธอยังสะท้อนภาพชีวิต ของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่อาศัยร่วมกันด้วยความเอื้ออาทรต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นนก เป็ด หรือสุนัข ภาพทั้งหมดจึงเป็นภาพชีวิตที่งดงามและเป็นความภาคภูมิใจกับงานของพ่อ

บรรยากาศในการจัดแสดงผลงาน

ภาพที่ 147 กล่าวเปิดงานนิทรรศการกลุ่มnana ภาพที่ 148 สมาชิกกลุ่ม nana

ภาพที่ 149 ถ่ายภาพคู่กับผลงาน

ภาพที่ 150 อธิบายแนวคิดของผลงาน

ภาพที่ 151 ภาพหมู่คณาจารย์และสมาชิกกลุ่ม

ภาพที่ 152 ภาพหมู่คณาจารย์และสมาชิกกลุ่ม

รายการอ้างอิง

- วิมลพรรณ ปิตรวัชชัย. **ข้าวของพ่อ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ดี เอ็มจี, 2548
- สุกัญญา สุจนายา. **ข้าวขวัญของแผ่นดินมูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์**. กรุงเทพฯ; อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2549
- กรมวิชาการ. **ลพบุรี: ธานีแห่งอารยธรรม**. กรุงเทพฯ; กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2542
- สำนักพิมพ์สารคดี. **นักเดินทางเพื่อความเข้าใจในแผ่นดิน ลพบุรี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. โรงพิมพ์ กรุงเทพฯ 1984, 2542
- วัลลภา รุ่งศิริแสงรัตน์. **ลพบุรี อดีต-ปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ; ไทยวัฒนาพานิช, 2537
- วิกิพีเดีย สารานุกรมไทยเสรี. **สุนัขพันทาง**. เข้าถึงเมื่อ วันที่ 17 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/สุนัขพันทาง>.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมไทยเสรี. **นกเอี้ยงสาริกา**. เข้าถึงเมื่อ วันที่ 30 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.wikipedia.org/wiki/นกเอี้ยงสาริกา>
- วิทยาศาสตร์สิ่งมีชีวิต. **นกเอี้ยงทอง**. เข้าถึงเมื่อ วันที่ 23 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.myfirstbrain.com>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมไทยเสรี. **นกยางโทนใหญ่**. เข้าถึงเมื่อ วันที่ 23 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.wikipedia.org/wiki/นกยางโทนใหญ่>
- เขาวนุช เวศร์ภาดา. **ข้าว...วัฒนธรรมแห่งชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แปลนโมทีฟ, 2541
- มูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. **ข้าวขวัญของแผ่นดิน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัทอัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2547
- world-class artist and designer**. เข้าถึงเมื่อ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.artbangkok.com>
- ศิลปะแบบ โปส- อิมเพรสชันนิสม์**. เข้าถึงเมื่อ วันที่ 14 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก <https://www.ipesk.ac.th>
- world-class artist and designer** เข้าถึงเมื่อ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.oknation.net>
- Van Gogh Musuem** เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.oknation.net>
- Parinwan**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.rayparinwan.blog>

spot.com

9 Art Database rama. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2559. เข้าถึงได้จาก <https://www.rama9art.org>

หอศิลป์คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. **สุทธิบัตรสยามทัศน์.**

กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด, 2545

หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. **สุทธิบัตร ดำรง วงศ์อุปราช.** นิทรรศการผลงานย้อนหลัง 26 ต.ค.-14

พ.ย. 2525

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. **ดำรง วงศ์อุปราช.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก

<https://www.culture.go.th>

Celeb online. **ศิลปินชานา. วรวิทย์ แก้วศรีนวม.** เข้าถึงเมื่อ 15 ธันวาคม 2558. เข้าถึงได้จาก

<https://www.manager.co.th/celebonline/ViewNew.aspx?newID=9560000159717>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พัชรีย์ พัฒนจันทร์
เกิด	30 มกราคม 2520
ภูมิลำเนา	74 หมู่ 4 ต.บางคู้อ.ท่าม่วง จ.ลพบุรี 15150
ที่อยู่ปัจจุบัน	93/7 หมู่ 3 ต.ศาลาขยา อ.พุทธมณฑล จ. นครปฐม 73170
โทรศัพท์	089-2169415
ประวัติการศึกษา	
ประถม	โรงเรียนวัดวิหารขาว
มัธยม	โรงเรียนท่าม่วงวิทยาคาร
ปวช.	วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี
ปวส.	วิทยาเขตเพาะช่าง
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง
เกียรติประวัติ	
พ.ศ.2552	ได้รับทุนกองทุนส่งเสริมการศึกษาและสร้างสรรค์ศิลปะมูลนิธิรับบุญพลเอก เปรมตติณสุลานนท์

